UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Baldi Pervsini Commentariorvm In Pandectas Tomvs ...

Vndecim priores pandectarum libri hîc explicantur

Baldus

Lvgdvni, M.D.LVIII.

De negotijs gestis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95903

Visual Library

nare cāpanā, ⁊ alia q̃ fiebāt ꝑ ꝯgregationē collegij.vt.l.j.de lib. vniuerſitatis.⁊ no.i.§.referꝫ.ac ēt iſto citato totū collegiū ītelligiꝫ citatū nec erit neceſſe ꝙ dr.ſ.de reg.iur.nō pōt.ar.ad p̄dicta de le.ij.vnū.§.rogo.de opt.le.l.ſi optio.de here.inſt.q ſo.nō erat duos.⁊ de fideicom.libert.ſi legatario.§.j per Ja. ¶ In ea.gl. ibi,vt hic.Sʒ nūqd hoc onꝰ pōt collegiū diſſoluere ⁊ ſibi bona oīa applicare.conſtat in eccleſia collegiata ꝙ nō: qꝛ ipſa eccleſia eſt collegiata. ¶ In.e.gl.ibi,ſolutū.tu dic ꝙ adhuc iuris intellectū hʒ cū nō ſit de iure deſcriptꝰ.ar.ſ.de pet.he.l.hereditas.⁊ de hoc no.Inn.de no.ope.nū.cū ex iniūcto.ſecꝰ ſi de iure eēt deſcriptꝰ.de le.iij.pf.§.tuſculanus.⁊ nō dr nō exiſtere p̄io caſu:ſʒ vacare.vt no.Arch.de reſcri.c.ſi.gratioſe.in gl.mirabiliter.l.;vj. Et vide in Spec.de iure patro.l ſi. ¶ In ea.gl.ad poſſeſſionē. tu dic ꝙ ipm collegiū retinet ꝓprietatē. Itē poſſeſſionē iuris lʒ nō facti ⁊ aliud ī hereditate.qꝛ hereditas repſentat mortuū:ſicut collegiū eccleſiaſticū.ſecus in collegio ſeculari.de reſcr.eā te. ſm Inn.de cau.poſ.cū.⁊ p Bar.de acq.poſ.l.j.in ſi.puta ſancti Ambroſij repreſentat ipm deū viuētē.⁊ forte pōt dici ꝙ eccleſie q̄raꝫ ēt alias poſt,ſi hoc agit poſſeſſor.lʒ nō ſequaꝫ a p̄cio:qꝛ deus q q̄rit vbiq̧ p̄ns eſt:ita qꝺ eſt p̄ns iure.ergo q̄rit poſſeſſionē.extra de cōſue.ex parte.ſ.de rei vendi.quedā mulier. Si vero poſſeſſor nō intendebat tradere,tūc q̄ritur dñiū ſine poſſeſſione.C.de ſacroſan.eccle.l.vlti Et adde qꝺ not.ſ.p ſocio.cū duobus.§.idem reſpondit.⁊ in.c.ij.de preſcri.lib.vj.⁊ adde qꝺ no.Innoc.extra de proba.ex literis.videas oīno vbi hoc plene examinaꝫ.de cau.poſ.cū ſup.p Inn.ſ.de reſti.ſpoli.cū veniſſet. per Inn.⁊ ꝙ dico de poſſeſſiōe:dico de poſſeſſione ēt acq̄rēda. ſʒ de poſſeſſiōe vt de poſſeſſiōe p̄lature vel ſimili que nō eſt eccleſie:ſʒ magis de eccleſia.dic per Inn.de reſti.ſpolio.in literis. vide In.de religio.do.cū dilectus.In gl.qꝛ nō potuit.⁊ vide p Dy.de acquir.poſ.cū heredi.§.item quero.Quis ſit dominus rerum eccleſie no.Archi.xj.q.j.experientie.

Ciuitates. Ciuitas ſi nō hʒ bōa mobilia vel immobilia fit miſſio in iure.h.d. ¶ No.ex hac.l.ꝙ ita dʒ fieri executio bonorū ciuitatis ſicut priuate pſone.⁊ adde qꝺ no.in.l j.§.quibus.ſ.e. Bal.

Additio Baldi.

Ciuitates. Uide Inno.de ope.no.nun.cū ex iniūcto.⁊ Cyn.ſ.de legi.non ambigiꝫ.ſi p eos.dt Inn.ꝙ nō ꝓprie dr cōueniri per ſona p̄lati ſʒ eccl'ia.d reſcr.ſi ergo.facit ī ſi.q res. Nūqd pōt cogi vniuerſitas ad reſtituēdū ſyndicū vel actorē.dic ꝙ ſic.de iur.cal.c.in ꝯtractādis.de fideic.li.l.iij.§.at.ſ.de ali.le.l.iij. ſicut minor cogiꝫ petere curatorē.⁊ adde.ſ.de li.mu.l.j.in ſi.⁊ qꝺ no.Ja.bu.ſ.e.l.j.§.ſi nemo.⁊ ſi qs ius di.nō ob.l.j.§.ſi ꝓcu.not. vide oīno in ſpe.de ꝓcu.§.rōne quoq̧ cōſti.vſ.qd ſi canonicꝰ. An muri ſint de eſſe ciuitatis.dic qꝺ nō.l.nam qꝺ aliquid.§.ſi ita.de pe.leg. ¶ Itē du.iurantis.dic qꝺ non vt.ſ.de execu.tu.l. ſi duas.§.decet.p Jac.de are.defendūꝫ.vide oīo Archi xij.q.ij. eps.in addi.adde vt extra corpale.vide Arc.xxiij.q.v.ī q̄libet.

a ¶ Actio neg.geſto. Cui vero competat hec actio ⁊ quando ⁊ ex qbꝰ. vide dom. Mar.ſoc. in conſil. xxvj.inci. ex his q̄ i facto.vſ. qꝛ p totū.i .jparte.

Si tibi. Cōtra ciuitatē vel municipiū pōt agi diuiſorio. ¶ Et no.qñ eſt qꝺ iter duo caſtra de confinibus qꝺ agitur finium regun. Bald.

Additio Baldi.

Conſtitui. Uide de diui.re.ad ci.ꝑti.l.ſi.p Ja.de Are.etiā ad certū articulū ⁊ in iudicijs ſummarijs conſtitui poteſt actor. Sʒ quid ſi eſt ꝓnunciatum cōtra ſyndicū an tenetur ad expenſas ipſe vel dominus:dic aut ſuccubuit ſup facto principali:tūc dominꝰ:aut ſuper ꝓcuratorio:⁊ tūc an obiectio ex qua ſuccubuit reſpicit dñm ⁊ tenetur dñs:aut procuratorem ⁊ tenetur ꝓcurator.arg.ſ.locati.ſi merces.§.culpe.Si aūt ꝓcurator ſubſtituit aliū ⁊ ꝓnunciaꝫ contra ſubſtitutum ſup ipſo mandato ⁊ ſubiectione.dic ꝙ procurator q.ſubſtituit teneꝫ ad expēſas litis.⁊ maxime qñ lit.conteſt.vt dñs litis ſubſtituit.qꝛ tūc ꝓprio noīe ſubſtituit.⁊ vt dñs.Ita intelligo Inn.in.c.j.extra.vt lit.nō cōteſt.Sʒ qd ſi minor pars ꝯſtituit ſyndicum:nō vʒ cōſtitutio.vtꝝ tenebiꝫ cōſtituens:dic ꝙ ſic.vt.l.j.§.j.ff.de magi.cōue.etiam vide Inn.extra de arbit.per tuas.In glo.maxime.nam nec cā ibi.teſtamento.de adulter.vt.C.eo.Eum habiturū.Cū dubiū ſit de mandato.Et no.ex.§.iſto ꝙ ꝓcurator preſentis.Idē dico in coniuncta perſona nō pōt admitti cum cautione de rato cum ſtatim poſſit ꝯſtare de voluntate hoc vbū fuit Pet.vt ipe no.ſ.e.ſi ꝓcurator in ꝯmento illiꝰ.l.Itē not. ꝙ minor facit ꝓcuratorem in iudicio.qꝺ intellige qñ pōt eſſe in iudicio.vt.ſ.qui pe.tu.vel cura.l.ij.Cy.ſm Guil.Uide circa hoc conſilium Inn.de reſti.ſpo.ex parte.

¶ De negotijs geſtis. Rubrica.

1 ☞ Patientia habet vim mandati.
2 Patientia cōiuncta cū p̄ſentia plꝰ opaꝫ q̄ cōiūcta cū abſentia.

Hoc edictuz. Cōmendat edictum quiq̧ ꝓncipales vtilitates eius aſſignans ſeu demonſtrans.In text.ibi:rerum poſſeſſionem.ex primo decreto. ¶ In text.ibi: diſtractionem.l.conuentionalem.Nota indefenſum multa pati poſſe que non patitur ſi defenditur.indefenſus patitur primum decretū.Itē patiꝫ ſcdʒ.Itē patiꝫ qꝛ eius pignora diſtrahuntur: in penam incidit.Item iniuriam pati poteſt.vt ergo abſentes alia non patiantur detrimenta expedit negotia eorum adminiſtrari per preſentes.⁊ hoc intendit hec.l.Quero nunquid actio nego.geſto.oriaꝫ tm̄ inter abſentes ⁊ videtur ꝙ ſic,in verbo abſentiū.In ꝯtriū ꝙ ēt ſi gerenꝫ negotia p̄ntiū habeat locū actio
a nego.geſto.ª vt.C.e.l.curatoris.So.dicit glo.ꝙ iſta actio hʒ locū tam iter preſentes q̄ inter abſentes:dūmodo preſentia non inducat tacitū mādatū dñi.Exemplū in curatore gerēte negotia adulti.Itē in gerēte negotia maioris ignorantis:qꝛ ſi ſciret tacite videreꝫ mādare:⁊ hʒ locū actio nego.geſto.vt.ſ.mā.l.qui
1 patiꝫ.⁊.ſ.de re.iu.l.ſemp qui nō prohibet.† Hoc facit pro quodā dicto Inn.ꝙ patientia hʒ vim mādati ſi aliqs agit tanq̄ ꝓcurator meus,⁊ ego ſcio ⁊ nō ꝓhibeo videor mādare.ita dicit Inn.extra de reſcrip.c.ex parte decani.non tñ eſt per oīa idem ſi aliqs defendit me abſentē,⁊ ego ſcio ⁊ nō ꝓhibeo:qꝛ tūc patiētia mea nō equiparaꝫ mādato quoad oīa.⁊ iō in executiōe ſnie nō ſeruaꝫ idē ordo q ſeruareꝫ ſi haberet verū mādatū:ſʒ ſeruaꝫ ordo traditus in auꝫ.qua in ꝓuincia.C.vbi de cre.agi opor.vbi poniꝫ ille caſus q non eſt alibi.ſi qs aūt defenderet preſentem: tunc patiētia hʒ vim mādati p oīa.⁊ ita intelligitur.l.q patiꝫ.⁊ ex his conclude quid opereꝫ patiētia inter p̄ſentes,⁊ quid inter abſentes,⁊ quid ex parte actoris,⁊ ex parte defenſoris,⁊ quid
2 in iudicijs,⁊ quid in negotijs.† Apparet ergo ꝙ plus operaꝫ patientia cōiūcta cū p̄ſentia q̄ patiētia cōiūcta cum abſentia. Scdo q̄ro ex quo titulo primū ⁊ ſcdm decretum interponatur ſeu ex quo edicto p̄toris.dñt qdā ꝙ primū decretum iterponiꝫ ex edicto qꝺ eſt.ſ.ex quib.cau.in poſ.eatur.ſʒ ſcdm decretum interponitur ex edicto qꝺ eſt.ſ.de bo.auꝫ.iudi.gl.dt melius ꝙ tā primum q̄ ſcdm decretū vēditionis interponitur ex illo titulo qb.ex cau.ī poſ.ea.⁊ ex authoritate edicti ibi poſiti.Modꝰ aūt tenēdus ponitur in illo titulo.de bo.aut.iudi.poſ.vñ per p̄mum titulū datur iudici poteſtas ⁊ authoritas circa interpoſitionē decreti.p ſcdm titulum daꝫ forma ⁊ ordo hoc faciendi.⁊ adde ꝙ habes in.l poſtq̄.§.imperator.vt le.no.ca.Cōcludo ꝙ nec ad p̄mū nec ad ſcdm decretū pōt ꝑueniri niſi quatenus.l.patitur.nō eñ poſſet iudex pignꝰ cōſtituere in re ex p̄io decreto ⁊ dñium transferre ex ſcdo,niſi ⁊ quatenꝰ hʒ ptātē p.l.vt.ſ.de reg.iur.l.id ꝙ nr̄m.Deinde vos videtis h ꝙ abſentes q incidunt in penas patiūtur cōuentionales vēditiōes:niſi amicus intercedat ⁊ offerat ꝓ abſente.Appet ergo ꝙ ius offerēdi nō ex perſonale:ſʒ reale qꝛ poteſt offerri a quolibet amico.vt.ſ.de ſo l.q decē.§.j.C. de capti.l.cū ⁊ poſtliminij.⁊ ꝙ no.C.de ſolu.l.obſignatio.Deinde q̄ro qd vult dicere l'ra in ſi.ibi.vel iniuria ⁊c.Rñdet gl.ꝙ loqui pōt de iniuria ꝓnunciationis.Itē pōt loqui de iniuria preſcriptionis.Ex hoc ſecūdo dicto no.ꝙ licet quis nō habeat mādatū tñ pōt interrūpere preſcriptionē.Aduerte iſtud eſt verum de naturali interruptione:puta ſi amicus expellat preſcribentē de poſſeſſione.vt.ſ.de vſuca.l.naturaliter.ſed de ciuili interruptione eſt dubium.qꝛ non habens mandatum non pōt alieno iure gerere.vt.ſ.e.l.ſi pupilli.§.pe.⁊ falſus ꝓcurator non interrūpit preſcriptionē.vt.C.de proc.l.licet.arg.C.ne de ſtatu defun.l. ſi pater.Rñdet glo.ꝙ non interrūpet preſcriptionē ꝑ ſe:ſed per ꝓcuratorē quē petet dari bonis.vt.in.l.ab hoſtibus in princ.ſ. qb.ex cau.ma.Breuiter dici pōt ꝙ hic loquitur non in ſimplici amico:ſed in amico qui eſt coniuncta perſona que pōt experiri ſine mandato.vt.ſ.de procu.l.ſed ⁊ he.in prin.Uel dic vt ibi per Gui.⁊ adde ꝙ no.ſ.e.l.at qui natura.§.cum abſente.⁊ ibi etiam dicam de hoc.

1 ☞ Obligans ſe ſine mandato ſtatim agere pōt,vt de obligeꝫ.

Si quis. Actio neg.geſ.naſcitur reciproce.⁊ ſicut geſtor tenetur reddere rōnem dño ita dñs tenetur geſtori ad rōnabile intereſſe.Tamē tñ ſcire debes ꝙ actio q̄ datur dño,dr actio directa: que datur geſtori,dr ꝯtria.⁊ quare ſit diſtinctio talis introducta ⁊ vñ:no.ſ.de ac.⁊ obl.l.conſenſu,⁊ p Dy.in arbore actionū.in ſi. In tex.ibi:rōnē reddere.No.hic formā libelli ſuper iſta rōne ſm
1 Bar.hoc eñ petitur vt ratio reddaꝫ ⁊ reliqua.† Not.ꝙ ille qui obligat ſe ſine mandato ſtatim agere pōt vt de obligetur:ſecus in eo qui obligat ſe cum mandato:qꝛ non pōt ſtatim agere.vt.ſ. mandati.lucius.Sed quero que eſt ratio differentie. Rñdet gl.notabiliter:qꝛ qñ interceſſit mandatum:iſtud mandatum fingitur habere duas partes.ſ.ſoluendi ⁊ promittendi:merito ante ſolutionem non poteſt agi qꝛ ante mandatum non eſt impletum ⁊ ad implendum videꝫ ſe arctaſſe.arg.ſ.de cōdi.indeb.l. indebitam.⁊.ſ.de vſufr.earum rerum.l.tribus.Aduerte ex hoc habes

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

habes ꝙ fideiuſſor q dñ ſtetit in obligatione agit pc̃t' ex di-
ſpenſatiõe legis ꝙ agat ex natura ꝯctus. vbi aũt qs obligat ſe
ſine mãdato tũc nõ põt dici ꝙ ſe arctauerit ad duo: ſ; ſolũ geſ-
ſit offm̃ ꝑmittẽdi: ⁊ ipſa ꝑmiſſione ſuũ offm̃ cõſummauit me-
rito ſtatim agit. iſta ſunt verba gl. hic ⁊ v̈ba Guil. in. l. ſ; videa-
mus. ſ. eo. ſed gl. que eſt in. l. ſed videam⁹. vr̃ equipare fideiubẽ-
tem cũ mandato ⁊ fideiubentẽ ſine mãdato. vterq; vr̃ ſuſcepiſ-
ſe officiũ ſoluẽdi: qđ eſt cõſecutiuũ officio ꝑmittendi. ⁊ iõ niſi
finito offõ nõ d; poſſe experiri niſi in caſib⁹ exceptis. ad hoc fa-
cit qđ no. ꝯ. de ꝓcu. l. q ꝓprio. §. ſi in fine gl. ⁊ iſtud credo verũ
in fideiuſſore ſiue ſit fideiuſſor cũ mãdato: ſiue ſine. In ꝑmiſſo
re v̈o q obligat ſe ꝓ non obligato. vt. ſ. de dolo. l. elegãter. §. fer-
tius pactiõis. forte eſt vera dicta diſtinctio. ⁊ facit. ſ. mandati. l.
ſi mãdato meo. in prin. ⁊. §. j. ⁊ ꝙ not. p Cy. C. mandati. l. ſi pro
ea. i vltia qõne. Adde qđ no. p Cy. in ſimili. C. fa. erciſ. l. certum.
Utrũ diſtinctio ſupra dicta habeat locum in obligatis per in-
ſtrumenta guarentigiata. Bal.

1 ☞ Maſculinum concipit femininum.
2 Plurale in ſingularitates reſoluitur.

Ait pretor. Hic ponunt duo capita edicti. Prĩo qñ gerunt negotia viuen-
tis. Scđo qñ querunt negotia hereditaria. ¶ In tex.
1 ibi. fuerint. i. dicere negotia hr̃ditaria. ¶ Not. in. §. hec verba. ꝙ
a maſculinũ cõcipit femeninũ[a]. h. d. vt no. ſ. de ver. ſigni. l. j. ⁊. ſ. de
2 regu. iur. l. i. vbi. vide. ¶ † Scđo not. in v̈bo, negotia. ꝙ plurale
b reſoluit in ſingularitates.[b] hoc verũ niſi qñ requirit cõcurſus
pluriũ ad vnũ finalẽ effectũ: q̃ tũc illa pl'alitas ad ſingularita-
tẽ reduci nõ põt, vt. ſ. de teſti. l. vbi numer⁹. C. de impube. ⁊ aliis
ſubſti. l. q̃uis ⁊. l. hr̃ditatẽ. qño aũt hos cognoſcam⁹ vtrũ req-
rat cõcurſus copulatoꝝ, vel nõ reqrat: ſubtiliter declarauit do.
Ja. in qõne quã diſputauit de legato facto mercatoribus ⁊ ar-
tificib⁹ artis lane. ⁊ facit. ſ. de fun. inſtru. l. j. de leg. j. l. titie texto
res. ⁊. ſ. de heredi. inſti. l. lucius. ⁊ adde ꝙ no. ſ. de peti. here. l. di
uus. §. fi. ¶ Tertio no. in v̈. alterius. de natura genitiui ſignifi-
cãtis perſonã ꝙ ſignificat maſculũ ⁊ feminã. ⁊ facit ad ſtatum:
qđ dĩt ſi qs dederit dãnũ in re alterius qđ intelligitur ſiue ma-
ſculi ſiue femine. vt hic. Bal.

1 ☞ Pupill⁹ rõne locupletatiõis tenet naturaliter ⁊ ciuiliter.
2 Minori ſuccurritur poſt veram ſolutionem debiti naturalis.
3 Uerbum obligationis ſimpl'r ꝓlatũ intelligit de ſola naturali.
4 Guarentigie preceptum nullum habet fundamentum.

Pupillus. Ex negotio geſto pupill⁹ obligatur na-
turaliter ⁊ ciuiliter inquantũ locupletior fact⁹ eſt: ſ; rõne culpe non obligat niſi natural'r tm̃: ex q̃ tñ na
turali patit cõpẽſatiõis obiectũ. h. d. ¶ In tex. ibi, agendo aũt.
ſc; pupill⁹. ¶ In tex. ibi. eius ꝙ geſſit. ſ. p culpã. vnde orta ẽ na-
1 turalis obligatio tm̃. ¶ † No. pupillũ rõne locupletationis na
turaliter ⁊ ciuiliter teneri ⁊ actionẽ pati. ⁊ idẽ intelligendũ eſt
rõne doli. vt. ſ. depoſi. l. j. §. an in pupillũ: ſ; rõne culpe pupillus
obligat nãliter tm̃ ⁊ ide nõ actionẽ, ſ; exceptionẽ cõpenſatiõis
patit. ⁊ hoc intendit iſte. §. conclude ꝙ qñq; actio negotiorum
geſtorũ intentat ob aliqua q̃ ſunt apud pupillũ: ⁊ tũc bñ inten
tatur. qñq; ob dolũ pupilli ⁊ idẽ. qñq; ob culpã pupilli: ⁊ tunc
nõ recte ĩtẽtat exceptio. ¶ Scđs not. ꝙ ex ſola naturali oppo
2 nit cõpenſatio minori ſicut maiori. ¶ † S; ꝯ h op. q̃ ſuccurrit
minori ẽt poſt verã ſolutionẽ debiti naturalis. vt. ſ. de ꝯd. inde-
bi. l. iterdũ. C. ſi aduerſus ſol. l. i debitũ. ergo pari rõne d; ſibi ſuc
curri ꝯ cõpẽſationẽ: q̃ cõpẽſatio eſt imaginaria ſolutio. vt. ſ. q-
po. in pi. hab. l. ſi debitor. rñdet gl. ꝙ aut nos loqmur ipſo iure:
⁊ tũc patit cõpenſationẽ. vt hic. aut implorat beneficiũ reſtitu-
tionis in integrum: ⁊ tũc patit effectualiter cõpẽſationẽ: ⁊ ita in
telligit. l. interdũ. ¶ Ex hoc no. ꝯ naturalẽ obligationẽ mino-
rem in integrũ reſtitui. Cõtrariã glo. habuiſtis in. l. minor. xxv.
an. ſ. de pc. ⁊ no. ſ. de fideiuſ. l. marcell⁹. So. cõcordãdo gl. Glo.
dicit ꝙ interdũ naturalis obligatio trahit ſecũ ſuũ effectũ exe
cutiuũ per cõpenſationẽ vel ſolutionẽ. ⁊ tũc minor reſtituit. ⁊
intelligit gl. noſtra. ⁊. l. interdũ. Interdum naturalis obligatio
ſtat i ſuis finib⁹ nec grauat minorẽ: tũc q̃ ñ ĩtereſt minoris re-
ſtitui, q̃ nõ grauat non h; in integrũ reſtitutionẽ cũ ſit ipõ iure
tut⁹ aduerſus oẽm inquietationẽ. ⁊ ita loqt gl. que eſt in dicta
l. minor. Appet ex p̃dictis ꝙ vbi ẽ ſola naturalis obligatio mi-
nor reſtituit magis ꝯ ipſam executionẽ obligatiõis ꝙ ꝯ ipſam
ſubſtãtiã obligatiõis naturalis. ⁊ ideo ceſſante executiõe ceſſat
reſtitutio in integrũ. ꝙ eſt ſubtile ⁊ vtile dictum. Poteſtis ẽt rñ
dere ad. l. interdũ. ꝙ hec cõpẽſatio opponebat minori ex eadem
cã ex q̃ agebat. ex alia v̈o cã nõ pateret exceptionẽ cõpenſatio-
nis. argu. l. interdũ. qñ ipſa naturalis obligatio ſolo bñficio eta-
3 tis ſit eliſa. ꝙ nõ placet. ⁊ ideo tene opi. gl. ¶ † Illud no. ꝙ ver
bum obligationis ſimpliciter ꝓlatũ nõ ĩtelligit de ſola natura-
li: ſ; de ciuili obligatiõe. vt. ſ. de ſolu. l. ſi is cui. §. flaui⁹. ⁊ de effi-
caci obligatiõe. vt. ſ. de libe. cau. l. vel obligat. Et idẽ ſi ꝓferatur
ſimpliciter verbum debiti. vt. d. §. flauius. ⁊ quod not. ſ. de con-
di. ⁊ demon. l. qb⁹ d'eb⁹. §. dñs. ¶ Et ꝓ hoc dico ad. q. ſtatuti
dictat ſtatutũ ꝙ inſtrm̃ debiti guarẽtigiatũ vel inſtrm̃ obliga-
tionis guarentigiatum mandet executioni ſicut ſnia. Modo
quoddam inſtrm̃ guarentigiatũ cõtinet nudũ pactũ: q̃rit nun
quid mereat executionẽ: ⁊ vr̃ ꝙ ſic, q̃ executio eſt priuilegiũ in
ſtri nõ obligatiõis. vñ q̃ appet inſtrm̃ ſolẽnizatũ ꝓ preceptum
guarẽtigie merito d; executionẽ mereri. arg. eoꝝ q̃ no. Cy. in. l.
vna. de cõfeſ. ⁊. C. fa. erciſ. l. certum. Cõtrariũ eſt verũ: q̃ ex quo
in ſtatuto fit mentio obligationis vel debiti ſtatutũ non loquit
de debito naturali tm̃. vt. d. §. flauius. ⁊ multo minus loquitur
de eo qđ eſt naturaliter ⁊ ciuiliter indebitũ: puta q̃ ꝯctus fuit
ſimulatus. vt. C. pl⁹ valere qđ agit. l. emptione. ⁊ argu. in. l. iiij. §.
ſi ab ignoto. de manumiſ. Si aũt ſtatutũ nõ facit mẽtionẽ detẽ-
ti vel obligatiõis: ſ; facit mentionẽ ſolius inſtri: tũc forte natu
ralis obligatio redacta in inſtrm̃ meret executionẽ ſicut nos di
cimus ꝙ naturalis redacta in cõſtitutã pecuniã d; executioni
mãdari. vt inſti. de ac. §. de cõſtituta. cũ ſi. ſi aũt nulla ſubeſt obli
gatio: vt q̃ eſt perſona q̃ nullo mõ potuit ſe obligare: tũc defi-
4 cit ciuilis ⁊ naturalis nõ exequẽdi. ¶ † Itẽ ⁊ p̃ceptũ guarenti-
gie nullũ h; fundamẽtũ: ⁊ ꝓpterea nõ meret executionẽ: q̃ vbi
nulla eſt obligatio: ibi nullũ eſt preceptũ. ꝙ eſt acceſſoriũ obl'o-
nis. ar. ne vis fiat ei. l. j. §. hec verba. ⁊. ſ. de fideicõ. liber. l. cum ve
ro. §. ſubuentum. cum ſi. que verba bene no. Bal.

Et ſi furioſi. Gerens negotia furioſi tenet actione
ne. ge. ſiue gerat ſine vllo mandato: ſi- a
ue gerat tãq; curator. ¶ In gl. ſua. ibi extra id ꝙ agit. ⁊ ita eſt
hic. ⁊ ſic no. naturalẽ obligationẽ oriri poſſe ſine vllo cõſenſu in
quaſi ꝯctib⁹: ſec⁹ i veris ꝯctib⁹. ⁊. h. d. hic gl. ꝙ ergo dñt ſapien
tes ꝙ naturalis obligatio h; oriri ex mẽte ⁊ ꝯſenſu d; intelligi
đ naturali q orit ex v̈o ꝯctu. ſec⁹ i ea q̃ poti⁹ orit ex. l. prudẽtia,
ꝙ facto hoĩs. vt. ſ. de re. iur. l. cum amplius. §. is natura debet.

1 ☞ Actio neg. geſt. pro negotio hereditario geſto nõ cõpetit.
2 Ciuis ⁊ popularis qualiter differunt.

Hec verba. Gerens negotia hereditaria actione
neg. geſ. tenet ex ſcđo capite edicti: q̃
1 primũ caput edicti ad talia negotia nõ extẽdebat. h. d. † Opp.
ꝙ ꝓ negotio hereditario geſto nõ cõpetit actio ne. ge, ſ; funera
ria. vt. ſ. de reli. l. at ſi qs. l. labeo. Sol. dĩt gl. ibi loquit in quodã
actu q nõ põt cadere in mentẽ natural'r vel potẽtial'r. Actio ve- b
ro, neg. geſt. h; locũ ꝓ negotio qđ põt cadere in mẽtẽ actualiter
vel potẽtialiter. dic vt in gl. q̃ eſt clara ⁊ bona. Uel potes dicere
extra gl. ꝙ ĩterdum geſtio reſpicit adminiſtrationẽ patrimonij
tũc h; locum actio neg. ge. vt hic interdũ reſpicit quẽdã actum
pium qui ꝓprie nõ eſt in adminiſtratione bonorũ. tũc h; locu;
actio funeraria ⁊ facit in rõne ſui. ſ. de annu. le. l. quibus. §. mu-
tius. ⁊. §. põponius. S; op. ⁊ vr̃ ꝙ ſufficit primu; caput edicti. c
q̃ negotiũ hereditariũ fictione iuris dr̃ negotiũ heredis viuen
tis. ꝙ ſic ꝓbo: q̃ qñcũq; adeat hr̃ditas retro fingit dñs ⁊ hr̃s.
alioqn teſtator deceſſiſſet ꝓ parte teſtatus ⁊ ꝓ parte inteſtat⁹
ꝙ eſt impoſſibile: q̃ cã teſtati vel inteſtati eſt indiuiſibilis re ⁊
tpe. vt. ſ. de mili. teſta. l. miles ita heredẽ. §. ⁊ q̃ diximus ⁊ ꝓbat
apte. ſ. de ſtipu. ſeruo. l. ſi ex re. §. fi. Dicit glo. cõcedo ꝙ iſta ſunt
negotia heredis viuentis. tñ verba. l. intelligunt ꝓlata in caſu
vero de q̃ p̃dicat v̈a exiſtẽtia terminorũ: nõ aũt in caſu ficto ſeu
q reputat idem caſus ꝑ fictionẽ: quã mirabilẽ gl. doctor me⁹ ⁊
alij doctores notabiliter allegant ꝙ verba ſtatuti ſimpl'r ꝓlata
ſup aliquo caſu vel ſup aliqua qualitate vel ſup aliqua perſona
intelliguntur ꝓlata ſuper vero caſu ſuper vera qualitate ⁊ ſuper
vera pſona: ⁊ eodẽ modo ſi ꝓferant ſup dñio intelligunt ꝓlata
ſup vero dñio nõ ficto. Uñ ſi ſtatutũ dicit ſi quis dederit dãnũ
in re alteri⁹ nõ intelligit in re q̃ eſt alterius ꝑ fictionẽ: ſ; de re q̃
eſt alterius per veritatẽ. ⁊ facit. ſ. ad l. aql. l. huic. ⁊. ſ. de relig. l. ij.
§. in locum. ¶ Itẽ ſtatutũ dicit ſi quis offenderit ciuẽ intelligi-
tur loq de vero ⁊ naturali ciue: nõ de eo q ad ciuilitatẽ recept⁹
eſt ꝑ ꝓuilegiũ ſicut ſunt iudei in ciuitate iſta: niſi in eoꝝ priuile
gio exp̃meret ꝙ oĩa ſtatuta loquẽtia de ciuib⁹ vẽdicarent ſibi lo
cũ in pſonis iudeoꝝ. arg. ſ. ad. l. falci. l. j. §. lex falcidia. d. Bar. in
hoc ſentit ꝯriũ: q̃ ipe dicit ꝙ vera ciuilitas ita põt induci ꝓ ſta
tutu; ſicut ꝓ originẽ. cũ ciuilitas habeat ſub ſe plures ſpecies. ⁊
oĩs ſpẽs vera: ſit vera ſpecies. vt. C. de incol. l. ciues. vñ nõ eſt ve
c rũ ꝙ iſti ſint ciues ficti: imo ſunt veri ciues.[c] q̃ quoties. l. põt
aliqd introducere per veritatẽ intelligit introducere vere nõ fi-
cte. ſm Bar. q ita no. ſ. de vſuca. l. ſi is q ꝓ emptore. Preterea
poſito ꝙ iſti eſſent ficti ciues ꝓuilegiũ vel reformationes eoru;
recipiũt interp̃tationẽ paſſiuã. vt. ll. q̃ de ciuibus loquunt: por-
rigant ad eos tam ad fauorẽ ꝙ ad odiu;. vt. d. §. lex facidia. ꝙ
credo verũ: l; ſit arg. ꝯ. de his qui veniam etatis impetra. l. fina.
2 ¶ † Hic quero vtrum aliud ſit dicere ciuis: aliud ſit dicere po-
pularis. ⁊ dico ꝙ habes tex. ꝙ ẽt forẽſes dñr populares. in aut.
de q̃ſtore. poſt prin. i illo v̈bo hec ciuitas populoſa ⁊c. Uñ ſub
verbo popularium: comprehendũtur forẽſes ⁊ incole: niſi ex
verbis vel ex mente appareat contrarium.

a ¶ Feminĩnu;. adde eũdẽ bal. in. l. in multis. de ſta. ho. ⁊ qđ ibi dixi in apoſtil. ⁊ fran. arc. i l. cohere-di. §. cũ filio. i. ij. co. de vulg. ⁊ pup.

b ¶ Singularitates. adde feli. in ca. oẽs. j. diſt. ⁊ ꝙ ibi dixi in apoſt.

c ¶ Ueri ciues. vide tu. d. alex. de Imo. i l. adoptiuum. §. patronũ ſ. de in ius vo. ⁊ in conſi. ſuo inci. ciuitatis camerini. ⁊ Ludo. in ſing. v̈. ciuis. ⁊ ver. quida; eſt effect⁹ ciuis.

Sed ſi quid. Qđ iuris ē de ꝓncipali, eſt ⁊ đ fructibus ⁊ acceſſorijs. In tex. ibi. etſi his verbis que cuiuſqꝫ cū is moriť fuerūt. ⁊ facit. j. de pig. l. j. §. cuʒ prediū. No. ꝙ ſtatutū in principali porrigiť ad acceſſoriū. ⁊ dicit gl. ꝙ hoc eſt ex interpretatiōe. quā gl. ꝑpetuo no. per hoc dico ꝙ lʒ qs petierit ſe mitti in poſſeſſionē bonorū q̄ fuerunt defuncti tꝑe morti implorādo bñficiū. l. edic. de edi. diui adri. to. tñ ille eſt mittēdus in poſ fructuū poſt mortē defun. lʒ iſti fructus nūq̄ fuerint ꝓprie defuncti. ⁊ ad hoc iſtū tex. bñ not. Itē no. ꝙ ꝑ adiecto ⁊ ſpecificato hr̄ illud ꝙ ꝑ legis interꝑtationē colligiť ita habes tex. hic, cū gl. nō ob. š. §. primo. vbi differt interꝑtatio a veritate: q꞉ illud eſt verū qñ cadit inter ea q̄ ſunt eq̄ paria ⁊ principalia: ſecꝰ qñ cadit inter principale ⁊ acceſſorium: vt hic. ⁊ no. hoc verbū: q꞉ facit ad no. in. §. decidiſſe. Bald.

Hec autem actio. Actio ne. ge. radicē aſſumit ex ipo negotio geſt. ⁊ hoc eſt verū ipſiꝰ originale fundamētū. ⁊ eſt trāſitoria in hr̄dē. ⁊ hūc tex. multū pōderat Ja. bu. q dicit ꝑ iſtū tex. ꝙ nūq̄ eſt reperire ꝙ actio ne. ge. oriať. quin oriať ex ipſo negotio geſto: ⁊ inheret huic litere. Sʒ bñ eſt reperire ꝙ interdū oriť ex ipſa geſtiōe ſola: interdū ex ipſa geſtiōe alio cooperāte: puta ratihabitiōe: nō ꝙ ratihabitio fit principiū cauſe: ſʒ pricipiū tꝑis. Pricipiū enī cauſe ⁊ fundamētū eſt ipſa geſtio ſm Ja. vñ reprobat gl. ponētem actio. neg geſt oriri ex ipſa ratihabitione; ⁊ eſt ipa veritas: ⁊ eſt ſubtile dictū. vñ ratihabitio non parit: ſed parere facit ſicut in exemplo naturali ſi mulier pregnans nō poſſit parere niſi ope medici. Nā ſ medico opem dante parit mulier ⁊ ita ratihabitione opē dante parit ipſa geſtio q̄ primo nō poterat parere: vnde. l. dicit ꝙ ratihabitio conciliat. nō autem dicit qđ pariat. j. e. l. ſi pupilli. §. idem ait.

Si executor. Executor teneť rōe doli in exequēdo cōmiſſi. h. d. notabilis. §. Not. ꝙ executor teneť de dolo cōmiſſo in offō ſuo: ⁊ ꝓponiť ꝯ eū actio ne. geſt. Sʒ cōtra hoc op. ⁊ vr̄ ꝙ ꝯ eū nō ꝓponatur actio nego. geſt. ſʒ de dolo. vnde vr̄ obſtare. j. de euic. l. ſi pignora. illud contrarium ſoluiť pluribus modis. primo ꝙ hec. l. intelligitur ſm illā vt detur actio de dolo. Scđa ſolutio eſt ꝙ cum hic dr̄ ꝙ detur actio: ⁊ nō dr̄ q̄: intelligiť de actione de qua tractat rubrica ſub qua. §. ſituať. vt not. in. l. ſi. in prin. de cōdi. inde. Tertia ſol. eſt ꝙ illa. l. intelligať ſm iſtā. l. Et ad intellectū huiꝰ. l. ita trahitur: vcʒ ꝙ deť actio de dolo. j. de ne. geſt. ꝓpter dolū. illa ſolutio nō plʒ q꞉ non congruit litere. ⁊ ideo gl. ſoluit. tertio modo notabiliter ꝙ aut executor directus in fauorē alteriꝰ cōmittit dolū contra eū pro quo erat datꝰ executor: tunc teneť vtili. neg. geſt. vt hic. aut cōmittit dolū contra aduerſariū: tūc teneť actiōe de dolo. ⁊ ita loquitur. l. ꝯria. Ex predictis no. ꝙ mandatum iudicis nō repreſentat mādatū partis: q꞉ ſi repreſentaret mādatum partis, executor teneret actione mādati cū habebat mandatuʒ a iudice: ꝙ eſt falſum. ad hoc no. hūc tex. Scđo no. ꝙ iſti executores ⁊ exactores non teneňť niſi de dolo ⁊ lata culpa. facit. j. ſi menſ. fal. mo. di. l. j. § j. Judex ēt ex offō punit executores q in offō delinquunt vt. C. de ſpor. l. ij. ⁊ not. j. de cuſto. reo. l. diuus. nō tñ dr̄ delinquere executor q ad vnguē mandatū exequitur. vt extra de ap. c. nouit. Itē no. ex predictis ꝙ qñ executor excedit modū nō ſolū pōt appellari[a]: vt. C. quorū appel non recip. l. ab executore ſʒ etiā ipſe executor facit litē ſuam. vt. l. ſi pigno. ⁊ noīe executoris cōprehēdūť collatores principis. vt. C. de exac. tribu. miſſi opinatores li. x. Extra querit hic Gui. deputatꝰ eſt ꝑ iudicē qdā executor ad vēdēdū ⁊ ꝑciū recipiēdū. iſte vēdidit, ⁊ ꝑciū ꝑcepit: ſʒ ī vtilitatē ſuā ꝯuertit, nūqd emptor ſit liberatꝰ: ⁊ arguit ipſe ꝙ nō. ꝑ. l. a diuo pio §. ſi ſuꝑ rebus. de re iudi. ⁊ de re. eo. l. magis puto §. ne tñ. cōtrariū tene per hūc tex. q꞉ ipſe executor tenetur emptori: emptor aut ei legitime ſoluit parēdo mādato iudicis arg. j. de ſolu. l. ſi ſtipulans. §. ſi lancem.

a ¶ Appellari. adde Feli. in. c. qđ ad conſultationē in col. viij. poſt prin. in X. a pronunciatione. cū ſeq. de re iudi.

b ¶ Celebrari. ꝓ quo vid tu dy. i ꝯſ. xvij. in verſ. ad huiꝰ poſt mediū verſicu.

Interdum. Accedēs ad gerēdū negotia, al's peritura teneť de dolo tm̄. h. d. ſupple. ⁊ de lata culpa. vt. l. nerua. ſm gloſ. ⁊ bñ. In tex. ibi. Xſari. i. purgari. No. in hoc. §. ꝙ in actione neg. ge. interdū venit dolus tm̄ ⁊ lata culpa. gl. notabiliter hic dicit ꝙ regula eſt ꝙ in actione neg. ge. regulr̄ venit dolꝰ, lata culpa, ⁊ leuis. vt. C. eo. l. tutor. ſed regula fallit qñqꝫ ꝑ geſtore vt veniat dolꝰ, ⁊ lata culpa tantum. vt hic. qñqꝫ ꝑ dño ne. ge. vt veniat leuiſſima culpa. valet. j. eod. l. ſi pupilli. §. nunc videamus. qñqꝫ plus vt veniat caſus fortuitus. vt j. eo. l. ſi negotia. iſta ſunt verba gl. habes ergo ⁊ tene menti ꝙ venit in actione neg. geſt.

Hac actione. Tā ex volūtaria q̄ ex neceſſaria geſtione oriť actio neg. geſto. ſiue neceſſitas īmineat i rei Xitate ſiue ex opiniōe geſtoris. h. d. No. qđ dixi in ſummario. Querit hic gl. vtꝝ ille qui putat ſe tutorem ⁊ nō eſt, gerēdo teneať actione nego. geſto. dñt quidam qđ ſic. ꝑ. l. C. q dari tut. poſ. l. armate. gl. dicit ꝯ. q꞉ iſte tene actiōe ꝓ tutele. ⁊ ſicut vera actio tutele excludit actionē neg. ge. ita actio ꝓ tutele que eſt fauorabilior ⁊ magis priuilegiata q̄ mera actio negociorꝝ geſtorū. Preterea actio protutele eſt actio ſpecialis, actio neg. ge. eſt actio generalis: ergo ſpecies derogat generi. i. natiuitas ſpecialis actiōis excludit natiuitatē actiōis generalis. arg. j. ſi mēſor fal. mo. di. l. j. §. j. Non ob. l. armate. q꞉ ibi ceſſat actio ꝓtutele. vnde vt de iſta actiōe intelligas cōſyderandū eſt ꝙ interdum eſt verus executor habitu ⁊ non tamen actu: puta q꞉ eget cōfirmatione: tūc ſi gerit tanq̄ tutor teneť actione ꝓtutele. interdū non eſt tutor habitu nec actu: tñ poteſt eſſe tutor: ⁊ tunc idem. vt. j. de eo qui ꝓ tuto. l. j. ⁊. l. quero. Interdū quis nō eſt tutor actualiter ⁊ potētialiter. ⁊ tunc aut eſt defectus ꝑſone ex parte gerētis: aut ex parte domini ne. geſt. Si ex parte gerentis non naſcitur actio protutele. vt. d. l. armate. ſi autēʒ ex parte domini nego. geſto. dicunt quidam ꝙ naſcitur actio pro tutele. đ hoc tangiť i. l. j. C. de teſta. tute. l. tutelis. Similis diſtictio, de inhibilitate perſone geſtorū ⁊ dñi. j. eo. l. pōponius. de nego. geſtis. Alij dñt ꝙ ſiue ſit defectus ex parte domini: non habet actio ꝓtutele locum: q꞉ vbi nō pōt cadere actio tutele, ꝓpter iuris impoſſibilitatem, ibi non pōt cadere actio veriſimilis: id eſt actio protutele. Naʒ qñ aliqd excluditur; ⁊ omne eius ſile vr̄ excludi. ſʒ hoc nō proſequor plus hic. ⁊ vnuʒ ſcias ꝙ de illa actione protutele non eſt tractandum niſi vbi quis ſe putat tutorem ſecus autem vbi quis ſe putat curatorem: quia tunc habet locum acti. neg. geſt. vt hic. Bal.

Apud marcellum. Actio ne. ge. ⁊ mandati poſſunt ſimul concurrere ſumēdo originem in ꝑſonis diuerſoꝝ. h. d. In tex. ibi: vti poſſi. nego. geſt. contra dñm ⁊ mandato contra mandantem. Not. in ꝯtractibus mādantē teneri ēt ſi qs erat al's facturꝰ. Querit hic glo. quid ſi non erat quis al's facturus vtrum teneatur dñs actione nego. geſt: dicit Joan. ꝙ nō: q꞉ nō eſt geſtum eius contēplatione. Azo dicit ꝙ ſic: q꞉ erat nego. ſuum re ipā ⁊ non minus operatur veritas q̄ contemplatio. ⁊ hec opi. eſt verior. ⁊ ꝓbatur in. l. item ſi cum putaui. j. eo. Bal.

1 ☞ Fideiuſſor ſine mandato hʒ actionem nego. geſtorum.

2 Donatio tacita ſine nuncio inter abſentes celebratur.

Quemadmodum. Sicut ſuperiꝰ cōcurrit actio ne. geſtorū. ⁊ mādati: ita hic ꝯcurrit actio neg. ge. cū verborum obligatione. h. d. Actio neg. geſt. ⁊ ex ſtipulatiōe poſſunt ꝯcurrere in perſonis diuerſorum: ⁊ qui fideiubet ſine mādato pōt petere ſe liberari niſi fideiuſſerit animo donādi. h. d. cū. l. ſe. not. i. §. quēadmodū. quē poſſe fideiubere ꝓ abſente ⁊ ignorāte. Itē no. fideiuſſorem ac-

1 cedere quaſi contractui ſicut vero contractui. † Scđo not. q꞉ fideiuſſor ſine mandato habet actionē nego. ge. in oībus caſibus in quibus fideiuſſor cū mandato habet actioneʒ mādati. ⁊ hoc cū vtiliter fideiuſſit ſecus ſi inutiliter. Exēplum. j. de fideiuſſ. l. grece §. a fideiuſſore. vñ ſuperuacuus fideiuſſor cum mandato agit. vt ibi: ſine mandato nō agit: vt in hac gl. quā tene mēti. intelligas qđ non agit vi fideiuſſiōis: ſʒ bñ poſſet agere vi ſolutionis; q꞉ ſoluendo gerit negotium dñi ipſo geſtu. vt no. j. e. l. ſi pu-

2 pilli. §. pen. † Tertio ⁊ vltimo no tacitam donationem inter ab-

b ſentes celebrari[b] ſine nūcio vel epiſtola, ſecꝰ in donatione expſſa. facit. C. de pac. l. ij. ⁊ qđ no. C. de ſacroſan. eccle. illō. Mō vide glo. ⁊ in. gloſſ. j. quia ibi. Rñd. ſic Guil. de cu. dicit quod etiam anteq̄ diu ſtet in obligatiōe pōt agere vt liberetur. arg. j. eod. l. ſi qs mandato. ⁊ ſic actio neg. geſto. cōpetit vbi non cōpeteret mādati. Et ratio differētie eſt qđ ille qui ſuſcepit mādatū fideiubendi videť ſuſcepiſſe mādatū ſoluendi. vnde antequā ſoluat non impleuit mādatum: ſed ille qui fideiuſſit ſine mandato ſtatim impleuit officium: ⁊ ideo ſtatim agit. vt no. in. l. ij. in ſi. š. eo. ſm Guil. tu dic vt ibi dixinā teneo hanc gloſ. quia lʒ quis ſine mandato fideiuſſerit: tñ videtur in ſe tacite ſuſcepiſſe officium ſoluendi quod eſt connexum promiſſioni: ⁊ inde habet neceſſariam conſequentiam. argumen. j. de mino. l. iij. §. ſcio. ⁊ inſti. de obligatio. in prin. Bal.

Item ſi. Error mādati nō impedit actioneʒ neg. geſt. Itē qui labitur in perſona dñi hʒ actionem neg. geſt. contra verū dñm nō cōtra putatiuum. h. d. In hac. l. apꝑet erroreʒ q̄ſi ꝯctus nō impedire. No. ꝙ lʒ in veris cōtractibꝰ vbi contrahētes non conſentiunt in eadem ſpecie cōtractus, non valet contractus. vt. j. ſi cert. peta. l. ſi ego. tamē ſecus in quaſi contractibus. vt hic in. j. Rñ. Secūdo no. ꝙ in actione que oritur ꝓuidentia legis, ſicut eſt vbicūqꝫ extra id ꝙ agitur naſciť actio: plus veritas q̄ opi. ponderatur. ⁊ hoc in actibus licitis. ſed in illicitis ſi quidē veritas excludit maleficium ponderabitur veritas. vt. l. ſi. de crimi. expil. ex heredi. de fur. l. inter oēs. §. recte. Si vero opi. ꝓbabilis excludit maleficiū: tunc plus ponderatur opi. vt in. d. §. recte. ſi autēʒ nō excludit maleficiū ſʒ attenuat vel reſtringit ſeu arctat dic. vt. j. de iniur. l. eū qui nocētem. §. ſi nupta. ⁊. §. fin. C. ad. l. iul. vi. l. qm̄ multa facinora. ſm Cy. Bald.

Si pupil.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

Si pupilli. Actiõe ne.ge.tenet ille ad quẽ ꝑtinet negotiorũ cura ⁊ ſollicitudo ⁊ etiam dñs negotiorũ.h.d. ¶ In text.ibi,te.ſ.inſolidũ. ¶ No.ꝙ in negotio ꝙ eſt alteri⁹ cura ⁊ ſollicitudine.i.rõne officij:ita demũ tenet actione ne.ge.ſi ſua cõtẽplatiõe geratͬ ſm Bar. ¶ Scðo no.ex vna geſtiõe minori oriri plures quaſi ↄct⁹ ⁊ plures obligationes diuerſe qualitatis.vñ actio q̃ orit hic ↄ tutorẽ eſt ſolidi pſecutoria:ſ3 actio q̃ orit contra pupillũ non eſt pſecutoria ſolidi:ſ3 eius tm̃ ꝙ ex illa geſtio. pupillo accreſcit.⁊ ſic no.eũdẽ actum ad diuerſas pſonas relatũ aſſumere diuerſas qualitates ⁊ parere diuerſos effect⁹. ¶ Op. ꝙ pupillus teneat iſolidũ.vt.j.e.l.ſed an vltro.§.j. Solu.diſtingue.vt in gl.q̃ eſt magiſtra quã audi in voce ex qua no.ꝙ in negotijs neceſſarijs ↄſyderat ꝑncipiũ,in vtilib⁹ conſyderat finis, in voluntarijs nõ ↄſyderat principiũ nec finis. ¶ Ibi pupillũ. vel ſimilis pſona eſt dñs negotioꝝ.⁊ hoc vult glo.⁊ tene menti.

Si quis. Nũci⁹ tenet ne.ge.ei cui dirigebat.h.d.ſed dirigens tenetur actione mandati.

1 ☞ Accedens depredandi cauſa ad gerenduz negotia mea dicitur ſuo lucro ſtudere.

2 Predo expenſas repetit.

Sed ſi quis. Qui accipit aĩo depredandi tenetur actione ne.ge.ſed non agit niſi quaten⁹ dñs eſt fact⁹ locupletior.⁊ in hoc oẽs dñi ſunt pares ſiue pupilli ſiue maiores.h.d.iſte.§.Facit contra ſtipendiarios q intendũt prede. ¶ In tex.ibi magis.credo ꝙ p hoc verbũ in hoc caſu veniat leuiſſima culpa. ¶ In tex.ibi impenderit.meo noĩe

1 q: ſuo noĩe nunq̃ repetit.⁊ hec eſt veritas ſm gl. ¶ †No.ꝙ ille q depredandi cauſa accedit adgerendum negotia mea ſuo lucro nõ meo cõmodo ſtudet.⁊ rõne delicti ſui claudicat actio q: ipſe tenet mihi de qualibet culpa.ego non teneor ſibi niſi quatenus ſum locupletior factus:q: nõ eſt iuſtum neq3 equum ꝙ improbus geſtor in pl⁹ agat.⁊ adde hic ꝙ not.Inno.in.c.ſicut.de iurein. ¶ †Scðo no.predonẽ expẽſas repetere.ſic ergo ⁊ itruſi repetũt expẽſas.qð eſt verum,ſi faciũt nomine domini:ſecus ſi noĩe proprio:q: tunc nulla eſt repetitio.vt.j.de cõdi.inde.l.ſi in area.qð dic vt hic glo.

Item ſi. Procurator cui eſt pecunia ſoli⁹ dñi contẽplatione mutuata nõ obligat:ſ3 dñs ſol⁹ tenetur. Item tenet dñs ẽt ſi mutuans ſit a procuratore ſtipulat⁹.h.d. Primo loquit in mutuo facto contẽplatione ſolius dñi ſtipulatiõe.Scðo loquit in mutuo facto procuratori contẽplatione ſolius dñi cũ ſtipulatione ſcða ibi:q d tñ. ¶ Not.ex ↄctu procu. non obligat ipſe ꝓcurator:⁊ tñ l3 in pſona procuratoris obligatio nõ ſumat initiũ:nihilominus dñs obligat.non ob.j.de ac.⁊ obl.l.quecũq3 gerim⁹.q: ibi loquit in actione actiua.hic in paſſiua vel ibi in obli.q̃ contrahitur verbis.hic re.vel ibi in obligatione ex ↄctu:hic in obligatione ex q̃ſi ↄctu que inter abſentes orit ſicut iter pſentes.ſic non ob. ¶ Scðo no.ꝙ ꝓmiſſio hoĩs ſibi ꝓuidentis p ſtipulationẽ non excludit ꝓmiſſionem legalẽ q naſcatur actio ne.geſt. ¶ Tertio no.ꝙ abundans cautela non

a nocet.[a] facit.j.mandati.l.qui mutuã.j.de.au.⁊ argen.lega.l.pediculis.§.labeo. Modo venio ad apparatuz.Vos habetis hic gl.magiſtram pleniorẽ q̃ reperiat in iure:qualiter ⁊ q̃n ⁊ ex mutuo facto procuratori vel alij adminiſtratori cum mandato vel ſine mandato teneat dñs vel adminiſtrator.Et h3 hec materia duas ptes.Pria eſt q̃n hec ſtipl'o ẽ iterpoſita.Scða ẽ q̃n ſtipul. nõ eſt iterpoſita q̃ad primã partẽ.Gl.ponit vnã.q.nũq d ex ipſa ſtipulatiõe interpoſita obliget adminiſtrator.⁊ dixerũt qdã ꝙ nõ.q: tex.dixit ꝙ ſtipulatio eſt ex abũdãti:ſ3 illud qð abũdat ẽ fruſtra.vt.ſ.de pac.l.iuris gentiũ.§.ſ3 ſi fraudãdi:ergo tãq̃ fruſtratoria ſtipulatio nõ obligat.Preterea q̃ad ipſum ꝓmittẽte3 ſtipulatio eſt ſine cã:q: tota cã cõcernit dñm ⁊ adminiſtratorem ſi eſt ſine vera cã:ergo obſtat doli exceptio.l.ij.§.circa.j.de doli excep.Cõtrariũ determinat gl.ꝙ ex ſua ꝓmiſſione adminiſtrator tenet p.l.in eũ.in fi.ꝑn.j.de inſti.facit ad hoc ꝙ no.l.ſi procurator meus.ſ.de procu.⁊ eo.tit.l.procurator qui pro euictione nõ obſt.lr̃a noſtra q̃ dicit ex abũdanti:q: non notat vitium ſed deſignat cautelã. ¶ Itẽ nũ obſtat.§.circa.q: veruz eſt ꝙ ſtipulatio d3 habere cãm.ſ.in perſona ꝓmittentis vel alterius ſicut patet in fideiuſſore ⁊ in mãdatore.ita eſt hic in iſto adminiſtratore.ſufficit eñi ꝙ ſtipulatio habeat cãm i pſona dñi:qð not.facit ad hoc.j.de ver.obli.l.a titio. ¶ Nũc venio ad ſecundã pte3 ſc3 q̃n mutuũ fuit factũ adminiſtratori non appoſita ſtipulatione.Et iſte articul⁹ ſubdiuidit in tres ptes.Prima q̃n mutuat adminiſtratori cũ mãdato adminiſtrãtis negotia dñi q cẽſetur iure cõi.Scða q̃n mutuat adminiſtratori ſine mandato adminiſtrãtis q cẽſetur iure ſpãli ſicut eſt pupill⁹,ciuitas,⁊ eccl'ia:⁊ oẽs iſtas tres ptes explicat gl nr̃a. ¶ Reuertor ad pmã ptẽ ⁊ q̃ro q̃n mutuat adminiſtratori cum mãdato.quis ⁊ qualiter obligetur.So.gl.diſtinguit ꝙ aut iſtud mandatum explicat ab adminiſtratore tanq̃ a nuncio.tũc.ſolus dñs tenet.q: vere cuz ipſo dño cõtrahit.vt.j.q̃ iuſſu.l.fi.Nuncius eſt eñi tãq̃ pica ⁊ organũ non tanq̃ pſona obligata vel obligãda.vt.C.ſi qs alteri vel ſibi.l.multũ.Item nuncius cõparat lr̃is.ſicut ergo litere q̃ mittunt nõ obligant:ita nec nuncius obligat,facit qð not.ſ.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.l.j.in gl.magna.Si ꝟo iſtud mãdatũ explicat tanq̃ p ꝓcuratorẽ diſtinguit gl.ꝙ aut iſte eſt cõſtitutus ꝓcurator ad cõtrahendũ cũ certa pſona:⁊ ad obligandum ſe:⁊ tũc ipſe obligatur mutuanti.d3 tñ ↄſeruari indẽnis a dño p ↄriã actionẽ mandati.vt.l.ſi quis mandato.j.eo.C.mandati.l.ſi literas.⁊ dic vt ibi no.aut h3 mandatũ ad accipiendũ pecuniã mutuo ſimplr̃ non a certa perſona tũc diſtingue:aut mutuũ eſt factũ ↄtẽplatione ſoli⁹ dñi:tũc ipſe ſolus dñs tenet vt hic.aut cõtẽplatiõe ſolius procu.tũc ſolus procurator tenet mutuãti.vt.C.ſi cert.pe.l.cũ te.aut mixta cõtẽplatione vtriuſq3 tũc tenet vterq3. ¶ In gl.deficit vnũ mẽbrũ.ſ.q̃n dubitat cuius cõtemplatiõe:ſed ego dico ꝙ debem⁹ ↄſyderare:an in mutuãdo ſit facta mẽtio dñi vel negotij dñi.ſi eſt facta mẽtio negotij ꝑtinẽtis ad dñm ſua cõtẽplatiõe.ſ.dñi preſumit factũ.vt h: dũ dicit,vt creditore3 tuũ.pſumit ẽt ↄtẽplatione ex amicitia.vt.j.e.ꝟſ.ꝙ ſi amicitia.Itẽ pſumit cõtẽplatio ex notitia.vt.j.de re.du.l.qui habebat ſacculũ.ecce ꝙ glo.ſuppleta ſentit ſup prima pte. ¶ Venio ad ſcðm q̃n mutuat adminiſtratori ſine mãdato h diſtinguit gl.cui⁹ ↄtẽplatiõe ſit factũ mutuũ.ſi ↄtẽplatione dñi tũc tenet dñs tm̃:ſi ratũ h3,vel in rẽ ſuã verſum eſt,vl' negotiũ fuit vtil'r ⁊ neceſſario ceptũ.vt.j.e.l.ſ3 an vltro.§.j.ſi autẽ.cõtẽplatione ſoli⁹ adminiſtratoris,ſolus adminiſtrator tenet:niſi in tribus caſibus.in qbus ẽt dñs tenet.vt.C.ꝙ cũ eo.l.ei q.⁊ dic vt ibi plene no.p gl.⁊ Cy.ſi aũt mixta contẽplatione ſeu cõi amicitia vterq3 tenet.q: cõtẽplatio eſt inſpiciẽda.ita dt gl.⁊ adde ꝙ no.ſ.eo.l.ij.§.apud Itẽ adde qð no.Ja.j.ſol.ma.l.ſi cũ dote.§.trãſgrediamur.⁊ hoc de ſcða pte. ¶ Venio ad tertiã partẽ q̃n pſona dñi eſt priuilegiata tũc ex mutuo facto adminiſtratori,ipſe adminiſtrator tenetur nõ dñs:niſi q̃ten⁹ in rẽ dñi verſum eſt.vt.j.ſi cer.pe.l.ciuitas.⁊ no.C.de ſac.ſan.ecc.aut.hoc ĩ us porrectũ.Adde ad iſtã materiã qð habes.j.de exercito.l.fi.⁊ in gl.⁊ p.S.vbicũq3 ergo de contractu mutui celebrato cum adminiſtratore dubitatio orit ad iſtã gl.magiſtram recurrendum eſt que hũc articulum de contractu mutui latius explicat q̃ aliqua que ſit in iure. Bal.

Sed ſi quis ita. Herẽs ꝓpria negotia cõtẽplatione alteri⁹ neminẽ ſibi obligat:⁊ nemini obligatur.Sed ſi negotium eſt cõe obligat ⁊ obligatur pro parte.h.d. ¶ In tex.ibi,quaſi meum geſſerit,ſine mãdato.⁊ in hoc differt a ſequenti ver.

Si quis. Error in ꝓpria conditione geſtoris nõ impedit actionem neg.geſt.

Sed ſi ego. Herẽs negotia peculiaria contemplatione pr̃is patrẽ ſibi in ſolidũ obligat. Si aũt ↄtẽplatiõe filij pr̃ ñ tenet niſi de peculio.Itẽ geſtũ noĩe filij l3 pr̃ ratificet nõ obligat patrẽ niſi de peculio vl' de i rẽ ꝟſo.h.d.vſq3 ad.§.ſ3 ⁊ ſi hoĩs. ¶ In tex.ibi,tui filij.negotia erãt filij quoad factũ.ſ3 pr̃is quoad ius. ¶ In tex.ibi,tui.ſ.filij. Bar.

Quod ſi amicitia. ¶ No.ex amicitia cõtẽplationẽ pſumi:⁊ ita d3 formari articul⁹ de amicitia ad ↄtẽplationẽ ꝓbãdã ſm Bart. ⁊ loqt hic de amicitia officiali nõ charitatiua ſm gl. ¶ In tex. ibi,putaui.q: nõ ꝓdeſt videri tũc cõtẽplatione patris geſtum. ¶ In gl.qũo.ibi habere obligatũ hac actiõe.Frã.accu. ¶ In ea.ibi,ſuo noĩe.bene aũt põt cõueniri quadã actiõe ſubalterna ſicut eſt actio de peculio vt hic. ¶ In ea.ibi:⁊ eadẽ obl'one.na3 obligatio q̃ tenet pr̃ vel dñs ex cõtractu filij vel ſerui eſt vna ⁊ eadẽ obl'o numero q̃ orta eſt cõtra filiũ vel ſeruu3.facit.j.vi bo.ra.l.ſi ſeru⁹.⁊ de infami.l.ſeru⁹. ¶ In tex.ibi:⁊ te ſequi debẽt.tu ſol⁹ verũ eſt ꝙ nihil agit.ſ3 ſi fili⁹ ⁊ tu aliquid agis:q: de peculio teneris vi ratihabitiõis filij nõ vi ratihabitiõis tue. ¶ No.

b in ver.nã ꝙ nõ meo noĩe geſtũ eſt ratũ habere nõ poſſuz.[b] ſ3 no.geſtũ noĩe filij nõ vr̃ geſtũ noĩe patris nec põt pater ratificare. ¶ Circa primũ paſſuz an nõ meo noĩe geſtũ poſſum hr̃e ratũ.ſic diſtingue.Aut q̃tũ ad hoc vt poſſit oriri actio neg.geſt.propter ipſam ratihabitionẽ.⁊ dico ꝙ nõ:cũ ratihabitio tunc non facit me dñm ne.geſt.nec geſtor fuerit miniſter me⁹.vt.j.de calũ.l.ij.in fi.Aut queritur vtrũ poſſum hr̃e ratũ in mei ꝑiudiciũ.vt obliger hac ſñia i aſſe.⁊ tũc refert aut illud negotium nõ eſt conſecutum plenũ effectũ ſm intentionem agentis ante meã ratihabitionẽ:⁊ tunc obligor.vt.j.ꝙ iuſſu.l.j.§.ſi ratũ.⁊.j.ð pi.l.ſi fund⁹.§.j.Aut eſt aſſecutũ plenũ effectũ ſm itẽtionẽ agẽtis:⁊ tũc nõ obligor.hinc eſt ꝙ in delictis nõ poſſum ratũ hr̃e:qð meo noĩe nõ eſt geſtum.vt.l.j.§.q̃ties.§.deieciſſe.de vi.⁊ vi.arm̃.ſm Pe.⁊ eſt illud dictũ ſatis notabile ſm Bart. ¶ Extra q̃ro vnũ.in iudicijs ⁊ contractib⁹ põt ratificari factũ ꝓcuratoris,qd i facto falſi nũcij:vtrũ habeat locũ ratificat o:dicit Pe.ꝙ non.q: tũc ab ipõ principio actus eſt oino nullus nec põt reſultare

a ¶ No nocet.Adde eũdẽ bal. in.l.teſtifi. in.ij.not. C.de teſt. ⁊ Bart.h in.j.col. in verſic.⁊ ſic no.⁊ vide Paul.de ca.in cõſi. ccxxxvj.i fi.vbi q̃ dicatur cautela congrua.

b ¶ Nõ poſſum.adde d.Frã.are. in.l.interdu3.§.aliená.ð acq.poſſe.in.j.colũ.⁊ qð ibi dixi in apoſt.

actꝰ validꝰ ex ꝯſenſibꝰ ſeparatus: qꝛ requirit actꝰ in ꝯſentiēdo ꝯtinuus. vt no. j. de act. ⁊ ob. l. cōſenſu. facit. j. de ver. obli. l. continuus. actus. in prin. ſm Pe. Itē ꝓ eo facit. C. ſi quis alteri vl' ſibi. l. multū. In ꝯtrã. facit. j. de preca. l. certe. §. ſi ꝓcurator. ⁊ ꝙ ibi per Ja. de are. ī gl. Eſt ergo hic caſus ꝙ non cōpetit ſm propriam naturā: ſed ſʒ alterā naturā. In v. ſed ſi liberum. non eſt hic diuerſitas iuris: ſʒ tantum contingentia cauſalis.

Si titij. Actio ne. ge. qñ actio eſt circa rem magis innititur veritati ꝙ opi. geſtoris. h. d. In tex. ibi. de dero. cōtēplatiōe titij ⁊ hꝰ facit dubitationē. No. ex hoc. §. hãc regulā ꝙ ille ex geſtiōe obligat᷑ cui querit᷑: nō ille cui q̄ri nō pōt. Scōo no. veritatē opinioni ꝓualere ſeu ꝓponderare. Tertio no. ꝙ ille q redemit ſeruū alienū ne occidat᷑, de iure nec de fcō hʒ ꝯ dñū actionē ne. ge. aliter aūt de eo q redemit liberū hominē vel ſtat obſes pro eo. habes. j. eod. l. nã ⁊ ſeruius. in princ. de eo aūt qui redemit filiū alteriꝰ vl' vxorē alterius: an habeat ꝯ patrē vel maritū actionē aliquā: dico ꝙ ſi pr̄ vl' maritus erat redēpturus hʒ actionem: ne. ge. ſecus, forte ſi pater vel maritus non erat redēpturꝰ. facit. j. ſo. matri. l. ſi ideo. j. de pecu. l. ſi ſtichus nō ⁊ ꝙ ibi per Ja. ⁊ qd no. per Gul. j. de cōdi. inde. l. frater a fratre. facit ēt ar. ad hoc. j. de capti. l. nō vt pr̄e. ⁊ l. mulier ī opus ſalinarū. Op. ꝙ iſta pecunia repetat᷑ a recipiēte nō a dño: qꝛ recipiēs turpit᷑ recepit. vt. j. de ꝯdi. ob tur. cau. l. ij. So. dt glo. ꝙ ſoluens nō repetit a recipiēte: qꝛ non ſoluit noīe ſuo. Vel dic ꝙ loquitur hic de licita repetitiōe, vel loquit᷑ de illicita tñ de facto nō poterat repeti. vt. j. e. l. nã ⁊ ſeruiꝰ. Scōo opp. redimere ſeruū alienū eſt negotiū ꝙ ꝑtinet ad dñm ratihabitione: ergo ſi non eſt ſuo noīe geſtū: nō tenet᷑ dñs. vt. ſ. e. §. nã ⁊ ſi ſeruum. So. duplex eſt ratihabitio. neceſſaria, ⁊ volūtaria. in neceſſaria nō opʒ ꝙ ſit geſtum noīe ratificãtis. l. pōponiꝰ. j. eo. ſʒ in ratihabitione voluntaria ſic: vt in ꝯtrio. alij dñt ꝙ redimere ſeruū eſt impenſa neceſſaria facta ꝓpter rē ipſā ne pareat. ⁊ lʒ nō ſit īpēſa ī re, ſʒ ex rē: tñ negotium eſt dñi re ipſa. vñ ⁊ ipſa res, ⁊ ipſa veritas ē tuēda vt hic. ſʒ bar. Deīde gl. diſtinguit quã no. qꝛ eſt magiſtra: ex q̄ habes qñ ⁊ ad quē effectū hēat locū ratificatio ī eo gñe negotioꝝ qd ad nos ratihabitione dr̄ pertinere. In glo. magna ibi. §. ſi. ſ. eo. l. item ſi cum putaui. In. eo. ibi: non habeat ratū. qꝛ tunc ego dñs repeto. In. ea. ibi, ratihabitione: qꝛ non expendunt᷑ in rem ipſā: ſed extra rē ⁊ negotiū. tūc dr̄ noſtrū re ipſa qñ reſpicit vtilitatē intrinſecā rei: ſed Bart. dt ꝙ quelibet expēſa neceſſaria dr̄ ad nos pertinere re ipſa ſiue ſit expenſa neceſſaria intrinſeca ſiue extrinſeca. In ea. ibi: vtilitatē. q̄ cōcernit itereſſe ipſius ⁊ cōmodū pecuniariū: q̄ rō ceſſat ī filio redempto, qꝛ filius nūmario precio eſtimari nō pōt: qꝛ liber hō. tm̄ intereſſe affectionis ergo vſat᷑ in filio redempto. vñ nō eſt negotiū pr̄is re ipſa. In ea. ibi: noīe ſuo ꝓprio ipſiꝰ geſtoris. In ea. ibi. l. ſi eū. dic, vt ibi no. In ea. ibi, agi nō pōt. ex aliqua pte. vt. j. de ſol. l. diſpenſatorem. in ſi. In ea. ibi. nil pōt ei queri. p. h. d. Ja. de Are. ꝙ in maleficijs ratihabitio non obligat niſi cū aliqd poſſit ratificãti q̄ri puta poſſeſſio inuaſa. vt in. §. deieciſſe. ſecꝰ ſi nihil pōt q̄ri. vt ī homicidio ſm Ja de are. Alij dñt ꝙ iſta gl. vēdicat ſibi locū in ꝯtctibꝰ: ſʒ in delictis tenet᷑ ratificãs: eius ꝯtēplatiōe geſtum eſt: ⁊ ſatis vr̄ ei q̄ſitū: qꝛ volūtatē ꝯpleuit. vt no. in. l. pen. j. de ꝯdi. ob tur. cau. ⁊ iſta ſnīa eſt hodie approbata in. c. cū qs. de ſen. excō. li. vj. ⁊ no. ꝑ Dy. in. c. ratihabitio. de reg. iur. li. vj. vbi vide. tene mēti iſtū paſſum propter iſtā notabilē glo. In ea. ibi. dominus ⁊ pater, quorum nomine non eſt geſtum.

Item queritur. Negotiū ꝙ ſui natura non eſt meū: ratihabitio facit meū, ſi mea ꝯtēplatiōe eſt geſtū. h. d. De hoc ponūt᷑ duo exēpla. Vnū in debito exacto: ꝙ erat oīno idebitū. Aliō ī eo ꝙ nō erat oīno ī debitū: ſʒ reſpectu eiꝰ cuiꝰ noīe exigebat᷑. ⁊ iſtō ſcōʒ exēplū ē ī. §. itē ait. ⁊ durat vſq; ad. §. qd ergo. ita loq᷑t hic. §. ⁊. §. itē ait. loquit᷑ d eo gñe negotioꝝ ꝙ ad nos ꝑtinet ſola ratihabitiōe. In tex. ibi: ſoluerit. ꝑ errorē. In tex. ibi, cognoueris. ideo. h. d. qꝛ ꝙ qs ignorat ratificare nō pōt. In text. ibi, qꝛ nullū. ecce rō dubitatiōis: ⁊ niſi qs videat rationē dubitationis nō pōt haberi verus intellectꝰ ſiue verꝰ caſus. In tex. ibi: facit. actiue ⁊ paſſiue. i. vt agas ⁊ vt ꝯueniaris. In tex. ibi: ei. ſ. ſoluēti idebitū. In tex. ibi aduerſū me. ſ. geſtorē. In tex. ibi: ꝯpetere actio. ſ. vt preſtē qd exegi. In tex. ibi: ⁊ ſic nūc ꝯcludit. No. ī. §. itē. ꝙ ratihabitio facit dñū negotiorū eū q al's nō erat. ⁊. j. in ſeq. §. dr̄ ꝙ ratihabitio negotiū ꝯciliat: eſt ēt ptãs ratihabitiōis vt actū inualidū firmet. vt. j. de penis. l. ſi fundꝰ. §. j. ⁊. C. ad macedo. l. ſi. ⁊ tunc aut iſte actꝰ potuit retro tenere potētialiter ⁊ trahit᷑ retro. aut non potuit tenere retro potētialiter. ⁊ tūc non trahit᷑ retro. vt. ſ. de of. ꝓconſ. l. obſeruare. §. ſi. ſemper ergo requiritur ad hoc vt ratihabito retro. ſingat. ꝙ negociū potuerit retro valere potentialiter: lʒ non valuerit actualiter. ⁊ de iſta potentialitate etiam gl. conſiderauit. ſ. in. §. ſi titij ſeruum. Bal.

Item ait. In tex. ibi, ſi titij. ſcilicet creditoris. In tex. ibi, cui. ſ. titio creditori. ¶ In tex. ibi. exegero. ſ. de facto. In tex. ibi: ſi putatiuꝰ heres. In tex. ibi, aduerſus te. ſ. forte aliqd expēdi in iſta exactione. In tex. ibi mutuã, hoc eſt dicere hincinde. In text. ibi atq. op. qño enim cū iſtud ſit negotium veri heredis agit putatiuus cōtra geſtorē. In tex. ibi: ratum. ſ. putatiuo hr̄ di. In gloſ. imo, ibi: ſm Bul. ad hoc facit. c. lʒ. de ꝓcu. li. vj. In ea. ibi: ⁊ ſi, poſt tres. tu dic ꝙ ratihabitio habetur ꝓ mandato q̄tum ad actū roborandum ⁊ eius effectū: nō q̄tū ad actionē. vt not. Dy. in. c. rati. de reg. iur. lib. vj. In ea. ibi: ex ratihabitione. idē tʒ Dy. ꝙ in eo genere negotiorum qd eſt verū in ratihabitiōe: cū ratihabitio ſit cã immediata pariēde actiōis. Sʒ Ja. de ra. ⁊ Ja. bu. dicunt ꝯ. qꝛ text. dicit ꝙ hec actio orit᷑ ex quaſi cōtractu. i. ex geſtione. vt inſti. de obliga. ex quaſi ꝯtctu. §. j. Item qꝛ dicit. l. vbi quis geſſit negotia ibi debet cōueniri. vt. j. de iudic. l. heres abſens. ⁊. l. argentariū. vnde ſi tu geſſiſti negotia mea piſis: ⁊ ego ratū habeo peruſij: piſis dʒ agi: ⁊ nō peruſij. ergo non oritur actio ex ratihabitione: ſed ex ipſa geſtione. Item hoc dicit tex. ꝙ oritur ex neg. ge. vt in. l. iij. hec aūt actio. ſ. eo. ad idē. j, de ſo. l. diſpēſatorem. §. ſi. tu dic ꝙ vtraq; bene dicit ꝙ principiū agendi pendet ex negotio geſt. Item ex ratihabitiōe cū eo coniuncta nō per ſe: qꝛ ratihabitio hʒ per ſe modū cōfirmatiōis agit᷑ ergo ex cōfirmato ⁊ in loco cōfirmati. arg. C. de re. permu. l. ex placito. ⁊. j. de fideiuſ. l. ſi vt ꝓponitur. hʒ ergo iſta actio duo principia. vnum in perſona geſtoris qd eſt geſtū, aliud in perſona ratificantis ſeu dñi ꝙ eſt ratificatio, ⁊ ex neutro agit᷑ ꝑ ſe ex neutro principio: ſʒ vnū cū altero iunctū parit actionē. tñ ſicut ratificatio retro fingit quoad eſſentiam actionis, ⁊ quoad voluntatem. Itē ⁊ quoad locū ⁊ pro hoc etiam dico ꝙ in maleficijs non attendam locum ratificationis vel tempus ratificantis: ſed locum ⁊ tempus maleficij perpetrati. per. d. l. ſi vt proponitur.

Quid ergo. In negotio ꝙ eſt noſtrū re ipſa ratificatio eius ad quē res nō pertinet ratificãtē nō obligat. h. d. ⁊ eſt ſingularis. §. ⁊ ſingularis gl. ¶ In tex. ibi. qd ergo. ſ. dixi de negotio ꝙ pōt ad aliquem pertinere ſola ratihabitione, hic re ipſa: vñ ratihabitio nihil operatur cū nō poſſit facere hoc negotiū ratificãtis. In tex. ibi: putarē. cū non eſſes. In text. ibi: alter. i. verus heres non iam putatiuus heres. In tex. quod alij. i. vero heredi. No. in hoc. §. ꝙ qñ ex ratificatiōe nihil pōt queri ratificãti ꝓpter obſtaculū dominij: qd pertinet ad tertiā perſonam ꝙ ibi ratificãs non obligat᷑ ex ratificatione. Opp. contra hunc. §. de. §. item queritur. ⁊ de. §. item ait. Sol. ibi loq̄tur in alio genere negotiorū ꝙ hic. vnde vt hoc ſcias. dic ꝙ quatuor ſunt genera. nã quoddā eſt negotium noſtrum cura ⁊ ſolicitudine. i. ratione officij. quoddam eſt negotium re ipſa. i. rōne dñij ſeu rei noſtre vel quaſi noſtre. quoddam eſt negotium ratihabitione. i. ſola voluntate: quia ſola voluntas facit eſſe noſtrum: ſub quo genere comprehenduntur omnes contractus ⁊ oēs actus volūtarij. quoddā eſt negotiū ipo geſtu: ꝙ eſt noſtrū ratione perſonalis vel realis obligatiōis. vt j. e. l. ſoluendo. hʒ ergo actio ne. ge. diuerſa extrema. nã quando ꝙ ad eā deuenit᷑ per extremū qd eſt offiū: qñq; per extremum qd eſt dominiū vel quaſi dñium: qñq; ꝑ extremū qd eſt conſenſus: quãdoq; per extremū ꝙ eſt obligatio. ⁊ iſta ſunt fundamēta iſtius actiōis ne. ge. rñdendo ergo ad cōtrariū dico ꝙ loquitur in geſtione q̄ rei nō inheret: ⁊ ſicut nō transfert᷑ res per ratihabitionem, ita nō trãſfert᷑ geſtio. ⁊ ſic nō obſt. ꝯtrariū. ⁊ dic vt ꝑ Dy. in. c. rati. In glo. i. ipſa. ibi, cura ⁊ ſollicitudine. ſi illud ꝙ pertinet ad aliquē rōne officij. alius gerit. ⁊ hoc intellige qñ id ꝙ gerit eſt per aliū explicabile. arg. C. de ca. tol. §. ne autem. In ea. ibi: mei contemplatione. al's nō teneor. ſm Bar. ⁊ in principio huius. l. tibi dixi. ⁊ gl. ſentit. In ea. ibi: re ipſa. duo facit glo. in hoc verſ. Primo declarat in hoc genere negotij qño cognoſcat᷑. Scōo declarat: qs ⁊ quatenꝰ obligetur. iſta eſt materia. l. ſi qs in arenā. ⁊ materia. l. domū. ⁊ dixi. ſ. ca. l. §. ſi quis. ¶ In. e. ibi, rē meā. qd ſi in rē tuā q̄ ad me dʒ reuerti: ſi quidē eſt res dotalis dic vt in magna diſtinctione in. l. diui. j. de impen. in reb. dota. fac. Si vero eſt alia res puta q̄ ſubiacet reſtitu. dic vt. j. de cōd. inde. l. qui exceptionē. §. ſi pars. ⁊. j. de le. j. l. domos. cū. l. ſeq. In emphyteuta qñ res ꝑtinet ad dñm, vtrū recuparet expenſ. dic vt in. l. ij. de iure emphy. In inquilino faciente expenſas in domo qd iuris ſit. dic vt in. l. ij. C. de iure emph. j. loca. l. ſʒ edes. §. ſi inquilinus hoſtium. cū. §. ſequē. ecōtra qñ dñs contēplatione ſcholaris melius aptat domum: vtrum hãc expenſam reputat. dic. vt. j. mãdati. l. ſi qs mãdauerit. ⁊ facit. ſ. ead. l. §. ſi qs ita ſimpliciter. In ea. ibi: domum. dic vt ibi no. per. Cy. G. ⁊ alios. ¶ In ea. ibi: vt fundo. dic plene vt ibi. In. ea. ibi habitatione. ſupple. dr̄ negotium meū. In ead. ibi: doctrine. poſſumus ergo ꝑ noſipſos inuenire vocabula rōne doctrine que nō reperiuntur. In ea. ibi Bul. idem tʒ Bart. per. l. ſi tibi dederim. j. de dona. ſed ego diſtinguo: qꝛ aut recipiens pro vero debitore: tunc ſit vera opinio Bul. ⁊ ſic eſt caſus in. l. ſi tibi. aut recipiēs geſſit animo recipiendi ꝓ falſo debitore: tūc iſta ſolu. non pōt reconciliari

cilliari,qꝛ nata fuit efficax ꝯdõ indebiti.⁊ iſta eſt op.azo.⁊ adde quod no.ſ.ſi cer.pe.l.ſi ego.¶ In ea.in fi.adde dicit bar.ꝙ ſunt plura alia gña negotiorũ.nã eſt qntũ genus qð ptinet ad nos cõſuetudine.vt.ſ.de admi.tu.l.cum plures.§.ſi qðdã pietate.vt.ſ.ſolu.ma.l.ſi ideo.quoddã ex quadã cõiectura.vt.ſ.e.l.ex facto.ſm Bart.viij.ptinet ad nos negotiũ dignitate.vt.ſ.de nona.ꝙ ſi filius.Uel dic ꝙ iſta nõ ſunt gña,ſʒ ſunt caſus illius generis qñ ratihabitione vere negotiũ ptinet ad nos quaſi fingatur vtiliter geſtũ.⁊ iõ ſit ratũ habendũ.vt.ſ.eod.l.põponi⁹.S q̃ ritⁱ hic de quibuſdam que non recito,ſed vide per te.

1 ☞ Ratione geſtionis particularis quis tenetur de vniuerſo rationem reddere.
2 Diligentia in geſtione requiritur.
3 Sine mandato alieno nomine quis exigere non poteſt.

Uideamus. Geſtor tenet̃ de omiſſis q̃ alius erat geſturus reddere ratione. non tñ ab iſto tenet̃ exigere,ſed ab ipo ⁊ in actiõe negotiorũ geſtorũ veniunt vſure officio iudicis.Itẽ venit reſtituendũ ẽt id qð p obreptione eſt exactũ.h.d.vſqʒ ad.l.ſi aũt.§.ſi quocunqʒ mõ.¶ In tex.ibi,qdã geſſit.ex primeuo pposito.¶ In tex.ibi,cõtẽplatiõe.i.occaſione.In tex.ibi,ad hec.ſ.gerẽda.¶ In tex.ibi que non geſſit,nec que gerere propoſuit.¶ In tex.ibi verius.qꝛ licet gerere non propoſuerit:debuit tñ hoc pponere ex quo ſciebat ꝙ ob hoc alius nõ erat geſturus.ſec⁹ ſi ignoraret:qꝛ ignorans nõ tenetur pro nõ geſtis ſm Guil.de cu.qui ita modificat hanc literam,quod no.¶ In tex.ibi:intendere potuit.propter
1 carentiã mandati.¶ † Not.caſum hunc ſingularẽ in quo rõne particularis geſtionis quis tenet̃ de vniuerſo reddere rõnẽ.regulariter eſt cõtra:qꝛ particularis act⁹ coarctatã parit actionem
2 vt.C.eo.l.tutori.¶ † Scðo no.ꝙ in geſtione requirit̃ diligẽtia.¶ Tertio no.ꝙ qs duri⁹ obligat̃ in eo qð reſpicit ſeipſuʒ quã
3 in eo qð reſpicit aliũ.¶ † Quarto no.ꝙ nemo põt alieno nomine exigere ſine mãdato.¶ Quinto no.ꝙ nemo arctat̃ ad ipoſſibile.facit.C.de leg.l.ab adminiſtratiõe.⁊.ſ.de exc.tu.l.titi⁹.in fi.⁊ ibi no.Ja.ꝙ impoſſibile nõ dʒ imponi.gl.ſunt faciles.⁊ iõ nõ eſt neceſſe eas ſcribi.no.gl.tertiã,tentare interpellare.¶ In ea.ibi,hoc non placet.qꝛ in tali petitiõe reqrit̃ mãdatũ vel cautio mãdati.vt.ſ.de pcu.l.mutus.§.is qui.¶ In ea.ibi,bonam fidẽ agnoſcere.bonã fidẽ agnoſcere eſt nõ allegare mãdatũ vbi non eſt.¶ In ead.ibi arctauerat.vñ ibi nõ fuerat ab initio impoſſibile,ſʒ p ſuã arctationẽ.¶ In ea.ibi.l.pſonã.ille eſt caſus ſpãlis odio violẽti.Itẽ in alio caſu fallit vt.ſ.ð ioſ.teſt.l.poſth.§.ſi qs ex his.⁊.ſ.fa.er.l.cũ putarẽ.⁊.ſ.ad treb.l.debitor.§.fin.

Et ſi forte. Summatus eſt cum precedẽti,vel ſumma ſic.officium iudicis idem operatur quod contractus.⁊ idem quod actio vera.

1 ☞ Uerba conditionalia non inducunt mandatum.
2 Officium iudicis equiparatur contractui.

a **Quia tãtundẽ.** [a] Hic ponitur rõ quare veniant vſure ex mora.⁊ ſi
1 gna hãc.l.qꝛ ſemper allegat̃.¶ † Not.in verſic.ſi forte.in fi.glo.ꝙ verba cõditionalia nõ inducunt mãdatũ.vnde ſi dñs dicit amico ſuo:ſi cõtingit te gerere negotia mea nolo ꝙ tenearis ad aliquas vſuras.per hoc geſtor nõ intelligeretur habere mãdatũ,qꝛ verba cõditionalia nõ inducũt diſpoſitionẽ.vt hic ⁊.ſ.ſi quis omiſſa cau.teſta.l.ſi quis ſub conditione.quod not.¶ Secũdo no.ꝙ futurũ officium iudicis ſiue ius de futuro poteſt remitti,per quam remiſſionem ius non tollitur,ſed eius natiuitati obuiatur:quod tene menti ppter materiã.l.pactus ne
2 peteret.⁊ iſta eſt intẽtio huius gl.¶ † Tertio not.ꝙ officiũ iudicis equiparatur cõtractui ſeu ſtipulationi.⁊ tm̃ poteſt iudex quãtũ cõuentio.vel collige notabile hoc modo:ꝙ officium iudicis ⁊ accuſatio parificant̃.⁊ hoc in ciuilibus:in criminalibus vero vtrum paribus paſſibus ambulẽt officiũ iudicis ⁊ accuſatio,dic vt no.inſti.de publi.iud.in pn.⁊.l.ij.§.ſi.de adul.p Dyn.

Si autẽ. Dictũ eſt.ſ.ꝙ geſtor ſine mandato nõ tenet̃ exigere ab alio.h.d.ꝙ ſi iſte geſtor ſit cõiuncta perſona:imputat̃ ei qð non agit ſi de facili poteſt ſatiſdare.⁊ hoc dicit.⁊ adde qð notat̃.ſ.ſol.ma.l.non ſolum.ſ.de ſolu.l.vero procuratori.vbi no.ꝙ licet coniuncta perſona poſſet agere:tñ nõ põt exigere.⁊ hoc tenet hic.S.ſed Ja.de are.dicit,ꝙ lʒ poſſet agere.vnde ſibi ſoluatur põt agere vt deponatur,qð no.bñ ⁊ tene mẽti.⁊ nõ tãgit̃ hic punctus alibi per aliquos ẽt p eos qviderũt.S.⁊ rõ huius dicti eſt ꝙ illa petitio eſt petitio cuiuſdã ſequeſtrationis que nõ procedit niſi ex cauſa ſuſpicionis ſm eum.¶ In tex.ibi,eum.i.debitorem domini.¶ In tex.ibi,facile.not.q[illegible]m non aſtringi ad id qð difficile.⁊ adde quod no.in.l.j.ſ.qui [illegible]atiſda.cog.

Certe. Certe.no.tres effect⁹ ſi geſtor non exigit a ſe.primus,qꝛ veniant vſure.ſcðs,qꝛ actio erit ppetua.terti⁹,qꝛ erit trãſitoria ad heredes,⁊ ſic actio ſurrogata ex mora ſoluẽdi habet alterã materiã ab actione primeua.qð eſt not.

Itẽ ſi fundũ. In tex.ibi ꝯſecut⁹.vna cũ re petita.No.ꝙ ſic põt ratificare ciuitas factũ eius noĩe p falſam pcuratorem,ſicut ſingularis pſona.¶ Scðo no.ꝙ pceſſus falſi pcuratoris dicit̃ obreptiti⁹.⁊ iõ dicit Bar.ꝙ falſus pcurator tenet̃ noĩe falſi.p.l.ſi qs obrepſerit.ſ.de fal.tñ euadit hãc penã ſine crĩe,ſi dñs ratificet:qꝛ p hoc iuſtificat̃ pceſſus ſm eũ,qð eſt no.vel põt dici ꝙ imo nõ tollit cõmiſſuʒ in mẽdacio phibito iudici:⁊ qꝛ in penã mẽdacij pceſſus erat nullus.vt.d.l.ſi qs obrepſerit.nõ tñ ex defectu mãdati nõ põt talis pceſſus ratificari niſi ĩ pĩudiciũ falſi pcuratoris:vt hic.¶ Tertio no.ꝙ nõ ſolũ pceſſus ſnĩe:ſʒ ẽt exactio ſeu executio falſi pcuratoris põt ratificari p dñʒ.vñ vr̃ hic caſus ꝯtra pe.⁊ Cy.in eo qð no.p eos in qbus cãis in integ.reſt.nõ eſt ne.l.tutor.⁊ facit.ſ.de excep.rei.iu.l.ſi mr̃.§.hoc iure.⁊ ꝙ ibi no.ſʒ põt dici ꝙ hic loquit̃ in pĩudiciũ falſi pcuratoris vt ꝯ eũ agi poſſit nõ aũt quoad robur pceſſus.¶ Itẽ no.qð lʒ in ꝯſtitutiõe ſyndici requirat̃ ſolẽnitas:tñ factũ a minus legitimo ſyndico põt ratificari quẽadmodũ factũ a min⁹ iuſto vl̃ falſo pcuratore.⁊ h̃ not.

Si quocũqʒ. Interlocutoria p q̃ excludit̃ ius excipiẽdi nõ derogat iuri agẽdi niſi ſit lata ex plena cãe cognitiõe.h.d.Uel ſic interlocutoria lata ſup exceptiõe parit exceptionẽ rei iu.ſec⁹ ĩ diffinitiua.h.d.ſecũ.gl.⁊ lʒ gl.ſit notabilis,tñ pm⁹ intellect⁹ ẽ verior.⁊ iſte eſt.§.ſingularis.Et ad euidentiã hui⁹.§.no.ꝙ geſtor ꝯſequit̃ duo iura ꝯ dñm.nã põt ꝯ dñm agẽtẽ excipere per modũ ꝯpẽſationis.Itẽ põt ꝯ eũ agere ꝯtra actione nego.geſt.vñ iſte.§.declarat vtrũ ſi ſuccũbit in excep.pdat ius agẽdi in eadẽ cã.⁊ eſt iſte.§.ſingularis.⁊ gl.no.alias ꝯcordãtias:qꝛ in trib⁹ locis eſt iſte.§.¶ No.in iſto.§.ꝙ ſnĩa lata ſup exceptiõe nõ examiata nec diſcuſſa vʒ quoad excludẽdã exceptionẽ,ſʒ nõ qad excludẽdũ ius agẽdi.ſecus ſi ſuper exceptiõe plenarie examinata ſit lata ſnĩa.⁊ intelligit gl.ſ.diffinitiua qꝛ interlocutoria nõ parit ĩ alia inſtãtia ⁊ ĩ alio mõ cauſandi exceptionẽ rei iudi,ſm gl.Ego nõ facio vim vtrũ diffinitiue ſit pnunciatũ vna cuʒ pncipali,an interlocutorie;qꝛ interlocutoria de ſui nã parit excep.rei iu.vt no.ĩ.c.cũ dilecti.in fi.de ele.nec tex.iſte diſtiguit vtꝝ ĩterlocutorie,an diffinitiue.ſʒ diſtiguit vtrũ examiata cã ꝯdẽnatiõis vel nõ,ſit pnũtiatũ,⁊ facit.ſ.de cõpẽ.l.qð in diẽ.§.ſi rõnẽ.⁊ vide Inn.extra ð
3 teſt.c.raynald⁹.in gloſſ.mirũ.⁊.in.c.ſup.extra de or.co.¶ † Itẽ no.ꝙ exceptio ꝯpẽſationis nõ perimit debitũ ſi eſt per iudicem reprobata:qꝛ nõ trahit ſecũ ſuũ effectũ ſi iudex exceptionẽ nõ admittat vl̃ reprobat.bñ dicit ꝙ cõpẽſatio tollit ipo iure.inſti tu.de actio.§.in bonefidei.eſt verũ niſi iudex reprobet exceptionẽ vt hic.¶ Itẽ no.ꝙ idẽ operat̃ excipere ⁊ agere.ergo p exce
b ptionẽ interrũpit̃ pſcriptio [b] ſm bar.de hoc no.in gl ord.in.c.ij.de ord.cog.¶ Gl.opp.contra hũc.§.de.l.vẽdicante.cũ.l.ſe.ſ.de euic.vbi ſnĩa lata cõtra excep.actionẽ excludit.Solu.ibi alius erat effectus excipiẽdi,alius agẽdi:hic erat vnus ⁊ idẽ effectus ſm Pe.⁊ Cy.qui ita no.in.l.j.C.de ordi.iu.⁊ in.l.j.C.qñ ciuilis actio preiu.cri.⁊ ibi vide.⁊ ꝯclude tria mẽbra.nã qñqʒ variatur mod⁹ ⁊ effectus:tũc nõ ob.exceptio rei iud.vt.l.vendicantem cũ.l.ſeq.qñqʒ variat̃ modus non effectus:tunc dic vt in noſtro.§.qñqʒ nec mod⁹ nec effect⁹:tũc ſemp obſtat exceptio rei iudica.adde qð no.per Jac.ſ.ſol.matr.l.ex diuerſo.⁊ p arch.xij.q.ij.c.ſi quos.in gl.q̃ incipit per diffinitiuã.No.ſnĩam latã ſuper exceptione peremptoria eſſe diffinitiuã ſm hanc gl.qð eſt verum ſi feratur vna cũ principali.⁊ adde qð no.in.c.vl.de ap.in cle.⁊ ibi omnino vide.⁊ facit.C.qño ⁊ qñ iu.l.pſes quaſi deſertam.⁊ qð no.C.de re.cre.l.generaliter.in prin.Bal.

Si ex duobus. Prohibitio vni⁹ ex ſocijs impedit actionẽ negotiorũ geſtorũ quoad ipm phibentẽ tm̃,non quoad ſociũ alterũ.h.d.⁊ eſt no.caſus iſte.¶ In tex.ibi,ſocijs.negotiationis rei vel obligationis rei.de hoc tñ vltimo,dic vt no.ſ.eo.l.ſoluẽdo.qꝛ in hoc ſunt opiniones.⁊ facit.ſ.mandati.l.ſi pro te.¶ In tex.ibi,monet̃ ⁊ eo.i.ex eo.¶ In tex.ibi,neceſſe.per quãdã cõſequentiã ppter regreſſum quẽ habet vnus ſocius ꝯ alterum.¶ No.in hac.l.ꝙ pteſtatio phibitoria vnius ſocij alteri ſocio nõ prodeſt.nec obſtat.l.vltima.C.de duo.reis.vbi factũ vnius reputat̃ factum vtriuſqʒ:qꝛ illud qð fiebat pertinebat ad naturã cõis obligatiõis.hoc no.¶ Scðo no.in ver.nam ⁊ ſi.qð eſt bonum argumentum de vero cõtractu ad quaſi contractu.¶ Tertio ⁊ vltimo no.in verſi.ita tamen.qð illud quod obuiat obligationi directe obuiat obligationi oblique ⁊ indirecte.Et hanc.l.diuido in quinqʒ partes:qꝛ in pma parte ponitur thema ⁊ queſtio.In ſecũda ponitur rõ ad partem negatiuam.In tertia ponunt̃ rationes ad partem affirmatiuã,In quarta ponitur reſpõſio qõnis.In quinta ponit̃ reſpõſio ad obiectionem ad q̃ rñdet̃ p interpratione.ſcða ibi,monet̃.tertia ibi,ſʒ illud.quarta ibi,⁊ puto.quinta ibi,ita tñ.¶ Quero hic de tribus.q.Pria.q.eſt vtrũ lex nr̃a loquat̃ in ſocijs particularibus:an in ſocijs oium bonorũ.rñdet glo.ꝙ loquitur in ſocijs particulari-

a ¶ Quia tãtudẽ. Ad huius textus materiam,vide do.Bart.ſoci.in ꝯſ.clxxiiij.in cip.pro facto ni faloꝛ.verſ.ſʒ ad hoc reſpõdet.in ij.parte.

b ¶ Preſcriptio.Ad de feli.in c.illud.de pſcript.in vj.col.verſ.tertia concluſio.

bus olim bonoꝝ:qꝛ impoſſibile eſt qđ damnū nō eſſet cōe.ꝛ idē tenet Guil.de cu.tūc ergo vr̄ ꝙ rōne ꝓhibentis etiā ille qui nō ꝓhibuit releuet.ꝛ eſt arg.ad hoc.ſ.de libe.leg.l.ſi is quis duos. ¶ Scđo q̄ro vtꝝ in caſu iſtius.l.q nō ꝓhibuit ſciebat an ignorabat adminiſtrari:quidā dicūt ꝙ ſciebat.G.dicit.qđ ignorabat:qꝛ ſcia haberet vim mādati.ꝛ ſic nō eſſet tractadū ð actio.neg.geſt.ſed mādati.vt.ſ.mā.l.q patit.ſm.G.Iſta eſt dr̄ia quo ad ſpeciem actionis nō quoad effectū repetitionis. ¶ Scđo querit vtrū iſte qui nō prohibuit ſoluendo aliqđ repetat a ſocio.Gl.determinat ꝙ nō p caſum iſtius.l.ꝛ qꝛ q directo non tenet nec per obliquū dꝫ teneri.ꝛ hoc tenet Odof.ꝛ alle.in arg.l.j.C.de ꝯdio in. ¶ Extra addo ꝙ vt.ſ.tetigi ¶ Triplex ē ſocietas:ſcꝫ rei cōis,ꝯct⁹ cōis ſiue negotiatiōis.Et eſt ſocietas ſiue cōiūctio obligatiōis.ꝛ de hac vide qđ habes in in lege fal.hoc eſſe obſeruandū.ſ.ad.l.falc.qui aūt precedūt aliqđ ius qlibet inſolidū nō rōne cōis ꝯctus ſed rōne rei indiuiſibilis vt ſeruitutis:nō dicunt ſocij nec dicunt correi.vt.ſ.de euic.l.rem hereditariā q̄ eſt ad hoc no. ¶ Ultimo collige ex hac.l.arg.qđ iuris ſit ſi vnus reoꝝ ꝯfitet,alter negat:nā cuiuſlibet factū per ſe decernit.ꝛ ſic ꝯfitenti nocet cōfeſſio:ꝛ neganti prodeſt negatio.

Sed an vltro.§.is aūt.

Actione neg.geſt.ꝓponit ſi negotiū ſit vtiliter ceptū:lꝫ p caſum ſuperueniētē nō habuerit finalem effectū:nō tñ dr̄ vtiliter ceptum ꝙ attento principio geſtiōis dñō negotioꝝ nō expedit.ꝛ an ſit vtil'r cepū necne perpenditur ex vera exiſtētia facti nō opiniōe geſtoris.h.d.vſqꝫ ad.l.ſi ſunt negotia.ꝛ caſus no.Et diuidit i quīqꝫ partes.Nā in pria parte ponit quoddā dictū p modū regule ꝛ ei⁹ excēpla.In ſcđa pte ponit quoddā ꝓculi ꝯdiū ꝛ exceptuatū a regula.In tertia ponit opinio celſi rep̄hēdētis ꝓculū.ꝛ rñdentis ad rōnē ꝓculi.In quarta parte ponit ꝯfirmatio p dictū iuliani in qnta ꝛ vltima parte format q̄dā noua.q.ꝛ ponit eius ſolu.ſcđa ibi,ſed vt celſus tertia ibi,ſed iſtā ſnīaꝫ quarta ibi:iuxta hoc.quinta ibi:ergo q̄ro. ¶ Et no.qđ iſte.§.loquit in eo genere negotiorum qđ pertinēt ad noi vtilitate ſeu reipſa. ¶ In tex.ibi effectū durabilitatis ſiue durātis. In tex.ibi,vtil'r geſſit i.ſufficit momentanea vtilitas.i.q̄ nō durauerit niſi momento. In tex.ibi,fulſit.ſ.geſtor ſuo ſumptu. In tex.ibi onerauit.ſ.geſtor. ¶ In tex.ibi:ſm labeonis ſnīam.qđ eēt incōueniēs per rōnē.q̄ ſequit. ¶ In tex.ibi,aggredit.qꝛ vtiliter vel inutiliter accipit reſpectu dñi negotioꝝ nō reſpectu rei ſm bar.q ad hoc multū no.hunc tex.dicit tñ ꝙ id qđ eſt vtile reſpectu p̄ſumitur eſſe vtile reſpectu pſone qđ ē not. ¶ In tex.ibi:ſecut⁹. qꝛ actio neg.geſt.fuit a ꝑncipio nota ꝛ i eſſe ꝓducta.ꝛ iđ nō tollit rōne caſus fortuiti ſupueniētis. ¶ In tex.ibi,hūc.ſ.geſtorē ¶ In tex.ibi ceptū quoad ipāꝫ veritatē. ¶ Iuxta hūc.§.reuoco in dubiū ſi feci expēſam in re dñi vtrū dñs liberet cedēdo rem:ꝛ vr̄ ꝙ ſic.vt in ver.cū vnicuiqꝫ.ꝛ.ſ.de vſufru.l.cū fructuari⁹.ꝛ.ſ ð dā.infec.l.ꝑtor.§.hoc edictū.ꝛ.ſ.ſi ſer.vē.l.ꝛ ſi forte.§.labeo.in ꝯtrꝫ vr̄,qꝛ quoties quātitas eſt in obligatione reſpectu ſpeciei, interitus ſpeciei liberat debitorē.vt.ſ.loca.l.in naue ſaufelli.ſed hoc ꝯtra iſtū tex.Sol.ſi negotiū fuit vtil'r ceptū nō liberat dñs cedēdo rei nec liberat p initiū rei.caſus eſt hic.nō ob.l.ꝯtre.qꝛ loquunt qñ debitum cōcernit rem:ſecus in perſonali obligatione.vt innuit tex.in.d.§.labeo. ¶ Et faciūt hec ad.q.vtrum ille q dꝫ ille ctā ꝓpter rē liberet ſi vult illā rē dimittere in cōi.ꝛ eſt argu.ꝙ liberet.ſ.de pub.l.cōmiſſa. ¶ Glo.vnde Boetius in fine. Alibi tamē dicit.Exitus acta probat:ᵃ finis non pugna coronat.

a ¶ Probat. adde idē do. Bart. ſo.in ꝯſil. xlvj. inci. vel in pñti. Vſ. ꝑterea vtraque. circa finē. in.ſ. parte.

Si negocia.

In actione nego.geſt.regulariter venit dolus ꝛ culpa:tñ qui geſſit iſolita tenet de caſu:lucrū tñ cū dāno caſuali cōpenſat.h.d.Diuidit in tres partes.qꝛ primo ponit regulam.ſecūdo ponit exceptionē ꝛ exempla exceptionis.tertio ponit qđdam dictū de compenſatione.ſcđa ibi, ſed proculus. tertia ibi, qđ ſi in quibuſdam. ¶ In tex.ibi geras. ¶ In tex.ibi,abſens.ſ.dñs. ¶ In tex.ibi:te.ſ.geſtorem. ¶ In tex.ibi abſentem.ſcilicet dñm.ꝛ hoc verū vbi eſt damnū tm̄.ſed ſi eſt vtrūqꝫ ꝑmixtū qđ iuris ſit:ſequit qđ ſi ꝛc. ¶ In tex.ibi,in quibuſdā dānū non culpa ſed caſu qꝛ mitius agit cū eo qui tenet de caſu q̄ cum eo qui tenet de culpa.ꝛ ſic non ob.ſ.pro ſocio.l.de illo.ꝛ hec eſt opinio Azo.ꝛ vera ſm Iac.bu.ꝛ alios.hoc tene menti. ¶ Not.qđ durius agitur cum eo qui inſolita aggredit: qꝛ ad caſum fortuitum ſe videtur aſtringere qꝛ circa inſolita negotiatur. ¶ Item no.conſuetudinem dñi negocioꝝ ſpectari.ꝛ ſic facit ad queſtionem de eo qui cōduxit roncinū vt eum duceret ad domuꝫ dñi: forte quia inuenit oſtiuꝫ clauſum dimiſit roncinū in paſcuis.quē tamen lupus occidit.nam ſi dñs nō erat conſuetus dimittere in paſcuis conductor tenetur de iſto caſu fortuito.ſi auteꝫ dñs erat conſuetus ſic dimittere non tenet conductor.Item ſi dimiſit in ſtabulo ſine cuſtode habeat diſtinctio ex ꝯſuetudine dñi ꝛ de hoc no.C.de epi.audi.l.nemo.p Cyn.C.de pig.actio.l.pignus.ꝛ in ſpe.de locato.§.poſtq̄.verſ.qđ ſi locaui tibi boues ꝛ hic per,G. ¶ In gl.not.tria ibi noua negotia. ¶ Not.ad ſtatutū dās arbitriū ſup nouis factis vel negotijs ꝙ intelligitur i.ſup inſolitis ꝯtingere. ¶ Gloſ.q̄ incipit,ſed cū iſta dꝫ recitari p tres oppoſitiones.ꝛ per vnam.q.Prima oppoſitio eſt clara.Scđa oppoſitio eſt de litera ad ſeipſam.Tertia oppoſitio eſt de.l.de illo. ¶ Qūo gl.eſt clara.ꝛ ſol.eius eſt vera: qꝛ in iſolitis obligatio deſcēdit ex culpa.ꝛ iđ geſtor non hꝫ beneficiū cōpenſationis.de.l.de illo vt culpa purget.ſed eꝫ in inſolitis vbi obligatio deſcēdit ex caſu.vñ caſus cū caſu vel cū induſtria cōpēſatur ꝛ mitius agitur in iſta actione irregulari q̄ in actione neg.geſt. ¶ In gl.ſed cum ibi in diuerſis truffa eſt: qꝛ fortior eſt cōpenſatio vnius cauſe ſeipſam q̄ ad alteram.arg.ſ.fa.her.l.meminus.§.arbiter. ¶ In ea.gl.ibi,vel pōt dici.hec vera. ¶ In ea.gl.ibi.ſi ex duobus.ibi loquit de diuiſione reſpectu diuerſarū pſonarum hic reſpectu eiuſdē pſone q̄ oīno debet diuerſo iure cēſeri. ¶ In ea.gl.ibi male facit iſta tñ fuit culpa remota nō prima.ar.eius ꝙ not.infra rerum amota.l.ſi mulier. ¶ In ea.glo.ibi Azo.hec vera.ſo.quātum ad.l.de illo.

Succeſſori.

Actio nego.geſt.competit ei qui ſuccedit ex fictiōe iuris ꝛ ſic ſufficit negotium hereditarium eſſe vtiliter inchoatum ſicut in negotio viuentis.h.d. ¶ Not.hic ꝙ ꝑaria ſunt aliquid fieri aliquo viuente vel fieri hereditate iacente.ꝛ facit.ſ.eo.debitor.§.ſi vero.

Debitor.

Imputat curatori dato hereditati iacenti ſi ab ipſis bonis ſeu hereditate nō exigat cū pecuniā habeat ſolutioni paratā niſi hoc fecerit ex legitima cā.h.d. ¶ In text.ibi hereditarie.puta fructuum qui pñt a curatore vendi. ¶ In tex.ibi ne predi.ſ.hereditaria. ¶ In tex.ibi conſeq poſſe.ꝛ non pertinebit ad me.dānū pecunie ꝑdite. ¶ No.primo curatorē dari hereditati iacenti.facit.ſ.de here.inſti.l.ſi qs inſtituat.Item dat curator bonis abſentis vt.ſ.q ex cau.ma.l.ab hoſtibus.in prin.ꝛ facit.ſ.de cura.fu.l.cui⁹ bonis. ¶ Scđo ꝙ iſte curator pōt eſſe creditor ipſorū bonorū nec eſt correctū p aut.minoris debitor.C.qui da.tu.poſ.qꝛ illa loquit in curatore vel tutore dato pſone: hic loquitur in curatore q dat rebus ſeu bonis in quo nil eſt correctū ſꝫ Guil.de cu.ꝙ eſt no. ¶ Tertio not.ꝙ curator bonorū pōt ſibi ipſi ſoluere id qđ dꝫ recipere ab ipſis bonis ꝛ authoritate iuris trāſfert dñiū in ſeipſum.vñ id qđ pōt in perſona creditoris pōt in ſua ꝓpria pſona.ad hoc.ſ.de ꝯhē.emp.l.ſi fiſtulas.§.fundū. ¶ Quarto not.ꝙ culpa eſt nō ſoluere qñ pecunia eſt ſolutioni parata.ꝛ no.hoc ſm Bar. ¶ Quinto no.ꝙ mora reciplēdi trahit ſecū periculū interit⁹ etiā mora irregularis que inducit rōne officij nō rōne oblatiōis:nā ſicut ex pte debitoris eſt duplex mora.ſ.regularis ꝛ irregularis.vt no.ſ.de vſuris.l.mora.Ita eſt ex pte creditoris mora regularis eſt p oblationē irregularis rōne officij vt hic. ¶ Sexto no.ꝙ hereditas iacēs tenet ad datas ꝛ collectas ꝛ tributa.Itē ꝙ bona hereditaria vel q̄ non habēt dñm pñt incidere in cōmiſſum ſic ergo h̄ditas iacēs patit penas tā legales q̄ ꝯuētiōales ꝙ tene mēti. ¶ Querit hic.G.de cu.vtrū p nō ſoluto tributo dñs cadat a dñio ſicut emphyteuta.d.ipe ꝙ nō,lꝫ nō ſoluat tributū vel collecta: nō tñ ꝑdit dñiū ſꝫ fiſc⁹ pōt rē vēdere ſeruata ſolēnitate.vt.ſ ð reſci.vē.l.fundus.ꝛ.ſ.de ac.empt.creditor fundū.ꝛ ita bñ no.In emphyteuta eſt ſecus q nō ſoluit canonē qꝛ emphyteuta hꝫ vtile dñiū ꝙ de facili cōſolidatur ꝓprietati ſꝫ ꝑdia tributaria ſunt ꝓpria.ꝛ ſunt ad allodiū nō feudū ſꝫ.G.de cu. ¶ Ultimo no.hic.qñ ē timor incurſiōis alicui⁹ pene dꝫ qs ſibi ð pecunia ꝓuidere.ꝛ q̄ñ nihil valet patrimoniū ſine pecunia vt.ſ.de le.iij.ſi chor⁹.§.j.ꝛ dicit Ariſtoteles ꝙ nūm⁹ eſt fideiuſſor future neceſſitatis.Bald.

Si filiuſfa.

Ex quaſi cōtractu filij pater de peculio tenetur.hoc dicit. Bald.

1 ☞ Gerentis propoſitum eſt inſpiciendum.
2 Libellus ſcđm pſone qualitatem formandus eſt.
3 Sententia eſt ferenda ſecundum formam libelli.
4 Cōtractuum pluralitate poſita ſequitur actionum pluralitas.

Pomponius.

Iſta ē ſubtilis lex ꝛ habet tres lect.antiquorum.h.d. ¶ Qualitas pſone dñi negotiorum geſtiōe pēdēte mutata nō mutat qualitatē actōis originalē ꝛ primitiuam: ſecus ſi nō eſt eadē geſtio ſed diuerſa:qꝛ tūc reſultāt plures quaſi contractus:ꝛ diuerſe agēdi forme ſcđm initiū temporis cuiuſlibet geſtionis.h.d.cū.l.ſequē.ſed ſecundā lec.Ioā.h.d.mutata qualitate pſone mutat qualitas actionis naſcētis.ꝛ ſm diuerſitatē tēporū agit diuerſo modo:ꝛ hoc vbi eſt vna geſtio ſed vbi ſunt plures ibi non contigit alteratio ſed eſt penit⁹ noua actio.h.d.ſm tertiā lect.h.d.ex diuerſitate tēporū reſultat diuerſitas modi ꝛ forme agēdi.ꝛ tot initia inſpiciunt quot ſunt tpa:ꝛ ratiōe diſtincta.h.d.Et diuidit hec.l.cum.l.ſe.in.vj.partes qꝛ primo ponit dictum pompo.ſcđo ponunt tria exempla.tertio ponit approbatio pauli.quarto ponit q̄dā modificatio.qnto ponitur ratio

rõ modificatiõis ſeu diſtĩctiõis. Sexto ponit rõ tã dicti põpo
nij ꝙ dicti pauli. ſcda ibi, qd eñ. tertia ibi ⁊. hoc quarta ibi, niſi.
qnta ibi, hic eñ. ſexta ibi: ſʒ cũ aliqs. ¶ Ad euidẽtiã pmitte ꝙ
in actiõe neg. geſt. aliter tenet pupillꝰ, alr tenet adultus, vel ma
ior. Jtẽ alr tenet filiuſfa. alit emãcipatꝰ, alit tenet ſeruꝰ, aliter
manumiſſus. vult ergo põpo. ꝙ ſi geſtio capit de vtroqꝫ tpe ita
ſit agẽdũ ꝓ fine geſtiõis ſicut ꝓ pncipio: ⁊ ꝙ vniformis ſit ab-
ſolutio: ⁊ idẽ approbat pau. ſʒ ſi ſunt diſtĩcte actiões facte in di
uerſis q̃litatibus tẽpoꝝ õ pria geſtiõe ñ infert ad ſcdam: ſed v-
traqꝫ hʒ nãm ſepatã p ſe ⁊ iſta ẽ pma lec. antiquoꝝ q̃ eſt amica
lr̃e: ⁊ eã tʒ pet. ſm gl. Jo. inſpicit initiũ q̃tũ ad hoc vt ſit vna q̃-
litas ipſiꝰ actiõis: ſic erit vna actio numero ꝓ tota geſtiõe totiꝰ
tpis nõ ĩtẽtabit ſub eadẽ q̃litate: ſʒ cẽſebit diuerſo iure: vt ſicut
rõ iuris patit ſic ꝓponat ſʒ Jo. Dr̃ia ergo q̃ ponit hic vtrũ ſit
vna geſtio vl plures q̃tũ ad eſſentiã eiuſdẽ actiõis vl pluriũ ñ
q̃tũ ad effectũ ex actiõis. qꝛ nũq̃ ex actio ẽ vniformis vel quali
tas ẽ difformis ſm eũ: ⁊ dt Jac. bu. ꝙ iſta lec. ẽ verior. ſʒ G. de
cu. tʒ pmã lec. qꝛ ratihabitio trahit a pncipio geſtiõis totã obli
gationẽ ſm eũ. ⁊ iõ inſpicit extremũ a q̃: nõ extremũ ad qõ: pp
fictionẽ trãſlatiuã õ tpe ad tps ſm guil. ¶ Tertio lec. ẽ qõ vna
geſtio fingat eẽ plures ⁊ hr̃e plura initia qñ ea pẽdẽte ꝯditio p
ſone eſt mutata. ⁊ facit p eis. ſ. de acq her. l. paulꝰ. §. ſi de pub. l.
licitatio. §. vl. ⁊ C. õ impo. lucra. deſcrip. l. j. circa mediũ tñ iſtam
tertiã lec. oẽs reprobãt. qꝛ eſt ꝯ lr̃am nr̃am. ⁊ iõ diſputãdũ ẽ ſolũ
de pma lec. ⁊ õ ſcda q̃ eaꝝ ſit verior. ¶ In tex ibi ſpectãdã ait. l.
dicere inſpicit pncipiũ geſtiõis, ⁊ pncipiũ tpis trahit hic ad ſe
mediũ ⁊ finẽ. ¶ In tex. ibi, ⁊ inter moras. i. pceſſu tpis eadẽ ge
ſtione durãte. ¶ In text. ibi, interea. i. pẽdente adminiſtratiõe.
¶ In tex. ibi effectꝰ ſit ſupple dt põponiꝰ pncipiũ eſſe ſpectan
dũ ſʒ geſtio ĩciderit, ⁊ ptractãda fuerit in aliud tps. ¶ In text.
ibi alio aĩo. i. nouo ꝓpoſito. ⁊ not. animũ ĩſpici ⁊ metã cui geſti-
tiõi faciẽde animꝰ ĩponit. C. e. l. tutori. ¶ No. inſpici initiũ tpis.
Et h facit ar. ad plura. pmo dt ſtatutũ ꝙ faciẽs rixã õ die pu
niat in. x. faciens de nocte puniat i. xx. cepta eſt rixa de die ⁊ ꝯti
nuata in nocte vr ꝙ cõdẽnatio debeat fieri tanq̃ facta de die.
¶ Jtem dt ſtatutũ ꝙ retinens vxorẽ alterius puniat in centũ.
Aliud ſtatutũ dt ꝙ pene duplicent de nocte. mõ qdã ĩcipit te
nere de die. ⁊ cõtinuat de nocte ꝙ debeat puniri tanq̃ de die, qꝛ
vnũ ẽ maleficiũ ꝯtinuatũ. ar. iſtiꝰ. l. ſecꝰ ſi maleficia eẽnt diſtĩcta
puta õ die fugo aliquem. ⁊ ꝯtinuata fuga ĩ nocte pcutio eũ. Nã
aliud eſt delictũ pcuſſiõis q̃ fugatiõis. ⁊ iõ in q̃libet p ſe atten
dit q̃litas tpis vel vt h in v. niſi. ⁊ in. l. ſed ⁊ cũ aliqs. Jtem facit
ad qõ. de ſtatuto qõ ĩponit penã ꝓ ludo azardi ſi receptus eſt lu
dus in die ⁊ ꝯtinuatꝰ in nocte vt puniat tanq̃ de die. ⁊ facit ad
hoc ꝙ ſit vnũ factũ gl q̃ eſt. ſ. õ iure iu. l. eũ q. §. in popularibꝰ. ⁊
ꝙ inſpiciat initiũ facit. ſ. de acq. poſ. l. clã poſſidere. in pn. ⁊. ſ. de
adul. l. ꝙ ait lex. §. vlt. ⁊ d. Bar. inducit hãc. l. ad hãc q. de ludo.
1 ¶ † Scdo no. diſt. ex animo, qꝛ inſpiciendũ eſt ꝓpoſitũ geren-
tis. ⁊ vbi dictũ ꝓpoſitũ incipit in ipa diuerſa cenſet eodem iu-
re. ſm lec. antiquoꝝ. Et hoc facit ad materiã ſubſtõnũ: vt ſubſti
tutio vniformis ꝯplectens vniformit plura tpa ibi per eadẽ for
mã vboꝝ reputet vna ſubſtitutio nõ plures: ſecus ſi diſtinguat
tpa put lex diſtinguit eo: qꝛ talis diſtinctio temporũ ĩducit plu
res ſpecies ſubſtitutionũ. vt no. in. l. pcibus. C. de impub. ⁊ alijs
ſubſti. nõ ob. ad pmũ dictũ. l. pr ſeuerinã. §. cõditionũ de cõdi. ⁊
demõ. qꝛ ibi rõ iuris nõ patit ꝙ vba interpretent vniformiter:
ſed hic bene patit hoc ratio iuris: qꝛ ſubſtitutio põt eſſe vnifor
mis intelligendo qõ ſit fideicõmiſſaria omni tpe. ⁊ eſt opi. cõis
2 qõ hic nõ examino. ¶ † Tertio no. ꝙ libellꝰ dʒ formari ſm q̃li
tatẽ pſone: ⁊ ſic qualitas pſone inſpicitur: niſi ĩ ſe iura habeat.
3 ¶ † Quarto no. ꝙ ſm formã libelli eſt ſnĩa ferẽda ⁊ cõdẽna-
tio moderãda. ⁊ ſic ſnĩa ꝯdẽnatiõis dʒ eſſe cõformis libello. de
fideic. lib. l. ſi. ⁊. ff. cõi diui. l. vt fundꝰ. ⁊ ſm formã ſiue naturã iu
4 dicij. vt no. ſ. de tritica. l. in hac. ¶ † Quinto ⁊ vltimo no. ꝙ po-
ſita pluralitate cõtractuũ vel quaſi cõtractuũ ſtatim ſequitur
pluralitas actionũ ⁊ diſtinctio tempoꝝ. ⁊ ſic pluralitas cãrum
dinumerat pluralitatẽ effectuum. ¶ Op. contra lec. antiquoꝝ
duobus modis. Et primo ꝙ nõ inſpiciatur initium temporis
ſed inſpiciatur illud tps quo obligatio poteſt eſſe efficacior vn
de videtur obſtare. ſ. depoſi. l. ſi apud. primo ⁊ ſecundo reſpon-
ſo. ſol. ibi loquitur quoad rei vendicationẽ non quoad actionẽ
ex contractu. Nam rei vendicatio ex preſenti dominio ⁊ ex pre
ſenti poſſeſſione proponitur. ⁊ ideo tempus ex quo agitur ĩſpi
citur. vt. ſ. de iud. l. non alias. §. i. ſed actio ex contractu propo-
nitur ex cauſa de preterito. ⁊ ideo principium eſt ſpectandum
argumen. in. l. vlti. ſ. de ſtipu. ſeruo. ſed iſta eſt vna ſolu. que ta-
men eſt diuinatio. Secunda ſolutio eſt quod eſt ſpeciale ibi in
actione depoſiti que augetur ⁊ roboratur propter equitatem
ſuperuenientis caſus: ⁊ quia actio depoſiti quodammodo imi
tatur naturam realiũ actionum. vt. ſ. depoſiti. l. j. §. ſi apud du
os. facit quod not. Dy. ſ. ad. l. falc. qui fundũ. §. ſi tu ex parte. ⁊
hãc ſol. ꝙ ſit ſpeciale in actiõe depoſiti tʒ pe. ⁊ gl. tãgit in. l. con
traria. ¶ Scdo oppo. ⁊ vr ꝙ mutato ſtatu. ⁊ mutata conditiõe
que infert ex diuerſo effectu mutat modus agẽdi. vñ videt ob
ſtare. ſ. de admi. tuto. l. tutorẽ. qui tutelã vt dicamꝰ ꝙ ſʒ diuerſi
tatẽ temporũ diuerſo modo ſit agẽdum. vt. ſ. eo. eum actum. §.
deniqꝫ. ⁊ l. at qui natura. §. ſceuola. ſo. in legibus cõtrarijs erat
mutata cõditio geſto. in. l. noſtra erat mutata conditio dñi ne
gocioꝝ. rõ differẽtie eſt qꝛ quoad geſtorẽ inſpicit primus con-
ſenſus quo acceſſit ad adminiſtrandum. nã inde naſcit quaſi ꝯ
ctus. vt. ſ. e. l. ſi cũ quibꝰ. ſʒ quoad dominiũ negotiorũ nõ inſpi
citur ꝯſenſus eius qꝛ gerebãtur negocia ignorantis ſm Odo.
⁊ alios. ſed dominus Jac. bu. reddit aliã rationẽ qꝛ vbi eſt mu
tata ꝯditio geſtoris ibi fingit noua pſona. ⁊ per ꝯſequẽs nouꝰ
cõſenſus. vñ merito tanq̃ ex nouo negocio agit ſub noua for-
ma ſeparata a forma pma ſm Ja. bu. ¶ Extra opp. cõtra quia
ratihabitio retro fingit. vñ cũ retro fingat ſequit ꝙ debeamus
inſpicere initiũ temporis inchoate geſtionis non ſtatus muta-
tionem. ſ. ratihabitio retro fingit quatenus ratio iuris patitur
ſʒ vbi eſt mutata ꝯditio geſtoris ratio iuris non patitur. verba
iſta ſunt tex. in ſimili. ſ. de ſtipu. ſeruo. l. ſi ſeruꝰ cõis meuꝫ ⁊ ca-
ſtrenſis peculij. §. vlti. ⁊ ad hoc facit qõ not. ſ. de lega. j. talis ſcri-
ptura. ⁊ de ſol. l. ſi quis offerẽti. ⁊ l. cũ. x. §. ſi. ¶ Tertio opp. gloſ.
de. l. ſi filius. de tu. ⁊ ra. diſ. vbi diuerſitas tẽporis facit eãdem ad
miniſtrationẽ diuerſo iure cẽſeri. ſo. eodẽ mõ qꝛ ibi erat diuerſi
ficata cõditio geſtoris hic erat diuerſificata ꝯditio dñi negotio
rũ. ¶ Extra cõtra iſta opp. de. d. l. tutorem qui tutelã. verſicu. ſi
eñ a cõtrario ſenſu de admi. tu. ibi tex. innuit ꝙ mutata condi
tione dñi mutatur modus agẽdi ſo. ibi erat talis mutatio que
finiebat tutelã ⁊ adminiſtrationẽ tutoris qꝛ ſi pupillꝰ eſt factꝰ
pubes tutela finitur. ⁊ iõ vniformiter nõ põt agi de quolibet tẽ
pore hic aũt erat adminiſtratio geſtoris: que non finitur puber
tate. vñ põt eẽ actio vniformis ꝑ quolibet tẽpore. ⁊ ſic non ob.
¶ Quarto oppo. glo. de. l. ſi id ꝙ. §. ſi filius. ſ. ꝓ ſoci. vbi dicit ꝙ
mutato ſtatu ſocij variatur forma agendi. ſolu. ibi loquitur in
vero cõtractu qui pendet ex conſenſu duorũ. vñ q mutato ſuo
ſtatu ꝯſentit fingit conſentire de nouo: hic aũt loquit in quaſi
ꝯctu vel ibi loquit in ſocijs quoꝝ vterqꝫ eſt adminiſtrator ⁊ dñs
ex natura ſocietatis. vñ ſimul ꝯtingit variatio ĩ pſona geſtoris
⁊ ĩ pſona dñi negotiorũ. hic aũt ꝯtingebat variatio ĩ pſona dñi
negotiorũ ⁊ tñ ſic ñ obſtat. Et ꝯclude qõ ĩterdũ variat ꝯditio
dñi tãtũ: interdũ geſtoris tãtũ interdũ geſtoris ⁊ dñi vt appet
ex pdictis. ¶ Quĩto opponit gl. ⁊ iſta rõ magis viget q̃ aliqua
lex allegata. ⁊ ẽ ar. ab abſurdo ꝙ ẽ multũ validũ. vt. s. e. l. põpo
niꝰ. ⁊ arguit ſic. Si inſpicit initiũ geſtiõis ergo ſequit qõ ſi in
cepit gerere negocia peculiaria ſer. ⁊ ipe ſit manumiſſus ꝯceſſo
ſibi peculio ĩ eadẽ geſtiõe pſeuerãs ĩpẽdi qõ ĩ lã impẽſam nõ re
petã. Nã nõ repeto a manumiſſo: qꝛ ſi inſpicit origo ⁊ pncipiũ
geſtiõis nõ fuit nata actio qꝛ actio nõ cadit ꝯ ſeruũ. Jtẽ ꝯ dñm
nõ agam qꝛ iſtud negotiũ non pertinet ad dominũ ergo ſequit
quod impenſam perdam ⁊ qõ manumiſſum lucretur cũ ea na
tura quod in iniquũ ⁊ abſonũ. vt. ſ. ſi cer. pe. l. ſi ⁊ me titium. ⁊. ſ.
de condi. inde. l. nã natura io. dixit Ugo de porta rauenenſi ꝙ
imputet ſibi geſtor qui ſciẽs manumiſſionem pſeuerauit inge-
rendo gl. reprobat iſtã rõnẽ: qꝛ põt eſſe qõ geſtor ignorauit ſta-
tũ mutatum. vt de ſo. l. diſpẽſatorẽ. ⁊. ſ. ſi cer. pe. l. eius qui in pro
uincia. ¶ Secũdo mõ ſoluit in v. vl ſi velis ⁊c. ꝙ dñs ſerui ꝯue
nit ꝓ toto tpe: ⁊ tenet quatenus fuit in peculio: qꝛ ita fuit iſta
actio formata a pncipio ſicut ergo geſtor nõ perdet expenſas ⁊
ceſſabit abſurditas: ⁊ ita dixit azo. Sed cõtra hoc oppo. qꝛ ex
hoc ſequit maior abſurditas. ſcʒ ꝙ dñs quõdã teneat ꝓ nego-
tio qõ nullo mõ eſt ſuum. ¶ Nã nõ eſt ſuo re ipa cum peculium
ſit manumiſſi. ergo ⁊c. s. eo. ſi pupilli. §. qd ergo inquit. opʒ di-
cere ꝙ ſit ſuũ ratihabitiõe inſpecto pncipio nõ inſpecto euen-
tu. ⁊ illud ꝙ dñs ſoluet recupabit a manumiſſo. arg. ſ. de pecu.
l. q̃ties. §. j. ⁊. ſ. de iſti. l. idẽ erit ſʒ guil. de cu. Ego ſubſtinẽdo lec.
antiquoꝝ rñdeo ad iſtõ abſurdũ ꝙ manumiſſus nõ ꝯuenit a-
ctiõe neg. geſt. tñ cõuenitur actione in factũ ſubſidiaria q̃ oritur
ex diuerſis figuris cauſaꝝ q̃ties eqtas ſuadet, ⁊ alia actio defi-
cit vt. ſ. de pſcri. vb. l. quoties. vel tenebitur manumiſſus condi-
tione ſine cauſa vel certi cõditione generali. vt. d. l. ſi ⁊ me ⁊ titiũ
⁊ iſta cõtraria reſpiciũt lec. antiquoꝝ. Sʒ Jo. vt oĩa iſta ꝯtraria
euitet ponit ſecundã lec. ⁊ dicit ꝙ mutato ſtatu mutatur quali
tas actionis ⁊ ita intelligit hãc. l. ſm leges ꝯtrarias. Et ſi tu di
cis ergo nõ refert vtrum ſit vna geſtio vel plures. Reſpõ. imo
refert qꝛ primo caſu eſt vna actio licet variet q̃litas ſecũde. ſ. õ
heredi. inſti. l. iij. §. qui fideicõmiſſum. Sol. ſunt plures actiões,
qꝛ pluralitas quaſi cõtractuũ inducit pluralitatem actionum.
vt in. l. ſed cũ aliquis. ſ. eodem. vnde eſt iſta differentia in ſubti-
litate iuris ſm Joã. ¶ Sed cõtra eũ opp. ſi cepi gerere negotia
particularia ſerui, ⁊ perſeuerari eo manumiſſo, ⁊ impendi. aut
actio quã ꝓponebã cõtra manumiſſum erat actio prima que

cōpetebat de peculio cōtra dñm aut erat actio noua.ꝑma non
qꝛ ſequeret̃ ꝙ actio eſſet ambulatoria:ſed hoc eſt cōtra naturā
perſonaliū actionū,qꝛ cum a principio ſunt eradicate.⁊ in pſo
nā nō ſunt ambulatorie niſi in vniuerſalē ſucceſſorē.vt.ſ.de in
fami.l.ſi ſeruus.⁊ de ſtipula.ſeruo.l.ſi ſeruꝰ cōis meuꝰ.§.ſi.aut
non eſt illa eadē actio ſed noua actio.⁊ tūc ſequit̃ qđ nō ſit dif-
ferētia īter vnū negotiū ⁊ plura negocia qđ ē ꝯ tex.Et ad hoc
dixit Jo.qđ eſt eadē actio q̃ cōpetebat ꝯ dñm de peculio:nunc
competit ꝯtra manumiſſum ſimpl'r.⁊ qđ iſta actio eſt hoc caſu
ambulatoria nā quādoq; ēt hec actio pſonalis ambulat de vna p
ſona in alterā vt.j.de vſufru.l.ſed ⁊ ſi qs §.ſi opas.Petr.dicit
qđ nō eſt verū ꝙ actio ambulet:qꝛ eſt inſeparabilis a pſona.⁊
in iuribus inſeparabilibus a pſona verus trāſitus interuenire
non pōt.vt.j.de noua.l.ſi vſufructꝰ.⁊ fatet̃ ꝙ eſt actio noua tñ
de cā de pterito cōtinuata in pñti tpe.⁊ i hoc differt a nouo ne
gotio,qꝛ ibi eſt noua actio ⁊ noua cā hic nō niſi iuris intellectu
ſm Pe.Similis ſubtilis diſputatio ponit̃.j.de dolo.l.heredi-
bus.hec lec.Jo.magis placet Jac.bu.qꝛ cū mutatio ſtatꝰ infe-
rat in diuerſo effectu.⁊ nō in eodē,merito mutat̃ modꝰ agēdi.
ar.in l.pe.ſ.ſi ex no.cā aga.nō ob.arg.ꝯtra in.l.j.j.de pen s.qꝛ
ibi loqtur in cā de pterito ꝯſummata:hic aūt in eā q̃ erat in fie
ri vñ quādiu cā eſt in fieri pōt recipe nouā q̃litatē.ar.C.de do.q̃
ſub mo.l.pfecta. ¶ Extra q̃ro ſꝫ Gui.d cu.retēta lec.antiquo
rū vtrū qđ hec.l.dt in eadē pſona hꝫ locū in diuerſis.exēplum
cepi gerere negocia pupilli ille deceſſit,ſucceſſit ei maior conti-
nuaui geſtionē,⁊ īpēdi.nunqd īſpiciat̃ initiū:⁊ vr̃ qđ nō,qꝛ rō
ne noue pſone vr̃ qđ debeat iuris ꝑuilegiū variari.vt.j.de pub.
l.licitatio.§.fiſcꝰ.de acq.he.l.paulꝰ.§.ſi.arg.de leg.ij.l.cū patro-
nus.de colla.bo.l.j.§.ſi impuberi.C.de impo.lucra.deſcrip.l.j.
circa mediū.Contrariū determinat Gui.qꝛ hic ꝯſyderat̃ ꝯſen
ſus magis quā pſona.vñ forma ꝑmi ꝯſenſus ē intuenda.ſ.qua
lis fuit vel q̃lis debuit eſſe.allegat.j.ꝓ emp.l.ij.§.ſi defunctꝰ.ꝙ
eñ iuris ē in eadē pſona idē i diuerſis.⁊ eꝯ.vt.j.ſi cer.pe.l.ſingu
laria.Jtē ē ar.ad hoc ꝙ dicit Gui.j.de mino.l.emilius.Bald.

1 ☞ Plura adinuicem connexa vnum reputantur.
2 Judicium connexorum idem eſſe debet.
3 Utile trahit ad ſe inutile.
4 Quis nunq̃ tenetur exigere a ſeipſo.
5 Exiſtens in mora preſcriptionem complere poteſt.
6 Ratio a capite reddi debet.

EUm actum. Sic dicas qđ aliqñ dñi ne
gociorū mutat̃ conditio
⁊ loquit̃.l.pōponiꝰ.in negocijs.aliqñ mutat̃ ꝯditio
geſtoris:⁊ loquit̃.l.nr̃a.⁊ hoc caſu qñ mutat̃ condi-
tio geſtoris tres ſunt caſus in eo qui cepit gerere in ſeruitute.
Nā aut liber factus nihil geſſit ⁊ non pōt cōueniri vllo modo.
vt hac.l.primo rñſo.⁊ iſte caſus non recipit dubitationē:aut in
libertate geſſit aliqđ negociū nouū ſeparatū a primo:⁊ tūc pro
iſto primo nouo negocio cōuenit̃ cū effectu:vt in.§.deniq;.⁊ ſi
militer iſte caſus nō recipit dubitationē.Aut liber factꝰ proceſ
ſit ꝯtinuare in veteri geſtione vel in actu ꝯnexo tunc iſte caſus
hꝫ diuerſas opiniones q̃ tñ oēs ad ꝯſonantiā reducunt̃.Pri-
ma eſt opinio qđ cōueniat̃ de tota adminiſtratiōe vt in vſ.pla-
ne.Scđa eſt opinio qđ hoc ſit verū ſi pōt ſibi īputari mora cur
nō exegit a ſe in libertate debitū naturale qđ ꝯxit in ſeruitute
vt in.l.pculꝰ.Tertia opinio ē qđ cōueniat̃ de tota adminiſtra-
tione vt tota adminiſtratio examinet̃ a principio vſq; ad finem
ſed nō vt de tota condēnet̃ ſed tñ quatenus geſſit in libertate.
vt in.§.ſceuola.q̃ opiniones ſic ad ꝯſonantiā reducunt̃ potuit
a ſe exigere de peculio vel aliūde:⁊ tota adminiſtratio venit in
cōdēnatione:aut nō potuit a ſe exigere:tūc tota adminiſtratio
venit in vētilatiōe.in ꝯdēnatione vo nō venit niſi adminiſtra-
tio facta in libertate.⁊ ſic ſeparat̃ vna pars adminiſtratiōis ab
altera parte:⁊ fiet condēnatio ꝓ ea parte tñ ꝓ qua eſt actio na
ta.vt in.§.ſceuola.ſm Jac.bu.⁊ alios.⁊ hoc volūt iſte leges vſ-
que ad.§.ſi libero. ¶ Jn tex.ibi,fūdū locauerit.ecce actū a ꝑmo
oīno ſeparatū ⁊ dic qđ locauit noīe dñi male gerendo. ¶ Nota
primo in.l.eū actū.qđ obligatio naturalis ꝯcta in ſeruitute nō
eſt tante efficacie qđ ꝯtra manumiſſum agi poſſit:vñ ratione li-
bertatis non augetur effectus obligationis.⁊ hoc in ꝯctibus ⁊
quaſi ꝯtractibus.in delictis aūt quoad ciuilem actionē dic vt
ſ.de infami.l.ſeruus.inſti.de noxa.§.oīs.⁊ hic in glo.notabili.
quoad criminalē vero punitionem dic vt.ſ.ſi ex noxa.cauſa a-
1 ga.l.pe.⁊.j.de accu.l.hos accuſare.§.oībus. ¶ † Secūdo no.ꝙ
plura que adinuicem ſunt connexa reputant̃ tanq̃ vnū ⁊ idē.
2 ⁊ facit.j.de minori.l.etiā.§.i. ¶ † Ex hoc no.ꝙ cōnexorū idem
a debet eſſe iudicium[a] ⁊ ad hoc quotidie allegat̃.⁊ de vno conne
xorum arguitur ad reliquum quatenus tamē ratio iuris pati-
tur.vt.j.eodē titu.l.at q natura.§.ſceuola. ¶ Tertio no.in verſ.
b deniq;.qđ ſeparatorū ſeparata dꝫ eſſe ratio.[b] ⁊ de vno ad alte-
rum non infertur.cōcordat.C.de do.inter vir.⁊ vxo.l.ſi maritꝰ
3 ⁊ ibi no. ¶ † Quarto no.in.l.eum actū.in ſi.ꝙ vtile trahit ad ſe

a ¶ Judicium.adđ eūdē bal.in.l.cū neceſſitatē.in ſi.C.de fideicom.⁊ car.i cle.ex.qđ.de eta.⁊ qualita.⁊ circa materiam cōnexorū.vid q̃ habetur per dom.iaſo.may.i.l.ſi pater.§.ſilio īpuberi.d vulg.⁊ pu.vbi aliquid p frā.are.in rub.de acquirē.poſ.

b ¶ Rato.Adđ d.iaſo.may.in l.naturaliter.§.nihil cōe.de acquirē.poſ.

inutile:⁊ finis trahit ad ſe principiū. ¶ Quinto no.in.l.procu-
lus.ꝙ lꝫ naturalis obligatio non poſſit intentari ꝯ tertium tñ
geſtor vt ita dixeriꝫ dꝫ eā intētare cōtra ipm ⁊ exigere a ſeipſo
vos habuiſtis.ſ.eo.l.iij.§.pupillꝰ.ꝙ vnꝰ effectus obligationis
naturalis eſt ꝯpēſatio.hic ponit̃ aliꝰ effectꝰ.ſ.exactio a ſeipſo.
4 ¶ † Sexto no.in.l.at q natura.in ꝑn.ꝙ nūq̃ tenet̃ qs exigere
a ſeipſo niſi ſuppetāt facultates. ¶ Jn iſta ergo exactiōe irre-
gulari requirit̃ nō ſolum obligatio ſed facultas.alias autem di
cit tex.ꝙ de iſta facultate non eſt curandū.vt.j.de verb.ob.l.cō
tinuus.§.cum qs.quādoq; tñ de facultate curādum eſt vbi ad eā
habet̃ reſpectꝰ vt.j.de fideicō.li.l.thais.§.j.de vb.ſign.l nepos
5 ꝓculo.⁊ qđ not.Jnn.de offi.dele.c.P.⁊.G. ¶ † Septimo not.
in ver.ſicut is.qđ lꝫ quis ſit in mora tñ cōplet preſcriptionē.vñ
lꝫ geſtor ſit in mora exigēdi a ſeipſo pſcribit tñ veteri actiōi ſed
6 rōne culpe tenet̃ actione nego.geſto. ¶ † Ultimo no.in.§.ſce-
uola.ꝙ ratio dꝫ reddi a capite ⁊ qđ quedā veniunt ad vētilatio
nem ⁊ in examinatiōe q̃ tñ non veniūt in cōdemnatione.⁊ tene
mēti in.§.ſceuola. ¶ Jn ſcđa gl.ibi.§.omnis.⁊ rō differētie pa
tet per.l.⁊ ſi certus.§.ſi appetitus.j.ad ſill'. ¶ Jn ea.gl.ibi.§ p
cōtrariū.adde qđ no.ſ.e.l.pōpo.in negocijs. ¶ Jn gl.facile.ibi
circa eandem rem vel circa appendices vt no.ſ.de acquirē.he-
re.l.ſi quis heres.⁊.ſ.de procura.qui proprio.§.itē queritur.
Querit glo.in.l.eum actū.§.ſi.pone ꝙ ſeruus cepit aliquid ge-
rere in ſeruitute poſtea cōtinuauit in libertate agit̃ cōtra eum
⁊ probatur geſtio ⁊ culpa nō tñ probatur tempus.ſ.quo tempo
re iſta culpa fuerit cōmiſſa vtrū in ſeruitute an in libertate.que
ritur vtrū ex iſto proceſſu debeat ſeq condēnatio vel abſolutio.
nam tex.in.§.ſceuola.diſtinguit tēpus:ſed hic nō pōt tempus
diſtingui,qꝛ non apparet de tēpore.querit̃ ergo qd iuris.⁊ ea-
dē queſtio formatur pone ꝙ ſeruus vnum negocium culpabi-
liter geſſit in ſeruitute aliud diuerſum negociū culpabiliter geſ
ſit in libertate conuentus eſt geſtor de vtroq; negotio.⁊ proba
tur culpa ſed non tps querit an de vtroq; debeat cōdēnari vel
de vtroq; abſolui:dicit Azo qđ in iſto dubio dꝫ in totū abſol-
ui:alij dicunt ꝙ dꝫ in totū cōdēnari doc.cōiter approbant opi.
Azo.qꝛ hic tempus eſt ſubſtantia actionis ergo de ſubſtan-
tia ꝓbationis.⁊ quoties vis queſtionis eſt tempore ibi opor-
tet qđ duo proben̄t factū ⁊ tēpus:nec ſufficit ꝓbare factū ſine
tempore vt.C.de proba.l.matrē tuā.⁊ no.j.de teſti.l.ob carmen.
§.ſi.⁊.C.de peti.heredi.l.ſi poſt morā.⁊ per Jnn.extra de accu.
c.qualiter.⁊ idem in loco.vt.j.de no.ope.nun.l.non ſolum.§.ſed
vt ꝓba.⁊ hoc tenet Jaco.bu.⁊ Bar.etiā qui dicit hoc eſſe men
ti tenendum non ergo ſufficit cōſtare de veritate facti vbi tem-
pus eſt de ſubſtantia niſi conſtet de tempore.⁊ hoc verū quādo
tēpus requiritur ad initiū obligationis,⁊ ad actionem fundā-
dam a principio:ſed vbi non requiritur ad initium obligatio-
nis ſed potius venit ad exceptionem fundandā ſufficit actori
ꝓbare factū ſine tēpore.verbi gratia ꝓbo mutuum ſine tēpore
licet poſſet eſſe preſcriptum ⁊ nō preſcriptum:ego tñ actor vin
co niſi probetur preſcriptio.qꝛ tempus hic non requiritur ad
originem petitionis imo magis ad originem exceptionis.vn-
de ego actor habeo intentionem fundatam vt.j.de act.⁊ ob.l.
obligationum fere.§.placet.C.de proba.l.ſiue poſſidetis.vnum
tamē oportet probare.ſ.qđ factum ex quo ago precedat lit.con
teſt.vt no.in.c.abbate.ad finem.de re iudi.li.vj.vbi eſt glo.no.te
ne menti iſta verba.

Additio Baldi.

EUm actum. Uide ꝙ not.Joan.viij.di ſi
ad ſcripturas.vide ſimile ex
tra de ſepultu.ſacris.vid Jnn.extra de hereticis.fra-
ternitatis. ¶ Jn gl.que incipit.ſ.per actionē.ibi.§.oīs.hoc ve-
rū qñ delictum purgat̃ per actionē ex delicto:ſecus ſi ex contra-
ctu vel quaſi vt.j.eo.at qui natura.§.ſi cum.dic ſic in illa.l.ꝙ ali
quando dñi negotiorum mutāt cōditionē.⁊ loquit̃ lex,⁊ hoc ca
ſu.Secundo aut q cepit gerere in ſeruitute factus liber nil geſ-
ſit.⁊ ſic vr̃ loqui.§.vſq; ad ver.plane.aut ꝓceſſit ⁊ adminiſtrauit
aliquid ſeparatū a primo.⁊ loquitur verſ.deniq;.vſq; ad fin.hu
ius.l.aut proceſſit adminiſtrando aliquid cōnexū:⁊ tunc circa
hoc ſunt tria dicta.ſ.ſabini.vt in ver.plane.vſq; ad verſ.deniq;.
ſecundum dictum pegaſi ⁊ ꝓculi.vt.l.probat vſq; ad.l.at qui na
tura cui adijcit̃ dictum pauli ad ſupplendum vſq; ad.§.ſi cum
ibi circa rationem,dictum ſeꝫ vſq; ad.§.ſi libero.primum eſt di-
ctū ſabiniani qđ eſt in ver.plane.⁊ quod ſi dictum ꝓbatur in.§.
ſi cum.⁊ hoc dictum videt̃ in aut.ſabi.quo dr̃ ꝙ vbi eſt connexa
venit prima adminiſtratio rōne ſecūde.ſꝫ quō hoc intelligi de-
bet.dicit paulus qđ ſic venit prima vt etiā ipſa preſtetur nedum
ſcđa hoc mō vt preſtetur prima quaſi conuerſa in ſecunda ſi po-
tuit a ſe exigere in libertate ꝙ geſſit in permutatione:vel de pe-
culio ſi fuit penes eum hoc dicit recitando dictū ꝓculi ⁊ pega-
ſi.dicit paulus idem ſi potuit aliūde a ſe exigere prout ⁊ aliunde
queritur alias ſi non potuit nō eſt in culpa.⁊ ſic prima non venit
pſtanda.ſeruum,intelligis ſabi.ſic vt veniat vtraq; examinanda ⁊
diuidenda non preſtanda.Jacobus butri.

Additio lecture vacantis in.l.procnlns. Bald.

Proculus. In glo.q̃ incipit. Facile.ibi ſed alij. Que opin.eſt vera dicas ꝓ opi.azo. Primo q2 re⁹ h3 ſuã intẽtionẽ fundatã ex ſta tu primeuo ⁊ hoc azo. Scd̃o q2 tp̃s eſt de ſubſtãtia talis oblo nis ⁊ actiõis ⁊ ſic actor h3 ꝓbare ꝑ hoc.j.e.at q natura.§.ſi cũ. C.de ꝓba.matrẽ.⁊ no.j.de teſti.ob.cãm.§.fi.⁊ facit.j.de no.ope. nũ.l.nõ ſolũ.§.ſed vt ꝓbat ẽm Ja.bu. ¶ In ea.gl.ibi,tutorez. q2 illa eſt azo.in fi.l.⁊ facit in arg.ꝙ ſi reus petit declarari tp̃s ab actore vt ſciat an cedat vel cõtendat q2 dicit ſe poſſe obijce re õ p̄ſcriptis: ꝙ actor d3 tunc declarare tp̃s ⁊ facta declaratio ne tp̃s incipit eſſe de ſubſtantia ꝓbatiõis.q2 p̃mo ad tp̃s ſpe cialis eſt proſecutio ideo tũc ꝓbandum eſt tp̃s:licet ante nõ eſ ſet neceſſe q2 non erat de ſubſtantia ſed de coherentijs: tamen poteſt eſſe de ſubſtantia ꝙ actor ſe aſtringit.

At qui natura. Quero in hac.l.vtrũ il le q tenet naturaliter tm̃ eo ꝙ p̄ſcripſit teneat exigere a ſeipſo.dicit gl.ꝙ nõ,ſi p̄ ſcripſit ante officiũ ſec⁹ ſi in offõ.⁊ ex hac glo.patet qd̃ preſcri ptio nõ tollit naturalẽ obligationẽ.q2 naturalis obligatio non ſubiacet p̄ſcriptioni.⁊ hoc verũ in naturali vera q̃ naſcit ex con ſenſu vt in.l.fin.infra rẽ ra.ha.ſecus in quaſi naturali q2 orit ex delicto.vt.j.de iniur.l.ſ3 vnius.§.ſi añ.ver⁹ em̃ ↄ̃ſenſus non tol litur per p̄ſcriptionẽ q2 preſcriptio non habet in ſe conſenſum creditoris.vt.j.de dolo.l.j.§.pe.⁊ adde quod no.p Guil.õ cu.s. ꝙ quiſq3 iu.l.ij.§.fi.⁊ facit.j.de le.j.l.nemo põt.⁊ qd̃ no.Cy.C. de iur.⁊ fa ign.l.cũ qs.in.vij.q.⁊ hec in ꝑſonalibus obligatio nib⁹:ſ3 i reali petitiõe.dic vt.j.ea.l.§.fi.cũ me. ¶ Tertio q̃ro in §.ſceuola.ſeru⁹ gerẽs negotia ꝓmiſit cuidã fabro ꝓ edificatio ne dom⁹ centu3 ⁊ in hoc male adminiſtrauit facta mea q2 plus equo ꝓmiſit iſte nõdũ ꝑfecto opere manumiſſus eſt.poſtea eſt in opere ꝓceſſum q̃ritur qualiter ⁊ quantũ ſeru⁹ puniat de iſta culpa.Iſta em̃ culpa fuit momẽtanea cõmiſſa in p̃mo inſtanti ꝓmiſſionis,⁊ iõ nõ videt ꝙ iſte manumiſſus teneat q2 fuit iſta culpa cõmiſſa in ſeruitute.glo.notabiliter dicit ↄ̃trium.dicit em̃ qd̃ eſt cõſyderandũ ip̃m opus:⁊ pro rata tẽporis facti in ſerui tute pro eadẽ rata mercedis nõ condẽnatur manumiſſus ſ3 bñ condẽnabitur pro rata temporis poſterioris: videtur ergo iſta culpa diuiſibilis q2 labor ⁊ pecunia diuiſionem recipiunt vt.j. de annu.lega.l.ſeio.in prin.⁊.j.de ſtip.ſer.l.ſi ſeruus cõis menij. ⁊ caſtren.pecu.§.vlt.⁊ arg.j.loca.l.qui inſulã.§.qui edẽ.⁊.j.ſolu. ma.l.diuortio.⁊ hoc facit ad no.per Jac.de aret.⁊ glo.j.de vſu fru.lega.l.in fructu. Bal.

Sceuola. In gl.q̃ incipit ſentẽtia.ibi,dic.i.abſolui tur a iudice. ¶ Not.qd̃ ſi agit ex ſola na turali obligatione iudex d3 abſoluere reũ:q̃ abſolutoria h3 po tius naturã abſolutorie ab obſeruatione iudicij q̃ ab ipſa obli gatiõe naturali cũ obligatio naturat̃ ꝑ ſnĩam nõ poſſit tolli,vt j.de cõdi.inde.l.iulian⁹.⁊ nota hũc paſſum q2 per hoc declarat que ſunt partes iudicis qñ agẽs ꝓbat de ſola naturali:⁊ nõ de obligatione efficaci ad agẽdum qd̃ raro ita clare alibi reperies. licet ſit de mente multarum legũ.vt.s.e.l.ij.§.pupillus.de act. ⁊ obliga.naturales.de fideiuſſo.l.fideiuſſor obligari.§.fideiuſ ſor.de ſolutio.ſi is cui.§.flauius.cum ſimili.

1 ☞ Mãdatũ inutile nõ impedit actionẽ negotiorũ geſtoru3.

Si libero. Juſſus dñi putatiui nõ parit actionem mãdati:ſed ex negotio geſto orit nego.

1 geſ.actio.h.d. ¶ † No.qd̃ inutile mãdatũ nõ impedit actionẽ neg geſt.vel ſic no.qd̃ inutilis ↄ̃ct⁹ non impedit vtilẽ quaſi con tractũ. ¶ Scd̃o not.ꝙ eſt natura mandati,q̃ libera voluntate nõ neceſſitate ſuſcipiat. ¶ No.tertio ꝙ quidã habẽt hic quan dã gl.ſup ỽbo bona fide:q̃ dicit iſta bona fides de qua ſepe ſit mentio exigit a p̃te poſſidentis tantũ.vt.j.de ſtipu.ſer.l.ſeruus teſtamento.alij non habẽt q2 fuit additio fran.ac.tñ vex eſt ꝙ dicit ꝙ in poſſeſſionibus ꝑſonarũ ⁊ in poſſeſſione iuriſdictio nis ſemꝑ bona fides referẽda eſt ad poſſidẽtẽ ⁊ nõ ad poſſeſſu3 non em̃ refert quo aĩo quis poſſideat,ſed quo aĩo ſic poſſidet. q2 ex perſona poſſidentis ⁊ qualitate poſſeſſiõis ius metimur. ⁊ adde qd̃ no.j.de fideicõ.liberta.l.inuitus.qd̃ tene menti.

1 ☞ Sententia ſuperueniens poſt preſcriptionem completa3 non inducit malam fidem.

Si cum me. Sciẽtia ſupueniẽs geſtori poſt p̄ſcri ptionẽ ↄ̃pletã ei nõ officit: ſ3 ſi p̄ſcri ptio ẽ i fieri tenet a ſe exigere petitor.fideiuſſo.h.d. Diuidit in tres partes.nã in prima parte loq̃t de ſciẽtia poſt ius q̃ſitũ ge ſtorũ.in ſcd̃a loq̃t de ſciẽtia anteq3 geſtori ſit ius radicatũ.in ter tia rñdet tacite q̃ſtioni.ſcd̃a ibi:ſed ſi añ.tertia ibi,nec videris. ¶ In tex.ibi emiſti.noĩe tuo frã.ac. ¶ In tex. ibi obligat⁹ non es ſ3 poſt p̄ſcriptionẽ ſcire ceperis ꝙ res fuerit mea ¶ In tex. ibi vſucapias,poſt emptionẽ tñ,⁊ traditionẽ tibi factã. ¶ In tex.ibi meo nomine.iſtud cõſilium ſaluat ius domini ⁊ ius ge ſtoris. ¶ In text.ibi nec videris.hec eſt tertia p̃s in qua rñdet. tacite obiectiõi q̃ ſic format dictũ eſt ꝙ iſte negotiox geſtor re euicta agit õ euictiõe.s,q2 res euicta dolo tuo ⁊ te ꝓcuratore ꝗ de euictiõe nõ aget ad hoc rñdet qd̃ nõ ita eſt qd̃ ſit in dolo cũ hoc facias ne ius tuũ ꝑdas ⁊ ne i obligationẽ negotiox geſto rum incidas in q̃ incideres ſi huius.§.conſilium nõ ſeruares.

1 ¶ † No.ꝙ licentia ſuperueniẽs poſt p̄ſcriptionẽ cõpleta3 non inducit malã fidẽ:q2 eſt ſcientia dñij de p̄terito nõ dñij de p̄ſen ti ſi em̃ induceret malã fidẽ geſtor a ſe exigere teneret.vt.s.eo.l. ꝓculus.⁊ qd̃ hic dicit in reali idẽ in ꝑſonali.vt.s.ea.l.in gl.q̃ in cipit.l.in eadem.ꝑ hoc determinatur qd̃ legitur ⁊ not.extra de p̄ſc.c.fi. ¶ Secundo qd̃ licet negotiorũ geſtor teneatur a ſe exi gere.[a] iſtud eſt verũ:tamen tali modo ꝙ cõſeruet ſibi ius ſuum ſaluo em̃ iure ſuo debet ſuu3 officiũ operari. ⁊ ideo tenetur hic a ſe exigere iudicio mediãte: q2 actio õ euictione iudiciũ deſy derat.vt.j.de rei ven.vtiq3.⁊.j.de euictio.habere licere.hoc eſt verum niſi vẽditor fuerit in bona fide:ſed vbi ſcienter vendidit rem alienã actio ad intereſſe nõ requirit iudiciũ nec ſententia3. vt.j.de act.emp.l.ſeru⁹ quẽ.§.fi.ẽm Bar.⁊ dicit Ray.de for.ꝙ ille caſus nõ eſt alibi.⁊ tene mẽti. ¶ Tertio not.ↄ̃ſiliũ legis de ꝑſona interponenda ad agendũ. ¶ Quarto no.ꝙ ille qui ſuo noie ꝓſpicit dolũ cõmittere nõ vr̃.ad hoc.j.de leg.ij.l.cũ pater §.titio. ¶ Ultimo no.qd̃ hic eſt reperire caſum in quo euictio facta ad ꝓcuratorẽ emptoris parat ſibi regreſſum euictionis. ⁊ ſic factum eo procurante tñ ſibi prodeſt.⁊ ratio eſt q2 debet a agnoſcere bonã fidẽ.arg.j.de leg.j.l.ſi ſeruus pluriũ.§.ſi quis an te.⁊ qd̃ ibi per Jac.de are.⁊ adde quod no.per eundem Jac.de autho.tut.l.accipientis.⁊ facit quod no.xliij.diſtin.generalis. ¶ Modo venio ad apparatũ ⁊ oppo.dicitur hic ꝙ ad hoc vt de euctione agatur,neceſſariũ eſt iudiciũ.contra.j.de act.empt. l.emptorẽ.ſcd̃o rñſo.Sol.dicit gl.qd̃ ibi erat notoriũ: ideo non requiritur iudiciũ vel ſentẽtia.hic autẽ nõ erat notorium.ratio iſtius ſolutionis eſt quia notoriũ ⁊ ſentẽtia equiparãtur vt no. in.l.contraria.Subdit gl.qd̃ iſtud notoriũ requiritur qd̃ ſit no toriũ emptori ⁊ iudici:⁊ tunc nõ requirit ſnĩa.Jtẽ addit ꝙ ſuf ficit ꝙ ſit notoriũ per publicam famã.multu3 ergo valet publi ca fama circa ꝓbationẽ dominij.⁊ facit qd̃ no.C.de ꝓbat.l.pro prietatis.⁊ quomodo probetur quod aliquis poſſedit tãquam dñs habes.j.de ſol.l.titia.per quã.l.aduocati formãt articulu3 ẽm And.de piſ.ꝙ etiã publica fama multum operet.habes.j. de flum.l.j.§.j.tu dic quod veritas eſt ꝙ ſola fama differt a no torio.fama poteſt etiã eſſe de eo quod nõ eſt verũ.j.de acq.her. l.cum quid.§.qd̃ dicitur.ſ3 notoriũ nõ põt eſſe niſi de eo ꝙ vex eſt ⁊ clarũ:dicit etiã notorium q2 alia demonſtratione vel ꝓba tione nõ indiget.vt in.l.qui vero.§.j.qui ſatiſ.cog. ¶ Secũda ſolu.ad.l.emptorẽ,eſt ꝙ iſte.§.intelligitur ẽm illã.l.q2 hic non eſt neceſſaria ſententia ſed ſufficit ſola conuentio nã cũ geſtor ſciat rem alienã poteſt bonã fidẽ agnoſcere,⁊ eã ſine ſentẽtia re ſtituere.ſed ego dico qd̃ ex quo requiritur iudiciũ requirit ſnĩa vel preceptũ.arg.j.de iudicijs.l.de quare.⁊.j.de ſolu.l.ſi ſtipula tus.§.ſi lancẽ.non tamẽ requiritur probatio q2 poteſt emptor agnoſcere bonã fidem.ſcilicet confitendo veritatẽ per modum iudicij:nõ tamẽ d3 reſtituere niſi de mãdato iudicis q2 iſtud eſt de natura actiõis de euictiõe q̃ deſyderat ſententiam.vt.d.l.v tiq3.⁊ hec ſo.ponit in.d.l.emptorẽ.ꝙ notoriũ facit ibi ꝙ nõ ſit neceſſaria ꝓbatio ⁊ facit hic agnoſcere bonã fidẽ:tamẽ ſnĩa vel p̄ceptũ iudicis ſuꝑ re reſtituẽda req̃ritur ⁊ iſta eſt ỽa ſo. ¶ Iu xta hoc incidẽter queritur:emptor põt agnoſcere bonã fidẽ: ſ3 quomodo ꝓbabitur hoc ꝙ facit agnoſcẽdo bonã fidẽ.Reſpõ det gl.notabiliter ꝙ cũ hoc ſtet in animo ẽptoris q2 ex qualita te mẽtis ꝓbatur per ſuum ſacramẽtum. Ecce caſus in quo ſciẽ tia rei aliene probatur per ſacramentum.Jtẽ ignorãtia proba tur ꝑ ſacramẽtũ.j.de accu.l.ſi cui.§.j. Jtẽ vbicũq3 aliq̃d põt fie ri duplici intẽtione probatur intẽtio ꝑ ſacramẽtũ facientis.vt. j.de acq.here.⁊ ꝑ Jac.de are. ¶ Aduerte qualitas mẽtis bñ ꝓ batur per iur̃m:ſed veritas dominij ꝙ re vera euincens eſſet do minus iſtud requirit ꝓbationẽ teſtium.oportet ergo ꝙ emptor hic vnũ probet per teſtes vel inſtrumẽta.ſ.dñium.alterũ autem ſ.qd̃ fuerit cõfeſſus ꝓpter conſciẽtiã rei aliene iſtud probauit ꝑ ſuum ſacramentum.ſicut em̃ ꝓprium dominium nõ probatur ſolo iuramẽto ita nec dominiũ tertij.⁊ facit.j.mandati. quint⁹ in rõne ſui.Jtem facit quod no.inſti.de actio.§.alie.tene menti. ¶ Secũdo op.cõtra conſilium iſtius.§.dr hic ꝙ ideo alius eſt ſubmittendus vt agat ⁊ euincat.Contra,iſto agente oſtẽdo qd̃ nõ poſſit in cauſa procedi:q2 emptor non poterit iurare de ca lumnia.nã iuramentum de calumnia eſt iuramentum contra dictionis.vt.C.de iudi.l.rem nõ nouã.Et hoc ex forma mãdati perpẽdit.vt.C.de iura.calũ.l.ij.circa prin.ſed iſtud iuramẽtum cõtradictiõis nõ poterit emptor ſalua cõſciẽtia p̄ſtare ergo nõ poterit in cã procedi niſi tu diceres ꝙ ꝓcederetur tanq̃ contra contumacẽ in nolendo iurare.Sed iſtud nõ poteſt dici q2 cõtu macia excluderet regreſſum euictiõis.vt no.j.de euic.l.ſi ꝑ ipru dentiã.ſolutio dicit gl.no.ꝙ hic procedetur in cauſa abſq3 iura

[a] ¶ A ſe exi gere.vide ange.in §. ſceuola.s. eo.l.⁊ in.l. diuortio. j.e.ti.⁊ ad de ꝙ ſi ge ſtor nõ ſol uit ſibi ⁊ ceteris cre ditoribus ⁊ pecunia poſtea ſi ne ei⁹ cul pa perijt ⁊ perit peri culo geſto ris.q2 cul pa p̄cedit caſum ni ſi habue rit iuſtam cãm non ſoluendi. puta vt e uitarẽt pe nã q̃ ſpera batur cõ mitti niſi pecunia a ſibi ſolue retur.l.de bitor.s.eo dem tit.⁊ hic.

mento calũnie. qđ eñ dicit ꝙ debet iurari de calũnia habet locum vbi li. ɔte. ſit negando. ſecus aũt vbi ſit per confeſſionem q² tũc non requirit iuramentũ calũnie. vt. ĩ. de cõfeſ. l. iulianus. poſt confeſſioñe eñ puenit ad ſniam oib⁹ aliis medijs omiſſis: q² nulle ſunt partes iudicis in cõfeſſum niſi in pronunciando vt in. l. proinde. ad. l. aquil. ⁊ no. hoc dictũ gl. ¶ Tertio opp. ꝙ cõſiliũ iſtius. l. ſit ridiculoſum q² amic⁹ interpoſitus ad agendũ non hȝ mãdatũ. ergo ei agenti dȝ opponi exceptio qđ non eſt ꝓcurator: ⁊ ſi nõ opponit exceptio emptor eſt in culpa ergo de euic. nõ agit. Rñdeo ſpeciale eſt hic ꝙ omittẽs exceptioneȝ nõ eſt in culpa: q² facit hoc ex eo qđ opponere exceptioñe eſſet ſibi preiudiciale ideo eñ non opponit vt ius ſuum teneat. Et vna ſol. que eſt multũ no. ſm Bar. qui dicit ꝙ vbicũqȝ eſt ꝑiculoſum, vel penale, vel ꝑiudiciale opponere exceptioñe, non põt emptor redargui de culpa, ꝙ talẽ exceptioñe non opponit. Vbi gr̃a ſi eẽt penale ſi q̃s opponeret exceptioñe nõ ſolute gabelle ex forma ſtatuti. non eñ tenet emptor vel alius ſimilis aſtringere ſe ad id qđ põt eſſe penale ſm Bar. qđ non inuenies alibi. ¶ Scđa ſol. eſt qđ omittere exceptioñe ꝓcuratoriã non eſt culpa que recipiat factũ principale. ⁊ ideo nõ excludit regreſſum euictionis vt. ĩ. mandati. l. ſi fideiuſſor. §. quedã. ⁊ hoc dicit Bart. no. eſſe qđ iura que loquunt de regreſſu fideiuſſoris habẽt locũ in regreſſu emptoris. ¶ Tertio rñdet ad cõtrariũ ꝙ hic nõ põt opponi exceptio: q² hic eſt ſpeciale cum periculũ exceptionis eſt in mora vt amicus admittat ſine mandato ſimile in. l. j. ſi per vim vel alio modo. qđ non credo verũ per finẽ eiuſdem. l. niſi dicas cum cautione de rato vt. ſ. de procur. pomponius. §. ſed ⁊ his. ¶ Extra oppo. iſte eſt falſus ꝓcurator. ergo ꝓceſſus nullus. Rñdeo ratihabitio dñi ipm confirmat. vt. ſ. eod. ſi autem. §. vlt. ¶ Item oppo. q² non ſufficit ſnĩa niſi fiat reſtitutio poſſeſſionis. vt. ĩ. de euic. habere licere ſed non habenti mandatum non poteſt fieri reſtitutio poſſeſſionis vt. ſ. eo. non ſolum. §. j. ergo non põt cõmitti ſtipulatio. ſol. non fiet reſtitutio agẽti ſed exiget geſtor a ſeipo, ſic non ob. ¶ Vltimo quero vtrum in iſto proceſſu citandus ſit venditor. ⁊ dico quod ſic, q² habet ius contradicendi ⁊ probandi contrariũ. vt. ĩ. de euictio. l. herẽnius. ĩ. mandati quintus. de inofficio. teſta. ſi ſuſpecta. C. de litigio authen. nunc ſi heres. Bal.

Non tantũ. In actione neg. geſt. tã directa q̃ȝ contraria veniunt vſure percipiende. h. d. ¶ In tex. ibi preſtabim⁹. facit. ſ. de ꝓcuratoribus. l. qui proprio. §. vſqȝ adeo. ⁊ §. procu. ¶ In tex. ibi, potuimus. vbicunqȝ de percipiendis tractatur, ad dominũ ipm reſpectus habetur quãtũ percipere potuiſſet. vt. ĩ. de rei vendi. l. ſi nauis. lȝ hic innuat ꝙ habeat reſpectus ad geſtorẽ. ¶ In tex. ibi, ſeruabim⁹, vide hic c ij. extra de fideiuſ. ⁊ adde ad hũc. §. ꝙ habes. ĩ. e. l. qui ſine vſur. In gl. j. ibi peccatum fenerare. ⁊ id non tenet geſtor de percipiẽdis ⁊ adde qđ legi. ⁊ no. xlvj. diſt. ſicut nec ſuo.

a ¶ Soluit. Vid. d. Alexan. de imol. in. l. ij. §. item ſi in facto. ꝯ Rbo. ob. ⁊ Joã. de li. in trac. repſaliarũ. vj. parte.

Dñ apud. Licet dñs negociorũ ſit apud hoſtes tñ ex negocio geſto actio oritur licet inſpecta veritate ſint geſta negotia bonorũ vacãtiũ ⁊ iſtud eſt qđ faciebat dubitationem, q² eſt extra ambo capita edicti. Et adde hic qđ habes in. l. ab hoſtibus. in prin. ĩ. qui. ex cau. ma.

Additio Baldi.

At qui. Vide oĩno Cy. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. cũ q̃s. in. vij. q. vide Jac. de lega. j. ſi ſeruus vetitus. Actione vtrũ ꝑſcriptio dicat in ſe habere conſenſum creditoris dic ꝙ nõ. ⁊ id nõ tollit naturalẽ. vt not. ĩ. de dolo. l. j. §. pe. Cogit. allegatur qđ preſcriptio nõ tolli naturaleȝ dic. ĩ. rẽ ra. ha. l. ſi. per Dy. ⁊ per Guil. ĩ. qđ q̃cqȝ iuris. l. iij. in fin. vide iura dicunt liberari tpe non natura hoc in ꝑſonali. in reali dic vt. ĩ. l. cum me ab. §. cum. vide Inno. extra de iureiur. c. peruenit. Itẽ vide Inno. extra de ꝑſcrip. c. vlti. ¶ Item vide Inn. de iure pa. cura. ¶ In gl. qđ. p. ⁊ vide qđ no. C. de proba. l. proprietatis. ⁊ vide per Alber. in mar. de iuramẽto calumnie. Si vetito. gl. oppo. ɔ̃ conſilium litere q² iſte ſubmiſſus fruſtra videtur ſubmitti cum non habeat mandatum ad agendum ergo agere certe non põt vt. l. ſi mater. §. hoc iure. de excep. rei iud. in gl. ſolum. ⁊. nulle ſol. bone q² non tollunt ɔ̃rium ſed excuſant emptorem: nam iudicium factũ cum iſto falſo procuratore eſt nullum ergo nõ cõmittit ſtipulationem euictionis vt. ĩ. rem ra. habe. l. antepen. Et ideo dic qđ iſte ſubmiſ. debet ſubmitti legitime. ſ. petendo eũ dari curatorẽ bonis abſentis. vt not. ĩ. e. l. j. Sol. op. q² iſte ſubmittit vt euincat per ſniam diffinitiuã. Sed oſtendo ꝙ hoc nõ põt eſſe q² ad diffinitiuã nõ põt veniri niſi iuret ɔ̃ calũnia. vt. l. ij. §. ſed q² veremur. C. de iureiu. ppt. cal. dãd. Aut ergo emptor negabit ɔ̃ ɔſciam ⁊ abſit hoc a legis ɔ̃ſilio ꝙ mẽtiri iubeat aut cõfitebit, ⁊ tũc nõ poterit iurare qđ credit iuſte litigare cũ magis cedat liti q̃ȝ litiget. vt. ĩ. ſi re⁹ paratus. Sol. Joã. dixi iurari de calũnia, vel dic nõ iurari de calũ. vbi lis ɔteſtat ꝑ cõfeſſionẽ ſec⁹ ſi ꝑ negationem ſm gl. qđ eſt notã. vel dicit iurari de veritate loco iuramẽti de calũnia: vnde ſub iuramẽto de veritate dicẽda lis conteſtabit: q² vbi non poteſt iurari de calũnia iurat de veritate. iura. calũ. c. lr̃as. ⁊ de elec. dudũ eccleſia. ad hoc. ĩ. de iureiur. nã poſtea. §. j. Quero nunquid in caſu iſtius §. emptor habeat neceſſe expectare ſniam ⁊ vr̃ qđ ſic. vt. ĩ. de rei vẽdi, vtiqȝ. ĩ. iudica. ſol. ſi ſeruus. ĩ. de excepti. doli. l. iij. ĩ. de euictio. habere licere. In ɔ̃riũ vr̃ q² ex quo ſcit reȝ alienã ſtatim dȝ reſtituere nec expectare ſniam qđ ptȝ q² ſi nõ reſtituit eſt in mora. ĩ. de vſu. ibi fideiuſ. ꝓterea ꝙ nõ hȝ neceſſe expectare ſniam vr̃ caſus. ĩ. de ac. emp. emptorẽ. Preterea nõ dȝ ꝓhiberi bonã fidẽ cognoſcere. de admi. tu. l. quoties. §. ſicut. in gl. Prĩo diſtinguit aut eſt manifeſtũ emptorẽ tenere iniuſte: ⁊ ꝑt reſtituere ante ſententiã: aut nõ eñ manifeſtũ ⁊ tũc ſec⁹. poſtea gl. dt ꝙ ſi hȝ ɔſciam leſam põt reſtituere etiã nõ expectata ſnĩa. ⁊ nihilomin⁹ de euictiõe aget. Itẽ q̃rit ſm primã opinionẽ cui debeat eſſe manifeſtum. rñdet gl. ꝙ iudici ⁊ emptori. ¶ Itẽ quõ debeat eſſe manifeſtũ rñdet gl. ſaltẽ ꝑ famã. aduerte tñ q² cũ notoriũ reſultans ex proba. ꝑ teſtes dicat notoriũ iuris: neceſſe eſt atteſtatiões valere, ⁊ eſſe rite receptas alias nõ inducunt ius ſeu notoriũ qđ ẽ iuris, vñ ꝑ famã non poſſet ɔſtare niſi li. ꝑmo cõte. Aduerte q² ꝙ hic dicit de fama eſt validũ, vbi reus confitet q² conſentiens famã cõfirmat ſed vbi diffitet nõ eſt ſic. q² nõ eſt dñiũ de his q̃ cõmittunt dirigenda ſm vulgi opinionẽ. ⁊ ſic non ob. ĩ. de ſtu. l. j. §. j. ⁊ adde ꝙ dixi in. l. ſi vero. §. q̃ ꝑ rei qualita. q̃ ſatiſ. cogã. ¶ Itẽ q̃rit ſm ſcđam opi. quõ ꝓbabit emptor ꝙ habebat conſciam leſam. ⁊ ꝙ facit hoc agnoſcẽs bonã fidẽ. ꝙ ſi dicat cũ ob. Old. feciſſe, dȝ ꝓbari ab aduerſario cũ ſtet ſacr̃o hui⁹ ſimiliter facit ꝙ no. inſti. de act. §. alie. ꝑ hoc q² vbi de cõſcientia agim⁹ credẽdũ eſt nobis. vt not. Inn. extra de iudic. nouit. Guil. de cu. dicit nõ ſemꝑ ſtari ſacr̃o: q² hic agit de alieno ꝑiudicio vñ conſiderãda eſt qualitas perſonarũ ⁊ fama ⁊ ſimilia circũferẽtia ſm eũ facit. ĩ. ſi q̃d ĩ frau. pa. l. j. §. . ꝙ ſi lite. ego credo ꝙ non debeat ɔfiteri niſi prius req̃ſito vẽditore qui poterit vetare ne cõfiteat vñ emptor nõ confitebitur. Itẽ nec negabit q² facere ɔ̃ conſciẽtiam. procedit ergo ɔ̃ eum tanq̃ȝ ɔ̃ indefenſum niſi eũ venditor defendat vt de procurato. nõ ſolũ. in prin. nã nõ ꝑ hoc preiudicabit ſibi emptor q² hoc facit ꝓpter vtilitatẽ vẽditoris. vt. ſ. de procurato. l. vel in operis. ¶ Itẽ q² nõ eſt cõtumax reſpectu vẽditoris ex quo non hȝ cauſam defenſionis. vt. d. l. emptorem. ſi tñ iudex ꝑciſe coget eũ rñdere. vt. ĩ. de noxa. quoties. dicat ⁊ reſpondeat veritatẽ ſm ſuã intẽtionẽ informando ſuam conſcientiã: ⁊ ꝓbabiliter non improbabiliter. Arg. ĩ. qđ metus cauſa. l. nec timorẽ. facit. ꝙ not. Inn. de cauſa poſ. paſtoralis. in glo. magna V. nec habeas, o aduocate, nã puritati ɔſcientie non debet deeſſe iudiciũ rõnis nec etiã minus debet timere ne iniuſte ledat vẽditorẽ quã eum qui agit: imo magis debet ꝑ vẽditorẽ q̃ fuit in poſſeſſione. vt. ĩ. fam. herc. l. j. de reſtit. ſpolia. ſepe contingit ꝑ Inn. facit de elec. c. innotuit. ⁊ de renũcia. c. cũ pridem. §. ſed dices ſpecies. Sed certe ꝙ lit. conteſta ꝑ confeſſionẽ emptoris emptor nõ expectata ſnĩa reſtituit poſſeſſionem q̃ erunt partes iudicis. nã ſi eum abſoluit ergo non committetur ſtipulatio euictionis. ĩ. de verbo. oblig. vẽditores, cõdẽnare nõ põt. vt. l. ſi autẽ. §. poſſidere. de rei vẽdi. reſpondeo declarabit agentẽ dñm. ⁊ a reſtitutione abſoluet: q² abſoluit. Nam intereſt actoris ſic ꝓnunciari. vt. ĩ. de iureiur. ſed ⁊ ſi poſſeſſori. Iteȝ intereſt rei. vt. l. vtiqȝ. Item ibi patit. arg. no. de excep. rei iudi. ſi a te. §. j. In cõtrarium facit de iudi. examinata ⁊ no. C. de here. vẽ. l. vlti. ſed. c. examinata. in alio caſu loquitur, q² ibi non fuit iudiciũ legitime inchoatum hic ſic. Item alleg. l. vlti. nõ eſt vera. vt no. per Dy. in. c. pro poſſeſſore.

Nam ⁊ ſeruius. Qui ſtetit vel remanſit obſes ꝓ aliquo põt repetere q̃cq̃d ſoluit ꝓ illo. h. d. ⁊ ẽ hoc no. ⁊ lȝ oẽs ſciãt hac. l. tamẽ iſte caſus non eſt alibi. ¶ No. captis in libello impo in talliã ⁊ ſi bellum eſt iuſtũ põt iſta tallia imponi de iure. ſi vero bellũ eſt iniuſtum iſta tallia imponi non põt. vnde latrũculatores nõ poſſunt imponere tallias. ad hoc facit ꝙ no. Inno. extra de iureiurã. c. ſicut. ¶ Secũdo not. hic de obſide qđ qñ plures ſunt capti põt vnus remanere obſes ꝓ alio de iſtis obſidibus dic vt legitur ⁊ no. extra de iureiur. c. ex reſcripto facit. l. ij. C. de patri. q̃ ſi. diſ. vbi dicit ꝙ vſurpatũ eſt ꝙ obſides dentur ⁊ adde ꝙ no. C. de ac. ⁊ ob. l. obſes. ¶ Tertio nota qđ illud quod ſoluit obſes repetit ab eo pro quo ſoluit qđ eſt verũ qñ ſtetit obſes ꝓ eo ipſi⁹ volũtate: ſecus ſi ſine eius volũtate: q² tũc non repetit ſm gl. no. que eſt hic que gl. eſt in ar. qđ captus ꝑ repreſalijs id qđ ſoluit nõ repetat ab eo cui⁹ occaſione ſoluit[a] q² illius voluntate nihil fecit vel promiſit. ꝙ verum eſt ſi repreſalie ſunt iniuſte ſine rationabili cã conceſſe: ſecus ſi propter iuſtam cauſam ideſt propter dolum culpam vel delictum alterius quia tunc ab illo repeti põt qđ eſt ſolutum. vt no. Jac. de areti. ĩ. de verborum obligatio. l. ij. §. ſi. facit. ĩ. de li. cauſa. l. igitur. ¶ In glo. ij. ibi ꝙ rediret ſupple ⁊ nõ rediit. ¶ In ea gl. ibi ſoluit. ⁊ ſic ſoluit totã ſummam vtriuſqȝ. In ea. gloſſ. ibi ꝙ non vtiliter

Ex hoc

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ex hoc appet qđ licet ꝓſtiterit ſacramētū de reuerēdo tñ non teneř reuerti.qꝛ ſi teneret,negotiū ſuū eēt vtiliter geſtū.vt.ṡ.e.l.i.pupilli.§.ſi titij ſeruū.de ꝯſue.tñ iſti hoies armoꝝ multū ſer uāt iſta iuramēta.vñ forte tūc poſſet dici ꝙ iſpecta cōſuetudi ne dareř repetitio:qꝛ ꝑ liberādo capite iurantis ſolutū eſt. Tu nō recedas a gl ꝙ oēs approbāt. ¶ In.e.gl.ibi.ſm vgolinū.ꝙ ſola nālis obligatio faciat ipo geſtū negotiū obligari: nō ē ve rū.vt.ṡ.ð ſol.l.ſi is cui.§.flaui⁹.niſi qñ ꝑ libertate.vt hic. ¶ In ea.gl.ibi agiř mandati. Ex hoc no. ꝙ tenet mādatū ꝛ ꝓcuratio facta in carcere.ꝛ hoc eſt verū qñ fit ad vtilitatē carcerati:ſecus qñ fit ad vtilitatē carcerātis.vt.ī.qđ met⁹ cā.l.q in carcere.ꝛ ad de.qđ no. Jac.de are.ī.de vb.ſig.l.q neqꝫ. ¶ Ex hoc ptꝫ ꝙ ille qui eſt in carcere pōt ꝯſtituere ꝓcuratoꝛē ad ſe defendēdū. Itē ad vendēda bona pro ſua excarceratiōe.ꝛ tene mēti.ſed cū ipo carcerāte nō pōt ꝯhere,vt in.l.q in carcere.niſi eſſet carcer iuſt⁹ ꝛ ſubeſſet iuſta cā ſecūd. Ja.de are.in.d.l.q neqꝫ. ¶ In glo.ſeq. ibi nō habeāt exceptionē.ſcꝫ illi duo detēti a latrūculis q ꝓmiſe rūt pro ſe ꝛ tertio. ¶ In ea.gl.ibi cogūtur.de facto.ꝛ ſic no.ꝙ paria ſunt nō habere exceptionē ꝛ eam opponere non poſſe q̄ facit coactionem. ¶ In ea.gl.ibi.propter illius factum habēt. ꝛ ſic no.ꝙ ſi iniuria fit mihi pro te repeto a te.facit.ī.lo.l.ſi mer ces.§.culpe.

Bal.

1 ¶ Obligatio ex perſona ſucceſſoris non mutatur.
2 Actio negotiorum geſtorum naſcitur geſtione durante.

Qui negotia. Cū negotiū hereditariū geriř fu turi hr̄dis qualitas vel ꝓuilegiū nō curař.h.d.vel ſic,hereditas iacēs nō vtiř ꝓuilegio.ꝛ ius in
1 terim formatū ex ꝑſona heredis nō mutař.h.d. ¶ †Not.ꝙ ex ꝑſona ſucceſſoris obligatio nō mutař,ſiue fuerit obligatio cele brata cū defuncto,vt.ī.de iudic l.ſi is qui.ſine eam hereditate
2 iacēte.vt.hic. ¶ †Secūdo no.actionē negotioꝝ geſtoꝝ naſci durāte geſtiōe.ſec⁹ dicit gl.in actione tutele.ꝛ adde qđ no.ṡ.de procur.l.q ꝓprio.§.ſi. ¶ In gl.i.ibi.l.hereditas.ꝛ.ī.de fideiuſſo ribus.l.mortuo. ¶ In eadē glo.ibi,impuberis.hoc eſt not.ꝛ in hoc differt cura impuberis ab eius tutela quoad natiuitatem. actionis tene mēti. ¶ In eadē ibi,cū curatoꝛe.vñ adminiſtra tione durāte cū curatoꝛe nō dꝫ formari libellus in genere ſꝫ ſpe cialiter. ¶ In eadem gl.ibi.§.ſi quis.hic addit qđ not.Cy.C.de ſuſpec.tu.l.curatores.ꝛ.C.de admini.tu.l.ſi.in prin.ꝛ facit.ī.de adminiſtratio,tuto.l.ita autem.§.i.

Si viuo. Geſtio ichoata cōtēplatione ꝑſone eſt cō ſumenda poſt mortē ſꝫ nō inchoanda.h.d. no. ¶ In tex.ibi:vt accidit ꝓbař ꝑ ſimile. In text.ibi geruně.a ſuperueniēte vt ſit melior ſimilitudo cū ꝓcedente licet gl.dicat de herede mortui,licet gl.ſit vera in ſe. ¶ No.ꝙ ſicut mandatuꝫ finiř morte:ita geſtio ſine mādato niſi i ichoātis geri. ¶ Scđo no.ꝙ id qđ fit ꝯtēplatiōe ꝑſone nō trāſit ad ſucceſſoꝛē. ¶ Ter tio no.ꝙ lꝫ ſocietas finiař morte tñ in inchoātis nō finitur per mortē ſocietatis effect⁹. ¶ Quarto no.ꝛ vltimo ꝙ in connexis inſpiciř ꝓncipiū,ꝛ qđ ad eū ꝑtinet officiū explicādi ad quē per tinuit officiū inchoādi.facit.C.arbitriū tu.l.tut.ꝛ eſt arg ad ta bellionem qui poſtea eſt factus monachus vel frater minor qđ poſſit ꝑficere veteres rogatiōes licet deſierit eē tabellio.de hoc no.in ſpe.de ſtatu mona.v.xxvij.facit.ī.de ope.liber.l.ꝛ demū ꝛ.C.de falſis.l.ſi qs decurio.ſm vnā expoſitionē.adde ad hunc §.qđ no.in.c.vlti.de ꝑcu.in cle.ꝛ ꝑ Jac.de are.de ali.leg.a filio. §.i.ꝛ ad.l.fal.l.maritus.ꝛ facit i rōne ſui.ī.de cura.furio.l.cuius bonis.ꝛ.C.ſi qs ignorās rē minoris emerit.l.i. Itē ꝙ factū ꝯtē platione ꝑſone nō tranſeat ad ſucceſſores.facit ꝙ not.extra de conſtituto.c.cum veniſſet.ꝛ.xvi.q.i.c.poſſeſſiones.

Mandato. Geſtoꝛ tenetur de culpa ſua ꝛ de culpa ſubſtituti ab eo.ꝛ q tenetur rōne culpe
a pe nō liberař iura cedēdo[a].ꝛ no.ille at q teneř rōne actiōis quā hꝫ ille liberař cedēdo iura.vt.ī.de pecul.l.qđ debeř. ¶ Not.ꝙ ſi cut ꝓcuratoꝛ pōt ſubſtituere ad negotia ita geſtoꝛ. Secundo not.qđ culpa eſt inſufficiētē eligere.ſ.ignorāter:ſciēter vero eſſe dolus. ¶ Tertio ꝛ vltimo no.ex gl.qđ illud qđ fit ꝑ ſubſtitutū videř fieri per ſubſtituentem.ꝛ facit ille.§.ad id qđ not.inno.ex tra vt lit.non conteſtata.c.i.

Additio Bal.

Nam. Cū vide inno.de iureiu.de reſcri.§.Si viuo, vid qđ no.in ſpe.de iu.deleg.§.reſtat.v.qđ ſi ſuper. Et ꝑ iſtū.§.dicit ſpecu.qđ ſi notarius ſit factus fr̄ minor qđ pōt perficere rogationes veteres in ſpec.de ſtatu mona.ver.xxvij.vide Ja.a re.ī.de ope.lib.l.labeo.demū vbi no tari⁹ depoſitus perficit qđ inchoare nō poſſet.de iudi.c.cam.p. tabellio.vide de her.clerici.per inn.extra de teſt.cū in officijs. in fi.ꝛ vide in mar.alb.tit.de ſyndico.vbi hic.§.alle.ad duas.q. vide.C.ar.tu.l.tutoꝛ vide de cura.fu.cuius bonis.ꝛ.C.ſi qs ign. rem mi.eme.l.i vid.l.diuus.ad tertul.ꝛ l.i.de ſi.tu.ibi. Mortuo eo vide Jaco.de ali.leg.a filio.§.i.vide Jac.ad.l.fal marit⁹. In tex. Cetera.vide omnino.c.vl.de ꝑcu.i cle.in gl.q Hoſ.alleg.qđ ſi conceſſe ſunt repreſalie ex facto alteri⁹ ꝙ ille teneatur leſis re ſarcire dāna.qđ eſt verum ſi ſuum factū fuit iniuſtū:ſecus ſi re preſalie ſunt iuſte qꝛ iniquū eſſet eum ꝑuniri ſine culpa. Item iniuria nō dicitur egredi perſonam iniuriati.non ob.§.culpe.ꝛ ſo.ma.l.pe.qꝛ ibi in re cui⁹ debebatur cuſtodia hic nō de eo qđ no. Jac.de are.de vb.ī.ob.l.ij.§.fin.in glo q̄ incipit.ſ.mandati. ibi ſꝫ nonne.illa q̄ſtio non ꝓcedit in capitulo ab hoſtibus cū ſit ſeruus capientis. Itē nō procedit in bello alias iuſto.nam tūc de iure poteſt imponi talia capto vt colligiř ex no.per inno.de iureiu.ſicut.ꝛ vide.ī.qđ metus cauſa.l.me.§ ſed licet. ¶ In ea. gl.ꝛ.§.ſi quis vide ꝙ no.Cy.C.de fideiuſ.tu.preſes.ꝛ melius ꝑ eum.ea.l.curatores.ꝛ.C.de cō.tu.l.ſi.in prin.per Cy.ſumo.arg. qđ ſyndicus pōt denunciare maleficiū ſuo tpe cōmiſſum etiam poſtq̄ deſijt eſſe ſyndicus dic cōtra qꝛ nonuꝫ quid eſſet vt hic. denunciabit ergo ſucceſſoꝛ in officio ad quē tranſit onus denū ciandi.nam ad quemlibet ſucceſſorē in officio trāſit hoc onus qđ imminebat primo de iudi.mortuo.ſed obligař qꝛ nō eſt of fi.ſed per officium.vt ſi ꝓmus incidit in penā.qꝛ non denuncia uit.iſta non tranſit,ſed noua ꝛ propria mora ſequitur exigen tis. Ad hoc vt ſecundus teneatur ad penaꝫ.arg.C.de iud.pro perandum.in fi.ꝛ vide.l.i.ī.de libe.agno.

Siue hereditaria. Neceſſaria impē ſa.repetitur non ob.caſu ſupueniēte niſi caſum culpa geſtoris ꝓcedat. a h.d.vel ſic qui mereř condēnari ꝑ cōſequens agere prohibetur ad hoc alleg. ¶ In tex.ibi.eū.ſ.geſtoꝛem. ¶ In tex.ibi conſum pte.caſu quē culpa p̄ceſſit. ¶ No.qđ expenſa alimentoꝝ di citur expenſa neceſſaria ꝛ duo principaliter ꝯtineri in alimen tis.ſ.frumentū ꝛ vinū.ꝛ hoc facit ꝓ abbate vt ꝓ alimētis mona choꝝ poſſit acqrere mutuum.qꝛ eſt expenſa neceſſaria.mona chi eñ ſunt de eius familia.vt in aut.de monachis.§.cogitan dum. ¶ Scđo no,quod caſus ſuperueniens circa rē nō tollit a ctionē iam natā occaſione rei non ob.ī.loc.l.in naue ſaufelli.qꝛ ibi erat in ſolutione genus ſubalternū quod perijt.hic autē in obligatione ꝛ in ſolutione quātitatis q̄ non pōt perire.vt.C.ſi b certum peta.l.incendiū.ꝛ hoc eſt verum niſi caſus cōtingat cul pa creditoꝛis,qꝛ tūc etiā in obligatione generis non ſubalterni obſtat exceptio quod eſt no.ꝛ mēti tenēdū. ¶ Tertio ꝛ vltimo no.qđ nō debet quis ex eadē cauſa cōtrarias ſentētias reporta re nec penam ꝛ premiū imo vnum contrarioꝝ excludit reli quū.ꝛ ad hoc allegař. ¶ In gl.ſcđa ibi nō ergo repetēt hec ve ra. ¶ In gl.que incipit.i.nō repetit ibi expēſas.no.noie expen
b ſarū rei preciū contineri alibi nō cōtineř[b] vt.ī.de cōdi.ꝛ demō. l.quibus diebus.§.i.ibi per Dy. ¶ In ea.gloſ.ibi,damnetur. ſcꝫ geſtoꝛ. ¶ In eadem gl.ibi,intelligitur.vt ſi quidem eſtima tio ſoluta concurrat cum eſtimatione ꝑſenti.tūc geſtoꝛ non a c git nec cōuenitur.nam culpa cū precedēti obligatione compē ſař.ſi autem maioꝛ eſt eſtimatio quā preſens intereſſe ſcilicet tē poꝛe interitus tunc qꝛ compenſatio nō fit niſi vſqꝫ ad cōcurrē tem quātitatem geſtoꝛ petit reſiduum.ꝛ econtra ſi plus eſſet in intereſſe q̄ in eſtimatione preſtita condemnaretur geſtoꝛ in il lo pluri ſm Guil.de cu.ꝛ Bar. ¶ No.ergo quod licet cōpenſa tio oriař ex culpa:tamē non fit niſi vſqꝫ ad concurrentē quātita tem. ¶ In eadem gl.ibi.hic autem circa idē. ¶ Ex hac gl.not. differentiā vtrum culpa cōmittař circa idē an circa aliud. Item in.l.contraria fuit culpa a caſu remota hic proxima ꝛ oꝛdinata d ad caſum. ¶ In gl.ibi.§.ſed ignominia.illud potius occaſione quam ratione contingit nec eſt ibi per modum premij ſed qua ſi per modum impoſſibilitatis.

Bal.

Additio Baldi.

Siue. Jure in neceſſaria impenſa non expecta mus euentum niſi culpa geſtoris geſtio non habuerit effectum.h.d. Ratio qꝛ fingitur non eſſe geſtum ex quo geſtoꝛem penituit geſtionis effi caciam impediendo.h.d.

Si quis. Contrarioꝝ nō eſt eadem diſcipli na ad hoc allegař vt dicit gloſ.hoc eſt ideo,qꝛ termini nō ſunt pares.nam in primo re ſponſo cum geſtione ratihabitio eſt coniuncta,in ſe cundo reſponſo non.

Additio Bal.

Si quis. Reſtituere.ſcilicet duo cuius nomine exigāt,ſi domin⁹ ratuꝫ habuerit alias nō.vt ſupra eodē.ſi pupilli.§.item querit. ¶ In glo.in cipit no.dic aut in contrarijs eſt contraria ratio tunc eſt cōtra
c ria diſciplina.[c] aut non,tunc non.

Si ego. Solutio facta geſtori gerēti negocia creditoris nō liberat debitorē qꝛ non
d traſfert in creditorē dominiū niſi creditoꝛ ratificet,[d] ꝛ habet ius ratificādi etiam inuito ſoluēte.h.d.not. ¶ Et ad euidētiā hui⁹.l.no.qđ vbi genus eſt in obligatiōe,de natura liberationis eſt,qđ dominium transferat in creditoꝛem alias non contingit liberatio,debitori.vt.ī.de ſol.cuꝫ quis.§.i.ꝛ no.ī.de legat.i.l.ſi dominus.§.i.de euictioni.in glo.magiſtra.ꝛ

a ¶ Cedendo.nec reuelař credens cum fuiſſe idoneum vt ꝑ Bart.hic per tex.in l.ſed an vl tro.§.ſi.ī.eo.

b ¶ Nō cōtineř.adđ eundē i.l.terminato.C.de fru.ꝛ li.ex.ad ſi.in vſ.vlti.ſcias.ꝛ in rubꝛ.C.de ver.ſig.v.qđ.

c ¶ Diſciplina.adđ d.Bar.ſoci.i conſil.cclxxviij.i q.inci.vertenti.verſ.ſm autꝫ.circa me.i ij.parte.

d ¶ Ratificet.adde Dy.i cōſi xvij.ꝛ frā.are.in.l.ꝙ meo.de acq̄rē.poſ.ꝛ pau.de ca.i cōſil.lxxiij.inci.in cā ſilueſtr.vbi dicit qđ eſt verꝫ i re corpo rali.ſecus in actione perſonali.

ideo.l.noſtra primo determinat de tranſlatione dominij. ſcḋo de iure ratificandi.tertio de liberatõis effectu. ¶In tex.ibi ꝓcuratori.i.geſtori negotiorum creditoris qualiſcūq; ſit iſte geſtor ſiue coniuncta pſona ſiue nõ cõiuncta.vt no.ſ.de ſol.l.Vo procuratori.⁊.l.filie.⁊.ſ.ſol.ma.l.nõ ſolū cū ſi. ¶In tex.ibi,non acquirit.l.creditori. ¶In tex.ibi:me.ſ.dbitore ſoluēte. ¶In tex.ibi,liberor etiā inuitus. ¶Not.primo qḋ per ſolutionē factam ꝓcuratori creditoris nõ requirit creditori dñium niſi ratificet.⁊ intellige de ꝓcurato.i.de procurante ſine mādato. vel intellige ḋ ꝓcuratore q nõ habebat ſufficiēs mādatū.alˀs nõ requireretur ratihabitio.⁊ iſte eſt verus intellectus.nec eñi plus operatur ratihabitio quā ſufficiēs mādatū qꝛ ſufficiens mandatum operat̃ per veritatē.⁊ ratihabitio operat̃ per fictionem.⁊ fictio nõ operat̃ pluſq̄ veritas.vt.ſ.locati.l.qui ad certū. ¶Secundo no.qḋ ratihabitio dependet mere ⁊ libere ex ꝯſenſu ratificātis nec in hoc pōt per aduerſariū ꝓhiberi qꝛ eſt ius qḋ reſidet in ſolo ratificāte.⁊ facit.ſ.rē ratā haberi.l.bonoꝝ. ¶Tertio no.qḋ in ſolutione non hꝫ locū pnīa.ſecus in mādato.vt.ſ.de dona.l.ij.§.ſi tibi dederim.Item ſecus in pacto inutili.vt.ſ.de ſolu.l.ſi cū cornelius.Itē ſecus in depoſito.vt.C.de vſuris.l.acceptam in fin.⁊ facit.s.de pactis.l.ſi cū fundū. ¶Quarto ⁊ vltimo no.liberationē q̄ pēdebat ex ratificatione per ratificationem recōciliari ⁊ retro fingi facit.ſ.de ſolu.l.ſi qs offerēte.§.fi.⁊.l.cum ex.§.vltimo.⁊ qḋ no.ſ.rem ra.habe.l.ſi indebitum. ¶In gl.ſ.debitoris ibi,vt dicūt.⁊ male.vt ptꝫ i tex.ibi creditoris.dūtaxat negotium geſſit. ¶In eadē gl.ibi.ſm Azo.hec vera. ¶In ea.glo.ibi,hic erat gñalis.iſti volunt ꝙ gñale mandatū non ſufficiat ad recipiē.ſolutionē. ¶In gl.ij.ibi ꝓprie imo.improprie:qꝛ improprie dr̄ procurator ille q nõ habet ſufficiēs mādatum. ¶In gl.ſed an retro trahit.ſed an trahat̃ retro quoad vſucapionē dic vt hic p Guil.de cu. ¶In ea.glo.ibi.⁊ qꝛ talia.q̄ ſunt ſeparabilia a pſona ⁊ facit.ſ.de acqui.rer.do.l.ea q̄ ciuiliter.⁊ ꝙ no.s.de procur.l.in cauſe.§.fi. ¶In ea.glo.ibi rñdeo debitoris forte hec vera,vt.ſ.de ſol.cū qs.§.j.lꝫ aliter notet̃.eo.ti.l.qui hominē.§.j.ſꝫ Guil.de cu.⁊ Bar.In ea.gl.ibi repudiaſſe.no.opi.gl.ꝙ lapſus tpis hꝫ vim renunciationis:⁊ q̄nq; operatur plus quā renūciatio expreſſa.vt.ſ.ad trebel.facta.§.ſi quis.⁊ ibi per Iaco.de are. ¶In gloſſ.ſed an cū ibi ratihabitio retro:qꝛ non tenet ratificatio ex quo tacita repudiatio preceſſit,vt.ſ.de ſolu.l.diſpenſatorem.⁊.ſ.de ap.reci.l.j.in prin.⁊ no.Dy.in.c.rati.de reg.iur.lib.vj. ¶In ea.glo.ibi, nullius eſt interim,imo interim dñium eſt debitoris.non eñi diſcedit ab eo donec alij acquirat̃.vt.ſ.de ſol.l.cum qs.§.j.⁊ facit.ſ.de iure do.l.ſi ego.§.j.⁊.ſ.de lega.ij.l.cum pater.§.meuio.⁊.ſ.de dona.l.qui mihi donatū.de acqui poſ.l.qui abſenti.§.ſi qs.⁊ extra de preben.accedens.⁊ adde quod no.ſ.de condi.ob cauſam.l.ſi procuratori falſo.⁊.l.falſus.C.de fur.

Additio Baldi.

SI ego. Idē pōt dici qḋ erit geſt.creditoris ⁊ tō nõ reuocat̃ mādatū qꝛ eēt ius ratificādi alteri queſitū cuius noīe receptorˀ erat facere.per iſtam.l.que dicit quod ſecuta ratihabitione poſſeſſio ⁊ dñiū querunt̃.determinat̃ talis queſtio ceſſa ſunt iura accipientis in parte.vtrū ibi acquirat̃ ſine ceſſione.⁊ vr̃ qḋ non:qꝛ actus perſonalis ſine ceſſione nõ queritur.vt.l.quoq;.§.⁊ ſi poſſeſſio.dico contra qꝛ illud intelligit̃ de directa.at vtilis magis equparatur dñio quod patet,qꝛ quadam mentis traditione queritur.l.pe.de dona.Itē qꝛ totaliter tranſit ſicut dominium ergo ipſo iure queritur ſicut poſſeſſio ⁊ dominium.Sed nūquid reſtitutio hereditatis pōt cedi dic ꝙ nõ:qꝛ habet certa pncipia in pſona fideicō.vt.ſ.de iure do.l.ſi mulier.§.ex aſſe. ¶Item qꝛ obligatus nõ pōt obligari creditoribus cedi a debitore ſed cōmiſſarius debet obligari creditoribus.ergo id nõ poteſt cedere.s.de pactis.l.tale pactū.§.poſt diui. ¶Sed pone ꝙ conſtitui procuratorem precario nomine poſſidere an iſta ficta poſſeſſio q̄rat̃ dño directe.Guil.ꝙ nõ.s.de pac.ab em.doct.meus dicebat contrariū per.l.certe.§.j.de precar. ¶Itē iuxta iſtū tex.pone qḋ anteq̄ creditor habeat penitet geſtorē,⁊ reddit poſſeſſionē debitori.vtrū ꝓcedat ratihabitio.⁊ dic ꝙ ſic ꝓpter fictionez.vt.l.bonorū.adde ⁊ oīno videas qḋ legitur ⁊ no.ſ.rem ratam haberi.l.ſi indebitum.Et idem tenet Inn.de preben.accedens.in fi.Guaz.vide quod no.Pe.qui totam iſtā materiam videtur ſubuertere.ſ.de procur.l.quod ꝓcur.ex re domini in repetitione illius.l.⁊ adde extra de prebē.accedēs.p Inn.⁊ dicta Pet.videas ſed non teneas.

a ¶Gl.not. ad hoc aliaz gl.in.l.vtrum.ſ.de do.inter virum ⁊ vxo.

SI quis. Geſtor repetit expenſam quatenus expēdere debuit.⁊ non plus.facit.ſ.eo.l.qui aliena.§.libertos.⁊ vide quod no.infra.naz.l.idemq;.§.labeo.⁊ vide gl.ibi poſitam. ¶No.nõ inſpici quod factum eſt ſed quod debuit fieri.qualiter autem iſte expenſe probentur.vide.C.de donatio.l.ſi quis pro redemptione.⁊ no.C.de iure deliberandi.l.fin.§.iij.⁊ extra de accuſatio.c.qualiter in principio. Bal.

Additio Bald.

SI quis. Vid.ſ.mādati.idemq;.§.labeo.Debuit.argu.ꝙ lꝫ executor modum excedat tamen qꝛ non excedit non confirmari debet.⁊ facit.ſ.eo.l.qualis.§.libertos.

CUm alicui. Putatiui adminiſtratores republice re vera priuatum negotium gerentes dño negotiorū tenent̃ pro partibus quas geſſerūt nec vnˀ tenet̃ p altero,⁊ eſt iſta.l.no. ¶In tex.ibi,ad q̄s an collegas vl' ad ſemproniū. ¶In tex.ibi,pertinere.nõ aūt tenentur college pro ipſo q nõ eſt ſoluendo qꝛ non conueniuntur tanq̄ adminiſtratores publici ſꝫ tanquā priuati.⁊ a priuata pſona.No.primo actorem dari bonis. ¶Scḋo no.actorē bonis ciuitatis creari per magiſtratus.per hoc tñ nõ excludit̃ quin etiaꝫ ipſi decuriones non poſſint creare.vt.ſ.eo.l.ex facto. ¶Tertio not.qḋ cā nullitatis teſtamenti eſt ordinariū iudiciū ⁊ p tribunali examinandū,vt ibi,in verbo,p tribunali. ¶Quarto not.ꝙ ille qui dicit teſtamentū irritum vel nullum dꝫ hoc ꝓbare vt hic in verbo.probatū.vt no.C.d in.⁊ fac.igno.l.ſi poſt diuiſionem.vbi glo.dicit teſtamentū in dubio preſumitur validū ⁊ ſolēne. ¶Quinto no.ꝙ cā nullitatis eſt preambulum ad additionē fiēdam a legitimo.vt patet hic ⁊ cōſequētia litere,dū dicit atq; ita ab inteſtato ⁊c.qḋ dt̄ vt not.C.de repu.here.l.ſeruˀ.⁊ facit.ſ.de bo.poſ.fu.l.cū quidā.⁊.ſ.de acquirē.here.l.cū falſum. ¶Sexto not.ꝙ ille qui euincit hereditatem a repu.ciuitatis nõ ſuccedit in priuilegiū ipſius ciuitatis ꝙ eſt vt vnˀ collegarū ꝓ alio in ſubſidiū teneat̃,ſecus eſt in eo q nõ euincit per ſnīam ſed per reſtitutionē principis.vt.ſ.de adminiſtra.tuto.l.lucio.§.ſemproniij.Ultimo nota regulā in priuatis adminiſtratoribus.vnū ꝓ alio non teneri.Gloſ.opponit de.§.ſemproniij.ſed.s.ſoluit.qꝛ ibi actores fuerunt creati bonis reipublice q̄ bona poſtea p reſtitutionē ꝓncipis ad aliū peruenerūt.hic aūt bona nõ ꝑtinebāt ad rēpublicā ⁊ ideo euincens non hꝫ a republica cām nec reſpublica eſt actris ipſiˀ ar.eorum q̄ legant̃ ⁊ notā.s.de pac.l.ſi tibi.§.cū poſſeſſor. ¶Extra q̄rit hic Guil.de cu.qꝛ tex.iſte vult ꝙ poſſit agi ⁊ formari libellˀ pncipaliter ſup nullitate teſtamenti ꝯ quez iſte libellus formabit̃ ꝯ inſtitutū an cōtra fideicōmiſſarium vniuerſalē.⁊ rñdet qḋ hereditate non ſtatuta ꝯ inſtitutū aget̃ ⁊ preiudicabitur fideicōmiſſario.ſed poſt hereditatem reſtitutā eſt agendū cōtra fideicōmiſſarium vniuerſalem ⁊ ſi ageret̃ cōtra heredem inſtitutū non preiudicaretur tunc fideicōmiſſario vniuerſali.ad hoc.ſ.de pigno.l.ſi ſuperatus.§.fi.s.de tranſac.l.vlti.quemadmodū ſer.amit.l.parte.§.j.⁊ ad treb.l.facta.§.j.cum ſimi.ſm Guil.de cu.quod tene menti.Bal.

Additio Bal.

CUm. Ab inteſtato.An q dicit nullū videatur adire.vide.C.de re.here.ſuus.de bonorū poſſeſſione.cū qdā.Pro tribunali.No.cauſaꝫ nullitatis ordinarie agi ſed contra quem agitur dic cōtra fideicōmiſ.vniuerſalē ex quo hereditas reſtituta erat alias contra heredē ſm Guil.Modeſtinus no.ꝙ vnus ex meris geſtoribus non tenetur pro altero.Nam cum eorum officium mere in facto conſiſtat nemo tenetur niſi quantum acceſſit ad gerendū.Sunt autem iſti meri geſtores reſpectu legitimi heredis a quo nullum habent mandatum. Bal.

EX duobus. ¶Impēſa volūtaria quā fecit frater maior in rebˀ cōibus a fratre minori nõ repetit̃.h.d.Intelligo vbi ſola fraternitas eſt in cauſa.ſꝫ vbi ſocietas eſſet:tūc de cōi debet intelligi eſſe facta impenſa. ¶In tex.ibi:ſue.i.legitime.vt.ſ.de lega.iij.l.cum filio.No.in ſumptibus repetēdis non affectionem que habetur ad res que fuerunt ſuorum maiorum ſed vtilitatē ponderari. ¶Querit glo.vtrum iſte qui fecit iſta edificia poſſit ea eleuare.⁊ videtur quod nõ.qꝛ cedunt ſolo.gl.tñ dicit contrariū qꝛ permittit̃ abraſio ſeu eleuatio. ¶Item dicit gloſ.ꝙ ſi iſte ſaltem eſſet venalis ⁊ per iſtas habitationes eius venderetur ꝙ tunc expenſa poſſet repeti.Intelligo pro rata illius temporis qꝛ eatenus expenſa eſt vtilis. ¶Deinde not.ratione fraternitatis actionem negotiorū geſtorum non augeri nec aliud ius ſeruari inter fratres quā inter alias perſonas fraternitas enim q̄nq; eſt cauſa liberationis vt.ſ.de proba.l.procula non tñ eſt cauſa obligationis vel agendi vt hic.Ultimo nota hic a cōtrario ſenſu quod ſi eſſet edificata turris ex neceſſitate,puta propter guerram pro tuendo ſaltu communi quod iſta diceretur neceſſaria expenſa ⁊ poſſet repeti.argumen.ſumpto a contrario ſenſu huius litere que dicit nulla re vrgente ⁊c.⁊ nota iſtud principium. Bal.

a TItium. ¶Nota pietatem verſari circa filiam ſororis ⁊ nota gloſſam[a] hic poſitam ꝙ ex qualitate perſonarum ⁊ ſumptibus factis preſumitur vel non preſumitur pietas.tene menti gloſſam.

Additio Baldi.

EX duobus. Urgēte. ergo ſi re vrgēte re petitur nec a fratre fratri donari vr̃. ar. contra. ĩ. d ꝓba. procula. ❡ In gl. ſi ego q̃ incipit. ſed an eoipſo. ibi q2 talia. q2 in pſona ꝓcuratoris acqſitio dominĩ non habet cauſaʒ ideo directe querit dño. ❡ Jo ea. gl. in. ꝯ. i. qũo ergo. Et. ff. ex quibus cauſis maiores. nec vtilem. ⁊ de acqr. poſ. q abſenti. ꝯ. ſi qs. Uel dic ꝙ ipſius geſtoris eſt iterim nõ incommutabiliter, ſed mutabiliter. ſʒ hoc nõ vr̃. q2 non eſt in hoc cõſenſus ꝑ tradētē ſed dico ꝙ aut traditio fit vt ꝑ mutuo nõ trãſit in eũ nec poſſeſſio: ſʒ cuſtodia rei de fur. eũ qui. ꝯ. peñ. aut vt vero ꝓcuratori, tunc, aut ex contractu cum ipſo celebrato in eũ dñm al's nõ liberaret debitor a directa qua tenetur ꝓcuratori. Aut fit traditio ex ꝯtractu celebrato cũ dño vel qui reſultat ex ipa traditiõe. vt. l. qdã in iure. ꝯ. dona. ĩ. d donat. tũc querit ſoli dño ⁊ ꝓcurator nud' ꝓbet miniſtrũ vt. l. ꝙ meo. ꝯ. ꝓcurator. ⁊. l. certe. l. j. de pre. aut traditio fit geſtori. tũc videt ꝯſenſum ꝙ interim ipſe ſit dñs, vt hic, q2 verba acqſitionis dñij ⁊ traditiõis ſunt in eũ pure collata: ⁊ hoc optime põt d fendi qñ neg. ge. nõ eſſet ſtatim reſtitutus. ar. ĩ. de dona. inter vi. ⁊ vxo. mulier. ⁊ l C. de bo. q̃ li. cũ nõ ſolũ. in ſi. ❡ In. e. gl. ibi repudiaſſet. Sed contra iſtã rõnē vr̃ lex expſſa, q2 ⁊ nocet quis expſſe renũciãs tñ poſtea hʒ ratũ ⁊ patet in illo qui accepto tulit de latio. ⁊ tñ poſtea ratã hʒ ſolutionē prio factam geſtori vt. ĩ. de ſo. cu. l. cũ decē. ĩ. ij. rñſo. Conſtat eñi ꝙ vr̃ renũciare iuri ſuo ille qui acceptionem facit. vt. ĩ. de pac. l. ſi vnus. ꝯ. ſi acceptilatio. ❡ Quomodo ergo poſtea ratuʒ habet. Reſpondeo ſubtiliter q2 ratihabitio in ꝯtrariũ fit ad debitũ tollēdũ. ⁊ ſic renũciatio ⁊ ratihabitio tēdũt ad eũdē finē. ſ. ad liberationē. ſʒ hic in caſu. l. bonoꝝ. tēdũt ad ꝯtrarios effect'. Nam ratihabitio ad acqſitionē hereditatis eſt ⁊ repudiatio ad excluſioneʒ. ⁊ ideo nõ admittitur qs tanq̃ ſibiipſi contrarius. vt. C. de codicillis. l. ſi. Sʒ adhuc aliud obſtat: nã cũ acceptilatio extinguat debitum, ergo ratihabitio inuenit rē extinctã, ergo nõ valet. vt. l. cũ qs. ꝯ. q homi nem. de ſol. Sol. dico ꝙ acceptilatio non ſtatim hʒ effectũ, ſed pēdet. Et idē dico de lapſu tpis qd non parit liberationē. ſʒ eſt in pēdēti iuris fictiõe. ⁊ id ratihabitio ſequēs declarat nõ fuiſſe debitũ pſcriptũ, ſed ſolutiõe ſublatũ. Sʒ ꝯ hoc vr̃ directe. l. vl. ĩ. rē ra. haberi. vbi apte ꝯdicit. aliq dicunt qd ibi dñs fuit in mora in habēdo ratũ q2 sciēs abſiſtat habere ratũ. ĩ. tps pſcriptionis. Iſtud eſt diuinare preter tex. nã ante poſſet ꝯdici. vt. ĩ. ratũ. ⁊. l. ſi q offerũt. de ſo. gl. in. l. ꝑallega. cũ ver. dt quod ibi principalis obligatio cui' reſpectu erat ſolutũ ad hoc durabit. ſiſ e ĩ l. tut. de fideicõ. ❡ Sed tũc fruſtra ibi fieret mentio de pſcri. q2 imo, nulla eſt pſcriptio cõſiderato reſpectu ſol. ⁊ ob. pricipalis que remanet incorrupta. Un̄ dic ꝙ aut debitor ſoluit sciēs euʒ cui ſoluit non eſſe procuratorē. ⁊ tũc loquit lex vltima. Aut errans ⁊ tunc loquit. l. cum decē. ꝯ. j. Nõ q2 errans credidit ſtatim ſeſe liberari. ⁊ ſic nõ cogitauit de bñficio pſcriptionis imo quodãmodo renunciauit, preuenit eñi in ſoluendo. ar. ĩ. de do. cauſa mor. l. ꝙ debitori. ⁊ sciens de iuris bñficio cogitat ⁊ ſub ea cõditione viſus eſt ſoluere ſi creditor habeat ratum anteq̃ decurrat pſcrip. ar. dicte. l. ſi qs eis. ⁊. l. j. ĩ. ſi ex noxali cauſa agat. vel dic ad. l. bonorũ. qd ibi occurrebat ipedimētũ i tpe. Itē nõ erat caſus in quo retro traheret arg. ad trebe. q ita. ꝯ. etiã. ſed nullum erat impedimentũ in. q. gl. ⁊ retro trahebatur. vt. ĩ. de pign. l. ſi fund'. ꝯ. i. quandoqʒ etiã valet ratihabitio ⁊ non trahit retro ꝓpter iuris impedimentum ⁊ tũc ſimiliter occurrit impedimētũ in tēpore. de officio procõ. obſer. ꝯ. ſi. not. de lega. j. talis ſcriptura. ⁊ adde qd no. ĩ. qui ſatiſ. cogã. l. iulia. Baldus.

1 ☞ Subſtituēs procuratoreʒ ad negotia tenet ex facto ſubſtituti domino negotiorum geſtorum
2 Equale eſt intereſſe domini ⁊ ſubſtituentis.
3 Subſtituens poteſt agere contra ſubſtitutum procuratorem.
4 Obligatio diminuit patrimonium alicuius ipſo iure.
5 An ſit differentia inter venditoreʒ ⁊ fideiuſſorē in tpe agendi.

SI quis. Qui gerit negocia ꝑ alium ꝑ inde videt ac ſi geſſiſſet per ſe. ⁊ dicit abeſſe alicui id in quo eſt alteri obligat'. hoc dt. ❡ In tex. ibi ſi qs puta ſempron'. ❡ In text. ibi, eſtimari debet cõtra geſtorem. ❡ In tex. ibi, ſeio. dño negotiorũ. ❡ In
1 tex. ibi, cui ſcilicet domino. ❡ † No. qd ſubſtituēs procuratorē ad negocia tenet ex facto illius ſubſtituti domino negotioruʒ. vt. ſ. eo. nã ⁊ ſeru'. ꝯ. ſi. ❡ Secundo not. qd iſte ſubſtitut' ha
2 bet actionē cõtra iſtũ ſubſtitutum ad intereſſe. ❡ † Tertio not. qd equale eſt intereſſe domini ⁊ ſubſtituentis: q2 quaten' cõſti
3 tuēs tenet dño eatenus ſubſtitu. tenet ſubſtituenti. ❡ † Quarto. no. qd ſubſtituēs poteſt agere cõtra ſubſtitutũ procuratorē etiã anteq̃ ſubſtituens conueniatur a domino negociorum ⁊ ratio redditur in litera: q2 de patrimonio ſubſtituētis diminutum videtur quatenus domin' negociorum tenetur. Non ergo eſt expectandum quod conueniatur. nam poteſt prius agere ⁊ exigere, q̃ conueniatur. ⁊ hoc dicit litera, intelligo tñ extra glo. ⁊ doc. qd ſi iſte ſubſtitutus qui ſoluit ſubſtituenti petat cautionem defenſionis a dño negociorũ: qd iſta cautio ſit preſtãda ne a duobus conueniatur vt. ſ. e. l. iij. ꝯ. apud marcellũ coniuncta. l. de leg. iij. l. fideicõmiſſa. ꝯ. pleriqʒ ⁊ de dote prelegata. l. pater.
4 ❡ † Ultimo no. hic qd obligatio diminuit patrimoniũ alicui' ipſo iure ⁊ facit. ĩ. ad. l. fal. l. i. lege falcidia h' eſſe obſeruandum. ❡ Querit gl. hic anq̃ iſte titi' ſoluat ad ꝙ aget ꝯ ſeiuʒ. reſpõdet, vt extrahat ab obligatiõe ſeu vt ab obligatiõe conſeruet indemnis. Ex hoc no. formam libelli in eo qui agit anteq̃ ſoluat ⁊ facit ad libellum formandũ per fideiuſſorem contra principalem a quo dʒ indēnis conſeruari. ❡ Itē querit glo. pone quod conuentus eſt contumax qualiter procedetur: Reſpõdet gl. ⁊ dicit qd fiet miſſio in poſſeſſionē ita ꝙ ibi patitur conſeruationem indēnitatis ⁊ ſi re' eſt contumax debet actor mitti in poſſeſſionē nõ declarat glo. pro qua quantitate ſed declarat tex. q dicit pro intereſſe ſʒ ergo ille q petit cõſeruationē indēnitatis videtur factũ petere: tamē dici poteſt ꝙ iſtud eſt factũ eſtimatum ideſt, quod habet certã quantitatem ⁊ reſpectu illius quãtitatis debet procedere miſſio ⁊ etiam eodem reſpectu fieri captura perſone ⁊ adde hic quod no. C. de ſen. que ſine certa quã
5 titate. l. ij. ⁊, C. de ſen. ⁊ interlo. om. iud. l. cũ eorũ. ❡ † Item queritur vtrũ eſt differentia inter venditoreʒ ⁊ fideiuſſorem in tpe agendi ⁊ dicit gl. quod ſic adde qd not. ſ. eod. l. ſed videamus.

Additio Baldi.

SI quis. ❡ In glo. q̃ incipit not. abeſſe ibi. Itēad quid ſi eſt actũ ꝙ ſtetur ſimplici verbo fideiuſſoris de dãnis ⁊ intereſſe nõ vʒ. ⁊ dic vt no. ꝑ Dy. ĩ. de preſcri. l. ſi. ⁊ in ſpe. de ꝓb. ꝯ. vi a dēdũ vſ. qd ſi ibi dicit ⁊ per Cyn. in. l. ſi qs in cõſcribēdo. C. de pact. teneas Dy. opi. Itē no. ſm gl. ⁊ titu. qualiter fit miſſio in obligationē facti ſed hic habebat certã quãtitatem per relationem ad alium. ❡ Qualiter ſuper reſeruatione indēnitatis feraꝉ ſententia, vide qd no. C. de ſen. q̃ ſi. cer. quãti. l. ij. ⁊. C. de ſen. ⁊ interlo. om. iu. l. cũ eorum. vide per. Bar. ĩ. de priui. credi. l. ſi creditores ⁊ vide. ĩ. de pig. ac. l. ſi rem. ꝯ. j. Bal.

a ❡ De ſimilibus ad ſimilia. adde d. ſe. in. c. ꝑterea. ĩ ſi. ij. colo. de ſpo. ⁊ pan. de caſt. in ꝯſi. clix. ⁊. d. pe. phi. cor. in ꝯſil. c. inci. ĩ cã. in. ij. pte. ĩ ꝯſi. xx. ici. vr̃ in pnci. in. iij. pte. in ꝯſi. xxix ici. i pſenti. c. ante ſi. ea pte. ante ſinem verſi.

1 ☞ Pater poteſt tutorem in teſtamento relinquere.
2 Quod tutor geſſit de facto an veniat in actione tutele.

CUm pater. Geſtum a futuro tutore poſthumi eo non nato venit in actionē neg. geſt. ſʒ eo poſtea nato deuoluit ſeu venit
1 in actionē tutele. h. d. no. l. ❡ † Et adeuidentiã ꝑmitto qd pater poteſt relinquere tutorem in teſtamēto. ❡ In tex. ibi agendũ per legitimũ heredē vel ſubſtitutum ⁊ adde ad id
2 ꝙ dicit gl. de ſubſtituto. ĩ. de ven. inſpi. l. pe. ❡ † Not. hic an id ꝙ tutor geſſit de facto veniat i actionē tutele q2 aut nũq̃ cepit eſſe locus tutele tũc eſt loc' actiõi tutele ⁊ ſic no. bona tutoris eē obligata ꝑ eo ꝙ geſſit anteq̃ poſſet puta ante ſatiſdationeʒ vel ꝯfirmationem iſtud eſt verũ qñ geſſit ſpe future tutele dic vt ĩ. de eo qui ꝑ tu. l. quero ſic no. qd ille q eſt in vtero habetur proiam nato etiam in preiudicium tertij arg. ſ. eo. l. nam ⁊ ſeruus. ꝯ. qui negocia. ❡ Ultimo no. hic qualiter hic teneat gerēs ſeu adminiſtrans negocia ventris. Bal.

Additio Baldi.

CUm pater. Naſceret: ⁊ tamen neſciebat ſe tutorem ⁊ ſic eſt cõtra. ĩ. de eo qui pro tu. l. quero. Bal.

1 ☞ Principalis officialis tenetur d facto officialis ſubalterni.
2 Corrumpētes frumenta publica tenentur ad intereſſe reipub.
3 Damnũ cuius gratia datũ eſt ab illo ſarciendum eſt.

EX facto. ❡ Principalis curator ꝯuētus ex facto curatoris ſecundarij ſeu ſubalterni qd ſoluit pro eo repetit per actionē negotio. geſt. ad ſilitudinē cõtutoris ⁊ college niſi ei obuiet ꝯſciētia fraudis. h. d. ❡ In tex. ibi ſub curatorē. i. ſubalternum curatorē q erat dat' a decurionib' vt principali obediret ⁊ eum iuuaret in gerēdis: ⁊ ſic quilibet erat publica authoritate ꝯſtitutus ſʒ Bar. quod ex ipſo nomine patet: q2 curator ⁊ ſub curator noia ſũt publica officialium. ❡ In tex. ibi curatori. ſ. ꝑncipali. ❡ In tex. ibi inflictũ eſſe. i. fuit coact' ſoluere reipublice iſtd intereſſe. ❡ In tex. ibi, rñdit primo ponēdo ſilia. ſecũdo inferendo ad ſolutionē qõnis. Et no. i officijs ꝓcedi ⁊ argui de
a ſilibus ad ſilia.[a] ❡ In tex. ibi contutori ꝑ eo ſoluenti. ❡ In tex. ibi, ſm que hic determinat queſtionē principalē. ❡ Not. in cõſtitutione curatoris reipublice ſufficere decretum magiſtratuum idē pari rõne in cõſtitutione ſyndici ſm Gui. de cu. ꝑ hoc tñ nõ excludit quin ⁊ ipe magiſtratus poſſet creare tales curatores ad negocia publica ꝙ intellige de cõſciētia vel de cõſilio decurionum vt. C. de naui. l. cũ nauachorũ. li. xj. ⁊ not. in. l. j. ꝯ. j. ſ. quod quiſqʒ iuris ⁊ in. l. j. ꝯ. j. de inſti. ⁊ iur. per Gui. de cu. ⁊. ĩ.
1 ꝙ vi aut clam. i. prohibere. ꝯ. plane ❡ † Secundo no. principalem officialem teneri de facto officialis ſubalterni. Itē ⁊ de facto coeq̃lis officialis ſeu college. ⁊ intelligo qd eodē ordine ꝯue

niatur vtrobiq; per hanc.l.ſi aũt principalis officialis ſua au-
thoritate aſſumeret ſibi coadiutorẽ teneref ſimpliciter ex facto
ipſo vt.ſ.eo.nam ꝛ ſeruius.§.ſi. Itẽ inter iſtũ principalez ꝛ iſtũ
2 coadiutorẽ tunc eſſet actio mandati.ſꝫ Bar. ¶ † Itẽ not. hãc
l.ꝯ corrũpẽtes frumẽta publica qͦ tenent ad itereſſe reipubli-
ce ꝛ dicunt corrũpere q miſcẽt nõ imiſcenda. ¶ Quarto no.ſta
tutũ in vno ſpãli porrigi ad ſimiles officiales hoc verũ niſi il-
lud ſtatutũ haberet ſingularẽ rõnẽ in illũ officialem q: ius ſin
gulare non porrigitur ad ꝯſequẽtias vt.l.ius ſingulare.ſ.de le
gi.ꝛ facit ad ſtatuta loquẽtia de capitaneo vtrũ porrigãtur ad
3 ptãtẽ vel ſyndicũ. ¶ † Quinto no.ꝙ dãnũ qͦ mihi infligit p-
pter te tu debes refundere hoc vex niſi ego ſim particeps deli-
cti ꝛ facit me pticipẽ ſola ꝯſcia fraudis qͦ eſt no.dignum. Que
rit hic gl.q̃ eſt rõ ꝙ vnꝰ officialis repetit ab alio ꝛ vnꝰ fideiuſ-
ſor non repetit a fideiuſſore niſi veniat ex iure ceſſo.vt.ĩ.de fide
iuſſoribꝰ.l.vt fideiuſſor: rñdet gl.q: fideiuſſor obligatur ſponte.
publici officiales obligantur inuiti.vnde magis ei ſuccurritur.
iſta rõ non eſt bona q: duo rei principales obligant ſponte ꝛ
tñ vnus agit ꝯ alterũ niſi ſint correi ex cauſa lucratiua:vt.C.de
du.re.l.j.in.gl.de leg.iij.ille aut ille ad.l.fal.in.l.falcidia hoc eſſe
obſeruandũ ꝛ qͦ no.ĩ.ad vell.l.vir vxori.§.ſi ſcda rõ diuerſita-
tis aſſignaf i gl. q: qñ vnꝰ officialis ſoluit ꝑ alio principaliter
directe tẽdit ad ipm liberãdũ ꝛ ſic gerit ſuũ negotiũ ſed in fide
iuſſoribꝰ nõ eſt ſic q: fideiuſſor non ſoluẽs nõ tẽdit ad liberãdũ
confideiuſſorem,ſed reum principalem quo liberato quilibet fi
deiuſſor eſt liberatus:q: ſublata obligatione principali eſt ſub-
lata acceſſoria vt.ĩ.de re.iur.cum principalis.ꝛ nota.ĩ.ad trebe.
l.ſi heres pecuniã iſta ergo liberatio nõ orif ex neg.ge.ſꝫ q: ve-
ra fideiuſſoria eſt q̃ non durat ſublata principali cũ ergo nõ ſit
geſtũ negotiũ fideiuſſoris merito ꝯfideiuſſor non teneſ actione
ne.ge.ꝛ iſta eſt mẽs glo.ꝙ cũfideiuſſor nõ liberaſ bñficio geſtio
nis:ſed ꝑ quãdã ꝯſequentiã.ſ.interitus principalis obligatiõis
ꝛ adde qͦ not.per gl.ꝛ Cyn.C.de trãſ.l.ĩ.tertia rõ differentie eſt
quod fideiuſſori eſt regreſſus contra principalẽ ſꝫ collegę nullꝰ
eſſet regreſſus cõtra aliquẽ niſi haberet regreſſum contra colle-
gã ꝛ adde qͦ dixi in ſimili.ſ.eo.nã ꝛ ſeruius.in prin. Bal.

Liberto vel amico.

Prepoſitꝰ ad vnã ſpe-
ciẽ negotiationis obligat dñm vtili inſtitoria: ſꝫ vbi
ad certã ſpeciẽ habet locũ vtilis ꝛ hoc vult iſtud ꝑn.

Inter. Gerens negotia que pertinẽt ad aliquẽ iure pro
prietatis ꝛ officij ei vtroq; noĩe obligatur ꝛ nihil
ominꝰ dño negotiorũ ꝛ cõuento cauẽdũ eſt ꝺ indemnitate vel
ſic. Ubi negotiũ ſpectat ad vnũ re ipſa ꝛ ad aliũ cura ꝛ ſolicitu
dine vterq; põt cõueniri ꝛ agere,h.d. ¶ No.ꝙ vna geſtio qñq;
implicat duo gñã negotiorum.ſ.re ipſa ꝛ cura ꝛ ſollicitudine.
¶ Itẽ no.ꝙ qñq; ex eodẽ quaſi cõtractu ſiũt plures rei creden
di inſolidũ vnus agens dꝫ cauere de indẽnitate aduerſus reli-
quũ ad idem.ĩ. de lega. iij.l.fideicommiſſa.§.plerũq;.ꝛ facit ad
id quod dixi.ſ.eo.ſi quis mandato.

Litẽ in iudiciũ.

Qui allegat cãs abſentie nõ
cõdẽnatur nec appellare tene
tur ſꝫ ſi obijcit ſe defeñ plenarie ꝛ ꝯdemnaf, appellare tenetur.
h.d. ¶ Diuidif in duas partes: In prima parte amicus com
parebat ad abſentiã amici ſui excuſandã. In ſecũda parte cõ-
parebat ad cãs cauſe ſcda ibi ceterũ. ¶ In text.ibi,egit eo mõ
q ſequif.ſ.allegãdo cãs abſentie. ¶ In tex.ibi,ꝺfenderet.ſ.ple-
narie ſꝫ ſã.accur. ¶ No.prĩo ꝙ ꝯparitio allegãtis cauſas abſen
tie non reddit diffinitiuã ſñiaꝫ latam in abſentẽ nullã ipſo iu-
re hoc verũ qñ iudici tãq; iudici eſſet probatũ impedimẽtũ:vt
a no.ĩ.de re m.q̃ſitũ.[a] ¶ Scdo no.ꝙ ſñia diffinitiua non eſt for-
manda ꝯtra defenſorẽ q allegat ſolã cauſam abſentie:q: iſte nõ
cõparet ad articulũ principalẽ cauſe.ſed eſt ſñia formãda cõtra
dñm abſentez. ¶ Tertio no.ꝙ nõ teneſ qs appellare a ſñia que
nõ formaſ ꝯ ſe nec ſub ꝑprio noĩe nec ſub noĩe officij. ¶ Quar
to no.ꝙ allegatio cauſarum abſẽtie põt fieri in qualibet pte pro
ceſſus ꝛ añ li.ꝯte.ꝛ poſt vt daſ apte intelligi ꝑ nẽm.§. ¶ Quin
to no.in ꝟ.ceterũ qͦ etiã poſt li.ꝯte.ꝛ in qualibet pte proceſſꝰ
põt defenſor ſine mãdato venire ꝛ cõparere ad plenã defenſio-
nẽ abſentis. ¶ Sexto no.ꝙ qñq; cõparẽs ad plenam defenſio
nẽ nõ eſt cõdẽnãdus defenſorio noĩe ꝛ ſic nota ſñiam formari
in defenſore ſine mãdato lꝫ non fuerit lis ꝯte.cũ ipſo ſꝫ cũ dño.
Iſtud eſt verum ſi qualitas facti ꝛ cauſe patif:ſecus ſi nõ patif
vt in cã criminali ꝛ in cauſa matrimoniali:q: ſñia eſt formanda
tunc contra dñm:vt.C.de iniu.l.ſi.qͦ no.ꝑ cano.extra de elect.
c.q̃relã.ꝛ q ſi.ſint.le.c.cauſaꝫ.q̃ ꝛ rõ eſt q: non poteſt ſumere ini-
tiũ niſi in principali pſona ꝛ nõ ꝑ miniſtrum arg.C.de ca.tol.§.
ne antẽ.ꝛ adde qͦ not.ꝑ Cy.C.de ꝑcu.l.nihil arbitramur.ꝛ qͦ
no.ĩ.l.j.C.de ſen.ꝛ interlo.om.iu. ¶ Ulterius not.qͦ culpa eſt
non appellare ab iniqua ſententia. Et adde qͦ not.ſ.qͦ q̃ſq;
in.l.j.§.j.ꝛ facit.ĩ.de euictionibꝰ.l.herenniꝰ.§. caia. Ex hoc ha-
bes ꝙ ille q ſuſcipit in ſe plenã defenſionem vr arctaſſe ſe ad ap
pellãdũ ſi opꝰ erit.adde qͦ no.ſ.de procu.l.q ꝑprio.§.item que
ritur ¶ Gloſ.tangit hic duo pũcta.primũ punctũ eſt vtrũ ꝑcu
rator cõparẽs poſt li.ꝯte.ſit cõdẽnandꝰ. ꝛ veritas eſt ꝙ ſic quã
docũq; cõpareat añ cõcluſum in cauſa.nã quicũq; actus reſtet
fieri cũ ꝑcuratore vel defenſore ſñia poſtea debebit ferri in eũ
procuratorio vel defenſorio noĩe.ꝛ hoc ꝓbaſ ꝑ hũc tex.ſi autẽ
cõparet iam cõcluſo in cauſa ad audiẽdã ſñiam tũc ſñia poſſet
formari in ipſum dñm abſentẽ.ar.C.de adul.l. quamuis indu-
bitati.q: ex quo ꝑcurator nihil egit nõ eſt factus dñs inſtãtie.
Itẽ nec ipſe ꝑcurator fuit citatus,ſed ipſe dñs.doct.tñ ſimplr
dicunt qͦ qñcũq; cõpareat ipſe procurator eſt condẽnandus,
ꝛ hoc ꝑ hũc tex.q nõ diſtinguit tꝑs cõparatiõis.ꝛ facit ꝙ no.
ſ.de infami.l.furti.§.ſi qs alieno. ¶ Scdm punctum eſt vtrũ
inuito actore poſſit reus per nuncium defendi veniẽtẽ aĩo no
uãdi ꝛ liberandi ipſum reũ.gl.dicit hic quod ſic.dñs Iaco.di-
cit qͦ reus liberaſ.i.non cogitur cõparere ipſe ex quo defendi
tur legitime.vt.l.neq; infantes.§.ſi.ſ.de in ius vocã. ¶ Itẽ ſen
tentia cõtra defenſorẽ ſine mãdato non mandabitur executio-
ni ꝯtra ipſum reum.vt.ſ.de procu.l.ſi procurator meus. in ſi.ꝛ
ſic per hoc põt dici qͦ eximaf a periculo inſtantie,non tamẽ li
beratur ab obligatione principali:q: creditor nõ cogitur noua
re.vt.ĩ.mã.l.ſi mandato meo.ſm Iac.bu. Bar.qͦ dic.vt dixi.ſ.
de procura.l.ſi actor malit. ¶ Ultimo not.in hoc.§.quod videf
iudex peruertiſſe ordinem proceſſus licet exceptionem abſen-
tie non admiſerit.ꝛ idem in qualibet declinatoria,q: ordo puer
ſus circa declinatoriã nõ reddit ꝑceſſum nullũ,vt extra de ap-
pel.c.ex parte .ij. Itẽ not.comparentẽ ad certũ articulũ extra
illum articulum appellare non teneri. Itẽ nec etiã ſup illo ar-
ticulo ſi non tãgit ſubſtantiã principalis negotij ꝛ vide qͦ no.
in.l.j.C.vbi in rem actio. ¶ Itẽ ex hoc.§.colligitur ratio quare
b allegãs cauſas abſentie nõ ſatiſdat.[b] vt not.ĩ.de reg.iu.l.in eũ.
§.nemo.ratio enim eſt quia contra eũ nõ fertur ſententia vt hic
¶ Itẽ collige ex hoc.§.quod licet quis habeat litem pro dere-
licta vel deſerta tamen ſi vellet poſſet appellare a ſententia dum
tamen non eſſet verus cõtumax.vt.ĩ.de in integrum reſtitutio.
l.diuus. ¶ Ultimo adde ad hunc.§.quod no. Inn.extra de re
iudi.c.cum ſuper. Bal.

Additio Baldi.

1 ☞ Reus aliquando condemnatur ꝛ tamen in libello nihil
de eo petitur.
2 Citatio domini ad videndum teſtium iuramenta an valeat ꝑ-
ceſſus contra procuratorem pendens.

Liberto vel amico.

Uide omni
no Inn.ex-
tra de fideiuſ.qͦ gbuſdã. in vltima gl. ꝛ vide qͦ no.
C.de proba.rationes.in vlti.gl. Et vide qͦ no.Inno.
extra qui ſi.ſint legiti.c.cauſam.ad ſi.ꝛ qͦ no.ibi, ibi, querelã.ꝛ
de elec.condemna.per hoc eſt etiam ipſa allegatio abſentie re-
cta.ꝛ tamen no.quod non cogitur appellare q cõparet ad certũ
1 articulũ licet tacite ſuꝑ eo pronuncief condẽnatus. † No. reũ cõ
demnari ꝛ tamen in libello nil erat de eo petitũ, ſed hoc eſt iõ
q: ſuccedit loco rei. Ugeret ſic aut querif an poſſit fieri nouatio
ꝛ liberatio inuito debitore:ꝛ dico quod ſic ꝛ ita loquitur lex ſol.
ĩ.de ſo.ꝛ hoc etiã conceſſit noſtra.gl.aut inuito creditore alij ſti
pulanti obligationẽ querendo:ꝛ dico quod non.ꝛ hoc etiaꝫ fa
tetur glo.ꝛ ꝓbat lex ſi vnus.in prin.ſ.de pactis.filius.an noua
tio ꝛ liberatio fiat per alium eidem promittentẽ quod ei debet
reus ꝛ inuito creditore,tũc ſi queris ꝺ ea nouatiõe, que ꝑimat,
dico qͦ non.vt.l.aliam.vt.l.nouare.ĩ. de noua. ꝛ ſi aliter intelli-
geres hanc glo.qͦ dicat hanc poſſe fieri inuito creditore male
diceret,aut de ea que nõ perimat ſed nouũ adijciat.ꝛ illa fit in-
uito creditore,ꝛ de hac loquitur gloſſ.ꝛ bene.ſ.de procur.l.j.§.
vſus.in.q.de his ꝑ quos agere poſſumus, Iac.bu.adde.ſ.de ꝑ
curator.l.ſi actor malit.ꝑ eundẽ Iac.bu.adde ꝑ Cy.C. vbi.in rẽ
actio.l.j.ꝛ ꝑ Dy.in.l.ſo.ꝛ iudiciũ. de ſolu. facit de noua. l. dele.
¶ Sꝫ qd ſi aliqs ſuſcepit in ſe iudiciũ nouãdi:deinde perẽpta
eſt inſtãtia an teneſ. Gui.determinat hanc.q.C. de iud. l.j.in ſi.
ꝛ dicit ſe valde dubitaſſe. Si q̃ratur qñ ſit in ipſum procurato-
rem ferenda ſententia ꝛ quando in dñm: diſtingue, aut totꝰ ꝑ
ceſſus eſt ꝑ dñm actitatus ꝛ tũc nemo dubitat qn in ipm dñm
ſit ferenda,aut totus eſt actitatus per procuratorem,ꝛ tunc in
ipſum ꝑcuratorẽ.vt.C.de ſen.ꝛ inter.om.iudi.l.j. hoc regulari-
ter.ſed fallit vbi vera ſñie non debent dirigi nec habere locum
in pſona ꝑcuratoris.vt in cauſa matrimoniali,q: iudex nõ poſ
ſet dicere condẽno ꝑcuratorẽ,vt accipias in vxorem talem quã
dñs tuus affidauit.aut partim fuit ꝑceſſum cũ ꝑcuratore par
tim cũ dño,ꝛ tunc in eũ eſt ferenda ſñia qui vltimo interuenit
in iudicio.vt inſti.de ſatiſ.§.ſi vero aliquis.ꝛ de infamibus.ſer-
uus.vñ ſi vltimo cõparuit procurator ipſe dꝫ dãnari:hoc verũ
ſi ante ſententiam comparuit ad proceſſum cauſe.ſed ſi nunquã
ante cõparuiſſet,nec ſecũ aliquid eſſet actitatũ ſñia deberet fer
ri in dominum hac.l.ꝛ ꝑ pe. de bella per. in brocardo ꝛ ſignaſ
ſuper

a ¶ Queſitũ. vbi vide bart. q tꝫ idẽ ꝛ in vl. col. C.quõ ꝛ qñ iu.no. l.l.ſi ꝑtor. §.marcellus.ꝺ iud. ꝛ paul.de caſt.in.l.ſi. vbi etiã ꝑ bar.ſi quis cau.

b ¶ Nõ ſatiſdat.adde paul.ꝺ ca. in.l.filiuſ-fa.in ꝑnc. ſ.qui ſati. cog.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſup. l. plauti⁹. de pcu. ꝛ eſt hoc pleni⁹ ꝙ alibi. Bar. Eſt rō huius vlume. q. tu⁹ pcurator nō eſt dñs inſtātie effect⁹ ideo nō debet cōdēnari. ꝛ no. bñ. Tñ in vltimo dubito, an ſit liber corrupt⁹. ¶ An pendente pceſſu contra pcuratorem valeat citatio dñi ad vidēdū teſtiū iuramēta. dic qḋ non, q2 nō arctat eum. vt no. Jo. an, ſcōm, ſp. ſil. extra de teſti. In noīe dñi. ¶ In gl. q̄ incipit hūc caſum ibi ſ3 tu dic vide qḋ no. C. de pcu. nihil arbitra. Tu dic qḋ aut vterq3 fuit ī iudicio. q2 dñs eſt li. ꝯte. ꝛ poſtea p cur. īteruenit, ꝛ tūc vterq3 dānat: aut dñs ſol⁹, ꝛ tunc dñs ſol⁹: aut pcurator ſol⁹, ꝛ tūc pcurator ſol⁹ damnat ꝛ ē rō: q2 ī iudicijs quaſi ꝯhit. p illū q ē ī iudicio. vñ niſi obligatio fundet ī ſua perſona nō t3. vt. l. q̄cūq3 gerim⁹. de ac. ꝛ ob. Ja. bu. ī. d. l. j. ſi aūt tutor vel curator eſſent ī iudicio dñs bñ poteſt ꝯdēnari, q2 vba in eū pñt dirigi. l. eū q. §. ſi actori de conſti. pa. ſm Bar. Idē ecōtra. vt. ſ. de eui. l. ſi idē. vel dic ꝙ in d. l. j. pcurator comparuerat ad ſniam, dñs vero erat abſens, non ergo cōdēnat dñs abñs, ſ3 pcurator pñs. Si aūt vterq3 abeſt cū dñs fingat contumax ex cōtumacia pcuratoris ꝛ hoc fingat preſens pōt dñs cōdemnari. vt no. in. c. querelā. ꝛ ar. extra vt li. nō conte. c. j. in fi. vel aliḋ de canonica eq̄tate. ſec⁹ de iuris rigore. na3 procurator eſt dñs inſtātie ꝛ ſibi eſt queſitū ius de inſtātia. ergo ſecus ḋ bet determinari. ar. ſ. C. de anna. pre. l. j. Bal.

Quia aliena. Cōpēſatio quātū ad curſum vſurarum ſit ipſo iure. h. d.

Libertos. Qḋ cū limitatiōe pmittit ſupra limites diffinitos vr̄ eſſe phibitum. h. d. ꝛ loq̄tur hic circa quātitatē ꝛ tps. ſ. mā. l. ſi mandauero tibi vt p me.
1 ¶ In tex. ibi, fecerit, i. limitauerit. ¶ † Not. ꝙ executor teſtamēti d3 ſeruare formā mādati, ſeu formā teſti: ꝛ ſi plus facit nō v3 in pıudiciū heredis. ¶ Gl. q̄rit qd ſi min⁹ expēderet. dt gl. ꝙ repetit q̄ten⁹ expēdit. ꝛ no. ꝛ adde ꝙ habes. ſ. de au. ꝛ argen. le. l. medico. §. ſi. ¶ Itē no. ꝙ idē eſt dicere volo ꝙ expendant centū ꝛ dicere volo ꝙ expēdant cētū ꝛ nō vltra. ꝛ hoc ē verū ī actu diſpoſitiuo: ſec⁹ in actu pbatorio, q2 aliud eſt ſi teſtis dicit promiſit cētū aliud eſt ſi dicit pmiſit cētū ꝛ nō vltra. vt. C. de pb. l. rōnes. ꝛ adde qḋ no. ſ. de arbi. l. die3 pferre. §. ſi plures. ¶ Ulteri⁹ no. ex hoc. §. ꝙ executor illud ꝙ expendit noīe ſuo ītra modū a teſtatore pmiſſum ab herede repetit vel p actionē neg. ge. vel p ac. ex teſtamēto. vt hic a ꝯtrario ſenſu litere. ꝛ adde qḋ habes. ſ. mā. l. ſi vero nō remune. §. ſi. ¶ Ultimo adde qḋ no. ī ſpe. de arb. §. ſeqt. ver. quid ergo ſi dicatur vt poſſit cōdēnare. ꝛ per Inn. de fideiuſ. ꝙ quibuſdam. in vltima glo. Bald.

Tutoris. Si tutor hr̄dis tutelā teſtatoris exequit heres ex hoc nō obligat. q2 in pr̄is officio nō ſuccedit. h. d. tex. cū gl. vel ſic. Officiū nō trāſit ad heredē. ad idē infra de tutelis. l. ḋ tutela. ꝛ rō reddit. ſ. ḋ cura. furio. l. cui bonis. ꝛ facit. l. j. C. ſi qs igno. rem mi. emet. ¶ Oppono. ꝛ videtur ꝙ iſte ſcḋs pupill⁹ teneat, q2 debuit inchoata pficere. ar. ſ. l. na3 ꝛ ſerui⁹. §. ſi vino. ſo. illud verum niſi eſſet legitime etatis. ſed vbi nō eſſet legitime etatis, non teneretur perficere. vt hic.
1 ☞ Dolus contra matrem non eſt preſumendus.
2 Perſona coniuncta plus non poteſt per alium ꝙ per ſeipſum.
3 Perſona coniuncta alienare non poteſt.
4 Teſtator executori vltime volūtatis nō poteſt pmittere agere.
5 Solutio facta prelato putatiuo an liberet ſoluentem.

Quāquam. Actor conſtitu⁹ a matre nō exiſtēte tutrice non pōt actiones mouere nec alienare nec ſolutionē recipe: q2 nec ipſa mr̄ poterat. h. d. vel ſic. Impugnata tutela impugnat p ꝯñs actoria. ꝛ no. §. notabile3. ¶ No. pͥo ꝙ p hec verba teſtamēti paterni relinquo filiū meū matri ſue vel ī cuſtodia matris non tñ vr̄ mater eē relicta tutrix iſtud ergo nomē cuſtodis nō trahit ad officiū tutele. ꝛ. h. d. iſte tex. cū gl. cōiūctis. ꝛ facit. ſ. de cōdi. ꝛ demon. l. ſed ſi hoc. §. ſi. ꝙ eſt bñ notādū. ¶ Scḋo not. ꝙ mater q̄ gerit negocia filij nō tñ eſt tutrix p̄ſumit gerere fiducia pietatis, non ergo p̄ſumit dol⁹
1 ꝯtra matrē, ſed pietatis. ¶ † Tertio no. ꝙ mr̄ q̄ nō ē tutrix nō pōt actorē ꝯſtituere ꝛ decretū ſup actoria interpoſitū eſt ipo in re nullū, q2 caret fundamēto, nam cū actoria deſcendat a tutela vel cura, vt inſtitu. de cura §. fin. vbi nulla eſt tutela vel cura, ibi nulla eſt actoria. ꝛ ſic no. ꝙ exceptio q̄ infrīgit tutelā infringit
2 actoriā. ¶ † Quarto no. ꝙ nō pōt pl⁹ ꝯiūcta pſona p aliū ꝙ p
3 ſeipm. ¶ † Quīto no. ꝙ coniūcta pſona nō alienat nec recipit
a ſolutionē[a]. ¶ Ultio. no. ꝛ hec tria pono tāquā paria q̄ tñ eſſentialiter ſūt diuerſa. ſ. actionē mouere alienare ꝛ ſolutionē recipe, ꝛ itellige ꝙ ſunt paria. vbi par eſt ratio. vt. ſ. ḋ iure ḋli. l. ait p̄tor. ſ3 vbi diuerſa eſt rō: tūc nō ſunt paria vt. C. de bonis mr̄. l. j. et ibi tene mēti. ¶ Extra collige ex hoc. §. ꝙ nō ſufficit pduci in
4 iudicio inſtr̄m actorie, niſi pducat inſtr̄m tutele. ¶ † Itē extra collige ꝙ executori vel diſpēſatori vltime volūtatis nō p̄t teſtator pmittere agere ſicut apparet hic in iſta matre. fallit ad pias cauſas. iſta no. p. S. de cu. p hūc tex. C. de epi. ꝛ cle. nulli. qḋ non videt verū, q2 mādatū pōt ꝯferri poſt mortē. vt. ſ. mādati. ſi vo non. §. ſi. heres tñ forte poſſet reuocare hoc mandatū defuncti arg. ſ. de procu. l. poſt litē niſi ad pias cās: q2 tunc cogit heres cōſentire ei qḋ defunctus voluit vt. ſ. de iure do. l. ſi ego. §. j. qḋ hic vlterius non examino. Gl. nr̄a facit duas oppoſitiōes: pͥa oppoſitio eſt ꝙ tenuerit cōſtō actoris: q2 mater erat tutrix vt ī aut. mr̄i ꝛ auie. ſo. iſtud eſt ius vet⁹ vt. ſ. de teſta. tu. l. iure nr̄o. ꝛ de adm. tu. l. qdā decedēs. ī pn. iſtḋ aūt eſt ius nouiſſimū ꝛ hec eſt vba. ſo. vel hic mater gerebat fiducia pietatis non tāꝙ tutrix nec etiā erat relicta tutrix in teſtō ſ3 cuſtos ꝛ pedagoga filij vt ſic dixerim, vñ etiā ſcḋm iura nouiſſima iſte. §. cōtinet veritatē iur̄m. iſta eſt alia ſol. ꝛ notabilis. ¶ Scḋo op. ꝙ mater poſſit recipe ſol. vt. ſ. de ſo. l. filie. ſo. ibi mr̄i ſoluebat ex pprio ꝯctu quod etiā nudo mīſtro fieri pōt, vt. ſ. ſoepoſiti. l. qḋ ſeruus. hic aūt mr̄ non ꝯtxerat ꝛ facit ad hāc ſol. ſ. ḋ cōdi. inde. l. ſi vrbana. in rōne
5 ſui. † Et iſta faciunt in argm̄. an ſolutiōes facte p̄lato putatiuo liberēt ſoluētē ꝛ de hoc tāgit Inn. extra ḋ ele. c. q̄rela. ꝛ. c. nihil.

Uno. Sūpt⁹ facti ī lite cōi p parte veniūt repetendi. h. d. ¶ In tex. ibi, cōis aque. i. ſeruitutis aq̄ ducēde q̄ eſt ſeruit⁹ p̄dialis. ¶ In tex. ibi, p̄dio dat. i. vba ſnie q̄ debēt vba declaratoria vt. ſ. ſi ſerui. vē. l. ſicuti. §. ſi q̄ratur debent referri ꝛ dirigi ad ipm p̄diū hoc mō declaro predio deberi vel nō deberi ſeruitutē qḋ nō eſt in reb⁹ corpalib⁹: q2 referunt ad pſonā vt declaro titium dominum talis fundi vt inſti. de actio. §. oīm. ꝛ no. hūc tex. qui ſemp allegat ꝙ in iuribus reſidētibus in re ipſa ſnia eſt ferēda in rē ipſa3 vbis mere realib⁹ qḋ tene mēti. ¶ Ex hoc appet q̄r formatur ſnia niſi agit de ſubiectione: puta ꝙ vnus loc⁹ ſit ſubiect⁹ alteri loco ſicut in monaſterijs pncipalib⁹ ꝛ ſubalternis ꝛ in iuriſdictiōib⁹ terrarū puta, ſi dicat caſtrum eſſe ſub iuriſdictiōe ciuitatis, vt in aut. q. mo. na. effi. le. §. ſi qs igit ex qualibet iſta forma pnūciādi in iſtis iurib⁹ corpalib⁹ nō habes ita bñ alibi. ¶ Ex hoc etiā apparet ꝙ valet iſta ſnia ī iſtis iurib⁹ realib⁹ cōdēno p̄diū ꝛ abſoluo p̄diū: melior tñ forma eſt ꝙ vba dirigātur ī rē ꝙtū ad vbū ḋclaratiuū vt ḋclaro ſeruitutē deberi p̄dio, vel nō deberi p̄dio. Illḋ aūt vbū ꝯdēno vel abſoluo adaptādū eſt pſone q̄ eſt ī iudicio ꝛ ſine qua nō pōt eſſe iudiciū nec ſnia ꝛ facit. ſ. ſi ſerui. vē. l. harū. ¶ Not. ī hoc §. ꝙ qñ plures ſunt ꝯſortes eiuſdē litis rōe rei indiuidue ſumptus facti veniūt p pte reſarciēdi ꝛ facit. C. de bo. aut. iud. poſ. l. ſi. §. j. ¶ In gl. ij. ibi §. ſciendum. ar. ſ. de euic. l. rē hereditariam

a ¶ Solutionem, adde bar. ī. l. nō ſolū. in. ij. co. ī v. tex ille īducit. ſ. ſo. matr. ꝛ ī. l. cū maritu3 ꝛ ibi p eūdem. bal. C. ḋ ſolu. ꝛ ī. l. ſi filius. C. de pactis ꝛ. d alegā. in. l. agēdi. l. ij, co. ver. nō not. fallit. C. de pcu.

Additio Baldi.

1 ☞ Perſona coniuncta non facit actorem.
2 Teſtator executori mandatum dare non poteſt ad agendum, ad pias cauſas.

Quia aliena. Libertos vide ī ſpe. de arbitro §. ſequit. v. qd ergo ſi dicatur vt poſſit condemnare. vide omnino qḋ no. Inno. extra de fideiuſ. ꝙ qbuſda3 ꝛ vide ꝙ no. ibi in vltiā gl. vide ꝙ no. C. de pba. rōnes. ī vlt. gl. Quanꝙ. vide oīno de cond.
1 ꝛ de. ſ3 ſi hic. §. ſi. ¶ † Not. hic ꝙ cōiūcta pſona non facit actorē. Itē non agit p cōiūcto minore. Itē nō pōt alienare. Itē nō pōt ſolutionē recipe. Nā ꝛ hec eſt q̄dā alienatio obligationis ꝛ facit ind. ſol. l. ij. §. ij. ſ. de pcu. femine ḋ iure ḋli. l. ait p̄tor. ¶ In gl. q̄ incipit inutiliter dico ꝙ mādatari⁹ nō tenet tradere mandatori. ſ. ma. l. iij. §. ſi ab ignoto. q2 ſi non potuit hr̄e p. x. execuſat. ꝛ potuit emere p ſe. S3 ipēſa monumēti non eſt ita. q2 eſt facta ī re aliena. Uñ vr̄ donari q2 accedit rei. ſ. de ꝯd. ide. q exc. § ſi. In gl. q̄ incipit quā ibi dicēdo. ¶ No. p iſta vba reliquo filiū mr̄i ſue nō videri matrē relictā tutricē ſ3 alimētatricem.
2 ¶ Itē no. ar. ex hoc. §. ꝙ teſtator nō pōt dare executori mandatum ad agendū, niſi ad pias cās vt no. Guil. p hūc. §. C. de epi. ꝛ cle. nulli. q2 nō dat mādatū ſup actiōe ſua ſed legatarij. ar. ꝯ. ſ. mādati ſi vero nō re in ſi. ſed ibi mādatū concernit mex factum extra iudiciū hic in mādato ad agendū. ¶ In glo. que incipit q2 agit ibi p alias: ſed pone quod pater filio dat vxorē ꝛ fratrem in tutores, an iſta mater acceptātis fratris tutelam poteſt eſſe tutrix. Et videtur ꝙ non: q2 teſtamētarius excludit eā p̄terea mater eſt tutrix cena mola ergo p̄cedi debet p tutorē teſtamētarium, q2 prim⁹ ordo eſt tutela teſtamētaria: p̄terea habēti tutorem nō dat tutor ergo ꝛc. Tu dic ꝙ mater hodie eſſe pōt tutrix teſtamētaria vt no. hoc. ſ. in aut. matri ꝛ auie. vñ ꝯcurrit cū quolibet tutore teſtamētario ſm fred. de ſcal. q ita diſ. vide Cy. C. ad tertu. oēm vide Cy. ī aut. matri ꝛ auie ī. v. q. p Cy. C. ad tertu. l. oēm. vide Accur. in aut. de here. ab inte. §. ex his. ꝛ ī ſpe. ḋ tu. §. nūc vidē. v. Itē ſi dicat. ꝛ v. ſe. ꝛ p Cy. in d. aut. mr̄i. ī. vij. q

Fideiuſſor. Inter fideiuſſorem ꝛ pꝛicipalem p eo ꝙ extra fideiuſſionē geſtū eſt actio ne. geſt. oritur ei qui cedit ius ſuu3 vel poſſeſſionem quam de iure tenet dolum committere non videtur hoc dicit not. ¶ In tex. ibi non contigebat licet ergo pignus datū in vno cōtractu detineatur p alio contractu vt hic. ꝛ C. etiam ob chirogra. pe. l. j. tñ ſec⁹ eſt in fideiuſſore. vt hic habet expſſum ꝛ facit. C. loca. l. ſi cū hermes. ¶ In text. ibi

fruſtra q: eſt actio inepta ⁊ aut inepte agit fruſtra agit. vt hic
cū ſi. ¶ In tex. q: predo bona rō nā ex quo non arguit de dolo
ſequitur qȝ non tenetur de caſu. Bald.

1 ☞ Creditor cuicunqȝ debitum ſoluenti pignora tradere pōt
2 Hypothecaria ſine perſonali cedi poteſt.

Creditor. Superius determinauit de actiōe q̄ vertitur inter fideiuſſorē ⁊ reū, ⁊ determinauit etiā qd veniat in ea actione. Nūc rñdet ad quoddā dubiū
qȝ poſſet moueri. An d̄bitor poſſet agere ꝯ creditorē pignoratitia in caſu predicto qñ creditor nō hȝ penes ſe pignora ſi ius
ſuum ceſſit fideiuſſori vel ſimpliciter pignora tradidit ⁊ d̄termi
naē hic ꝙ ipſe creditor non teneē: q: licite potuit iura ſua cede
1 re vl' etiā cedere ſolū poſſeſſionē pignorū cui icūbebat. ¶ † Ex
hoc no. ꝙ cuicunqȝ ſoluenti debitū pōt creditor tradere pigno
ra ⁊ tūc debitor debet agere contra poſſidentem pignora non
cōtra creditorē qȝ eſt not. dignum ⁊ ſatis mirabile ⁊ ſingulare.
¶ In glo. iūo. ibi. §. paulus ibi fideiuſſor emit iure dñij qȝ eſt
ꝯ fideiuſſorē ſuſceptū, hic iure creditoris, vel hic non emit iura
2 ſȝ tradita fuit ſibi nuda poſſeſſio facti. ¶ † Item collige hic ar
gumētū qȝ pōt cedi hypothecaria ſiue pſonali. de hoc no. j. fa.
erci. l. ſi pignora. de pigno. l. j. §. cū prediū. de pi. act. l. ſolutum.
§. ſolutam ⁊ per Dy. j. de fideiuſſo. fideiuſſor. obligari. ⁊ in ſpe.
de ceſſione actionis. §. j. verſi. quid ſi ceſſi.

Ignorantie. In tex. ibi agitur id eſt filia repetit a matre res donatas per actionem negociorum geſtorum. Additio Baldi.

Fideiuſſor. Creditor vide. No. hic caſum in quo ſoluto debito non con
petit pignoratitia ꝙ debitor nō erat liberatus ⁊ re
ſtabat adhuc ſoluendū ab eo. ¶ Itē not. ꝙ fideiuſ
ſori videtur ius tacite ceſſum ꝑ traditiōe pignorū. Itē no. hec
de tacita ceſſione. ⁊ valet, ⁊ tamen titulus non eſt expreſſus i ea
ſed hic q: natura precedentis obligationis hoc facit.

Heres. Uxor que pſeuerat in detentione poſt mortē mariti nō dicitur hēditatē ex
pilare. h. d. no. ¶ In textu ibi, ptāte. ſ. adminiſtrato
ria. ¶ In tex. ibi ñ debet licet poſſeſſionē nō reſtitue
ret heredi non eñ omittendo ſed committēdo crimen heredita
tis expilate perpetratur. ¶ In hac. l. not. ꝙ comparatiuū non
ſemper preſupponit poſitum ⁊ hic eſt glo.

1 ☞ Aduocatus actoris primitus allegare debet.
2 Statutum in matre ad auiam extenditur.
3 Caſus in quib' mater ipēdit in alimēta filij maioris triēnio.
4 Proteſtatio rem dubiam certam facit.
5 Animus probatur per priuatum librum rationum.

Neſennius. Ubi eſt alia probabilis coniectura nō preſumitur dona
tio etiā alimentorū. h. d. Et diuiditur iſta lex princi
paliter in duas ptes, q: p̄mo punitur tenor epiſto
laris pagine cū puncto queſtionis ⁊ allegationis vtriuſqȝ par
tis. in ſecunda pte ponitur reſpōſio iuriſconſulti quibuſdaȝ pre
miſſis concludentis ⁊ ſoluentis dubiū principalis ꝓpoſite qȝ
nis. ſecunda ibi reſpondit. ¶ Prio ſubdiuiditur in quinqȝ. nā
in prima parte ponitur ſalutatio. in ſecunda parte ponitur pun
ctus queſtionis. in tertia parte ponitur allegatio ꝓ parte acto
ris. in quarta ponitur allegatio ꝓ pte rei. in qnta mouetur qȝ
dā nouū dubiū. ſcda ibi auia. tertia ibi rñdebaē ſiue ibi, nec eñ
quarta ibi ecōtrario quinta ibi tractatū. ¶ Itē ſecunda pars
principalis ſubdiuiditur in tres partes, q: in prima pte decla
rat quandā conſtōnē ⁊ eā interpretatur: in ſecūda parte rñdet
queſtioni formate. in tertia pte rñdet ad illud dubiū formatū.
ſcdo ibi igitur tertia ibi, illud quoqȝ: ¶ In tex. ibi, negotiorum
geſtorū actione forte ad fructus, reddit', ⁊ ꝓuētus, quos auia
pceperat de bonis nepotis ad aliquāquātitatē de bonis nepo
tis ad auiā ꝓuentā. ¶ In tex. ibi, reputabāt ſupra poſita eſt pe
titio hic poniē exceptio ſeu tenor exceptiōis. ¶ In tex. ibi, pre
ſtita nepoti, dicebāt eñ ꝙ in alimētis erat expenſū, qȝ erat ex
redditib' redactū vel ꝙ erat expēſa ps ⁊ ñ curo de toto vel par
te. In tex. ibi. rñdebatur. ſ. replicādo tex. ibi, nec eñ prima rō ꝓ
1 heredibus nepotis qui erāt actores. † Et no. aduocatos acto
ris primo debere incipere allegare, ⁊ iſta prima rō fundat ſe in
quadā coniectura. Nā in his q̄ pendent ex aīo multum. valent
rōnes ſumpte a cōiectura vt ꝓbatur per hāc. l. ⁊. j. de ſol. l. ſi cū
aurū. ¶ In tex. ibi preterea ſcda ratio ſeu allegatio quaſi ꝑ ca
ſum. l. ¶ Et no. modū allegādi. q: primo aduocat' debet alle
a gare rōnes ſcdo caſu leges [a] per quas dicit queſtionē determi
na. ¶ In tex. repetere. ex hoc quod ſtatutū erat in matre infe
rebatur ad auiā q: de matre ⁊ auia idē eſt iudicium ⁊ hec allega
tio facit ad ſtatutū quod mater non ſuccedat extantibus fra
tribus vt nec etiā auia ſuccedat ſic ſtatutum ꝙ mater non re
petat alimenta interpretatur quod nec auia repetat. nec habe
mus in iure tex. qui melius faciat ad hāc. q. ⁊ vide qȝ not. Cyn.

a ¶ Leges ⁊ veras ⁊ nō falſas q: al's teneretur de falſo ⁊ ſcdm gl. in. ij. cōſti. C. in ꝟ. falſi criminis ⁊ i. l. ij. §. hec oīa C. de ve. iu. enucle. ⁊ Bar. i. l. ſi. ſ. de fal.

b ¶ De ꝓprio. vide bar. h̄ı̄ ſin.

c ¶ L. pacta nouiſſima vid̄ eūdeȝ bal. i. j. col. magna in fin. ⁊ bart. hic in. j. no ⁊ fe. in di. c. cū. M.

d ¶ Nihil opaē. vide ea feli. in c. ex parte. de reſcrip. in ꝟ. copula. in. iiij. co. ⁊ i. c. ſignificātib'. d̄ libel. obla. ⁊ i. c. inter dilectos. de fi. inſtr. i gl. i ꝟ. addēdi. ⁊ in. c. paſtoralis. d̄ excep. ⁊ in c. inē monaſteriū. i ij. co. de re indi. ⁊ i. c. ex cōicamus. i me. j. colum. d̄ here.

in. l. j. C. q̄ ſit lō. cōſue. ¶ In tex. ibi econtrario. hic poniē allega
tio pro herdū parte auie. ⁊ rñſio que in ꝯtrariū allegabatur ⁊ ē
reſponſio notabilis. ¶ In text. ibi negotia adminiſtrabat hoc
eſt multū ponderādū. vt no. C. de dotis pro. l. ſi. ⁊ ſic factū videē
ſimpliciter factū adminiſtratorio noīe, tene menti hoc in factis
ſed in ꝓmiſſis dic vt in. l. pcu. qui pro euictiōe. ſ. d̄ pro. In tex.
ibi nā ⁊ illō hic alti' exordiē vt poſtea declarat. ¶ In text. ibi
ꝑpetuo. i. indiſticte. ¶ In tex. ibi conuenire certe ſi eſt ꝓteſtata
ꝙ facit aīo repetēdi ſine dubio hȝ i' repetēdi. ¶ In tex. ibi po
2 ne. ecce ali' caſ' i quo ceſſat ꝯiectura tacite donatiōis. ¶ † Not.
quod ſtatutū in matre porrigiē ad auiā, q: mater ⁊ auia proce
dūt ꝑ eādē rōnem, vbi ponderaē naturalis affectio. facit. j. de ꝟ.
3 ſig. l. liberorū. ⁊ hoc ꝓ cōſtāti ponit hec. l. ¶ † Scdo no. tres ca
ſus quando mater impēdit in alimenta filij maioris triennio. ⁊
auia impendit in alimenta nepotis, aut cōſtat ꝙ impendit d̄ ꝓ
prio ⁊ ſumiē cauſa pietatis, ⁊ ceſſat repetitio, vt hic in ꝟ. preter
ea. ⁊ C. e. alimēta. aut cōſtat qȝ noluit alimentare de proprio
ſed de bonis filij vel nepotis, tunc nō eſt functa officio pietatis
nec p̄ſumiē donatio. Nudū eñ miniſterium p̄buit quia nihil de
ſuo contulit vt colligitur hic in ver. ecōtrario. ⁊ arg. j. de dona.
inter vi. ⁊ vxo. l. mulier. ⁊. j. mād. l. creditor. §. ſi inter. aut dubita
tur vtrum iſta alimēta ſint erogata de ꝓprio p̄rimonio matris
vel auie an de p̄rimonio filij vel nepotis tūc in dubio preſumiē
qȝ iſte impēſa ſit facta de p̄rimonio ipſius filij vel nepotis. i. de
redditib' quaten' redditus ſufficiūt, ſeu cōcurrūt, ⁊ iſta p̄ſumi
tur eſſe mens ⁊ intentio alimentantis qñ adminiſtrat negotia
alimentandi. ⁊ hoc probat hic in illo ver. econtrario. ⁊ ita deter
minaē a Paulo in ver. igiē. ⁊ hoc eſt bene notāduȝ qȝ alimēta
tor alias p̄ſumeretur donare, tamen ratione adminiſtrationis
non preſumiē donare. vt hic. ⁊. j. de. petitio. here. l. fin. not. C. de
do. ꝓ. l. ſi. ad idē. ff. de de. ij. l. vxorē. §. pater naturalis ⁊ quod di
xi in mr̄e ⁊ auia idē dico in fratre ⁊ patruo ⁊ auūculo. vt. ſ. eo. l.
ex duob'. §. titiū. ¶ Ex hoc inducit arg. ad. q. vtrū frater qui
b ꝓmiſit dotē ꝓ ſorore intelligaē promiſiſſe de proprio. [b] an de le
gato relicto ſorori in teſtamēto paterno: nā cum hoc ipo quod
dotat gerat negotia ſororis non videē habere animū donandi,
ſed reputādi cū legato ⁊ hoc determinaē aperte per caſuȝ i. d. l.
vxorem. §. pater naturalis. ſm Jac. de ra. ⁊ Cy. ⁊ hoc verū quā
do dos ⁊ legatum recipiunt inuicem functionem. vt q: vtrūqȝ
cōſiſtat in quātitate ſed ſi non reciperent inuicē functionē. vt q:
vnū conſiſtit in ſpecie alterū in quantitate tūc preſumereē do
natio. q: nō admitiē compēſatio in his in q̄bus nō cadit fun
ctio ar. ad hoc. j. de lega. j. l. plane. §. j. ⁊. j. de vſuf. l. ſi alij. §. vtrum
de do. p̄leg. l. ij. §. mella. ff. ſo. ma. l. ſi cū dotē. j. ſi cū pater. ⁊ adde
qȝ no. Cy. in. l. ſi. C. de do. promiſ. in. ij. q. ¶ Sȝ pone frater ꝓ
mittit ꝓ dote ſororis cētū deinde ex interuallo ipſa ſoror pro
mittit pro dote ſua centū maritus vult ducētū, queritur vtrum
debeat hr̄e ducētū an vero cētū tāqȝ a duobus reis d̄bēdi eiuſ
dē quātitatis. ⁊ videē ꝙ centū tñ. vt. j. d̄ noua. l. ſi ſtichū. §. ſi ab
alio nā q: ob eādē cauſam eſt facta ab vtroqȝ ꝓmiſſio non pre
ſumitur duplicatio. vt. j. de ali. leg. l. libertis. in prin. ⁊ qȝ not. j.
de proba. l. quingenta contrarium ſentit Jaco. de are. in. d. §. ſi
ab alio. q: iſte promiſſiōes ſunt diſſeparate ⁊ vna nō hȝ relatio
nem ad aliā vñ ex qualibet agi pōt arg. j. de act. ⁊ ob. l. lucio ſm
Jac. de are. ¶ Quero an id qȝ d̄r hic in alimentis hȝ locuȝ qñ
mater vel auia redimit filiū vel nepotem a carcere vel morte, ⁊
dic qȝ ſic. tex. no. C. de capē. l. liber captus. ⁊ adde qȝ not. H. de
cu. j. de cond. inde. l. frater a fratre. In dño ꝟo nō p̄ſumiē dona
tio ſi ſeru' vel vaſallus aliqd hȝ in peculio. vt. j. de pec. leg. l. ſti
4 chum ⁊ vid̄ ibi ꝑ Jac. de are. ¶ † Tertio no. ꝙ ꝓteſtatio rē du
biā facit certā ⁊ excludit donationem p̄ſumptā. ⁊ hic colligitur
cautela illorū q qñ ſoluūt ꝓ alio ꝓteſtanē qȝ ſoluūt aīo repeten
di tene mēti. ¶ Ex hoc etiā no. ꝙ in depēdentibus ab aīo mul
tū opaē ꝓteſtatio. hoc verū in his q̄ dependēt ab aīo vni'. vt h
⁊. j. de acq. here. l. celſus ſȝ in his q̄ depēdēt a pluribus ꝓteſtatio
vni' nihil opaē, niſi alia pars tacite vel expreſſe cōſentiat. C. de
cōdi. ob cām. l. ſi repetendi. j. q ſat. cog. l. ſi fideiuſſor. i prin. ⁊ ſuf
ficit qȝ de ꝓteſtatiōe ſit rogat' tabellio a ſolo proteſtāte. vt no.
in aut. de tabel. §. nō aūt. adde tñ ꝙ ꝓteſtatio nihil operaē ſi ab
c ea recediē ꝑ factū ꝯtrariū. vt not. C. de pac. l. pacta nouiſſima. [c] nā
facta derogāt verbis vt extra de cōſti. cum. M. ferrarie. ⁊. j. lo
cati. l. cū in plures. §. locator horrei. q̄dā etiā ſunt in qb' nō ope
ratur proteſtatio ſicut ſunt illa q̄ ſunt diſpoſita certo mō ꝑ legē
vel q̄ de neceſſitate iminēt, vel vbi iudex reprobat ꝓteſtationem
q̄ fit ſibi. hec ꝓbanē ꝑ parte hic i gl. q̄ incipit. ſȝ nec. ⁊ pro parte
ꝓbanē ꝑ. l. ꝙ in diē. §. ſi rōnē. de cōpen. Et ꝑ hoc d̄t hic Bar. ꝙ
illa proteſtatio q̄ fit i libellis ſaluo iure addendi ⁊ minuendi ni
d hil operaē. [d] q: hoc eſt diſpoſitū certo modo ꝑ. l. edicta. C. d̄ edē.
de ꝓteſtatione ponit tex. extra de proba. in. c. in p̄ntia. Hoſt. d̄t
qȝ operaē hoc ꝙ ille q ſic ꝓteſtatur nō vſ agere cōnexim, ſȝ di
uiſim. vñ nō videē ſe aſtringere ſm Hoſt. qȝ eſt no. ¶ Quarto
no. in ver. pone ꝙ abſēte marito cura familie ꝑtinet ad vxorē q̄
habet

habet alimentare familiã de bonis mariti ñ de bonis ꝓprijs
ꝫ hoc dicit notabiliter text. hic iſtum ergo dominatum habet
vxor ſcꝫ adminiſtrationis ꝛ ſuꝑioritatis poſt mortē etiã mariti
ſꝫ eũdē dñatũ ſi marit⁹ reliquit eaꝫ dñaꝫ alias nõ facit. ſ. e. l.
q aliena. §. ꝗꝗ. ꝛ qđ not. l. j. C. ſi ſcđo nupſerit mu. ❡ † Quinto
no. in ✗. igit̃ ꝙ ꝑ priuatũ librũ rõnũ ꝛ expenſaruꝫ ꝓbat̃ anim⁹
ꝙ ille q facit fieri ſcripturã ꝺ expē. pſumit̃ habere animum re
petēdi. ❡ Sexto no. ex ✗bo maxime ꝙ ſiue ſit facta ſcriptura
ſiue nõ: nõ perdit quis ius repetēdi expēſas ſi hoc i⁹ ſibi alias
cõpetit. ❡ Ultimo no. ꝯ ruſticos q determinãt. q. diuidēdas
ꝑ mediũ etiã ꝯ arbitratores q ſequũt̃ hanc viaꝫ quaſi viã com
poſitionis qꝛ vbi eſt certa iuris determinatio via iuris eſt ſequē
da nõ via facti ita ꝓbat̃ hic i ✗. illõ cũ gl. ſua. ❡ Expedita ſũt
textualia ꝛ gl. ſunt multũ clare. Pro declaratione vero mate
rie diſtingue vt no. Cy. C. eo. l. alimēta ꝛ vide ꝙ not. in. l. j. ſ. e. ti.
ꝛ. l. ꝗ in vxorē. C. e. ti. ꝑ Cy. ❡ In gl. ſi ab heredib⁹ ibi ꝛ de hoc
eſt verſiſe qñ expedit ſoluēti ꝙ pſumat̃ ſoluiſſe de alieno pſu
mitur de alieno vt hic ſed ſi eſſet ei vtilis pſumptio ꝯtraria pſu
meret̃ de ſuo ſoluiſſe: qꝛ fauendũ eſt repetitioni poti⁹ ꝗ aductiõ
tio lucro vt dicit regula iuris ꝛ ad hoc. C. de ali. pupillo pre. l.
ſi. ꝛ ꝺ priuile. cre. l. vēter. §. vl. ❡ In gl. ſed nec ꝙ ibi neceſſe. Idē
ſi filius ſit minor triēnio. Itē idē i pſe vt nõ oper̃ ꝓteſtatio ius
repetendi qñ preſtat alimēta ex neceſſitate ſm. H. de cu. ❡ In
glo. ſcꝫ de ſuo reddi nõ poſſit. No. ꝙ vbi nõ poteſt reddi ratio
diuerſitatis in matre ꝛ auia ſtatutũ in matre porrigit̃ ad auiaꝫ
❡ In. e. gl. ibi, alimentoruꝫ qꝛ circa res non cadit pietas ꝛ ideo
aliud eſt in expen. circa pſonã aliud eſt in expēſis circa res, vbi
expēſa eſt monaſtica vt. j. de don. iter vir. ꝛ vxo. l. vtrum. ❡ In
gl. no. contra ibi cõcordare iſtud verbũ cõtinue ponitur in lau
dis ſcꝫ pro bono pacis ꝛ concordie ꝛ habes extra de pben. ca.
niſi eſſent Baldus.

Neſennius. Uide. C. de ca. liber capitus ꝛc. auia impendit in alimenta
nepotis cuius negotia gerebat non videtur donaſſe,
ſed de nepotis patrimonio impendiſſe vt. l. j. ſic qui
aliquid pſtat in dubio vr̃ habere animũ repetēdi allegat̃ autē
ꝙ vbi tota diſceptatio pendet ex animo ſtãdũ eſt ꝓteſtationi.
Itē quod vna cõiectura ꝛ pſumptio tollit aliã. Itē ꝙ liber rõ
num facit fidem. Et no. quatuor cõiecturas donatiõis excluſi
uas poni per Paulũ ſcꝫ ꝓteſtatiões falſe opiniõis officij ꝛ ca
lendarij ꝛ facit ad. l. de acq. here. celſ. ꝛ ꝑ. Cy. C. de do. ſi qs pro
redēp. cũ ſi. ꝛ. j. de ſo. ſi cũ aurũ. ar. ꝯ. C. de cõdi. ob cãm. ſi repetē
di. ſꝫ ibi i actu i quo eſt neceſſari⁹ ꝯſenſus duor. ❡ Forma in
ꝓra hãc legē quãdã queſtionē quã format ſpe. ti. de ſala. §. fina.
✗. qđ ſi monach⁹. Exhibuiſſet geſſiſſe em̃ credidit negotia ma
riti qñ viuere putabat. Et no. vna cõiectura tollit aliã. l. vna p
ſumptio aliã tollit Ibi ratione. Not. priuatis rõnibus probat̃
intētio. Sed an ꝗtitas expēſarũ: vr̃ ꝙ ſic ſi ꝗtitas eſt modica
ꝛ pſona honeſta. l. j. §. officio. de tu. ꝛ ra. diſ. C. de don. ſi qs pro
redemp. no. extra ꝺ acc. qualiter. Regulariter priuatis rõnib⁹
non credit̃. vt not. ſ. de eden. quedam. §. nummularios reddet
vide Cy. de do. ꝓmiſ. l. fin. in. ij. q. ❡ Quidaꝫ pr̃familias habet
filium ꝛ filiã filiũ heredē inſtituit ꝛ filie aliqđ iur̃ legati vl̃ inſti
tutiõis reliqt poſtea mortuo patre iſte fili⁹ maritauit ſororē ſu
am ꝛ ei dotē dedit poſtea ſoror iſta vult repetere legatũ nunqđ
ꝑt. dicũt qđ videt̃ donare hoc nõ eſt verũ niſi ſit modicũ tñ hec
qſtio determinatur ꝑ. l. vxor. §. pr̃ naturalr̃. de le. ij. ſm Iac. de
rauen. Cy. Pone frater promiſit centũ pro dote ſororis deinde
ſoror iſta ꝓmiſit pro ſe centum ſimiliter an maritus petit ducē
ta vl̃ centũ dic vt. l. ſi ſciente. §. ſi ab alio. de nona. ꝑ Ia. Bal.

Diuortio. Debitũ procedens i actione ne. geſt. deuoluitur duobus concur
rentib⁹ ꝙ geſtor a ſe cõmode exigere potuerit ꝛ õbue
rit ꝛ ꝙ dñi negotiorum interſit hãc deuolutionem ſie
ri alĩs nõ fit deuolutio. h. d. hec. lex. not. ꝛ ſubtilĩ. ❡ In text. ibi
marit⁹. ꝛ durãte geſtiõe dotē a ſe nõ exigit ſubaudi. frã. acqrit̃
q̃ actiõe teneat̃ ad hoc rñdet. dos ꝛc. ❡ In tex. ibi dotis actio
ne q̃ eſt actio priuatiua ꝛ originalr̃. ❡ In tex. ibi ſeruari. i. peti
frã. ❡ In tex. ibi, hec iſta qđ i diſticte dixerat nũc ꝺclarat ꝛ diſti
guit. ❡ In tex. ibi, vñ geſſit. ſ. ſp. ❡ In tex. ibi al̃s. j. e. ꝯ. ſi nũꝗ

Sed ꝛ poſtea. Iſte ver. loqt̃ quando pro ꝑte tē
poris fuit ſoluendo pro parte ñ.
nam inopia ſuperueniēs non minuit actionem negotiorũ: que
formata erat in ſolidũ. arg. ad idē. j. de ali. le. lucius. Bald.

1 ☞ Facta precipitare nemo cogendus eſt.
2 Modicum tempus pro nullo eſt cenſendum.

Sed hic. Hic ſubdiſtinguit ꝛ ꝺclarat ꝙ nũc proxi
me dixerat in ✗. ſed ꝛ poſtea. ſ. quando pro
parte temporis fuit ſoluēdo pro parte nõ: nã ita demum tene
tur actiõe neg. geſt. ſi tempus quo fuit ſoluēdo habuit debitã
intercapedinem, ita ꝙ i duxerit eũ i tacitã morã vel culpã. ſi em̃
fuit paruũ tēpus nõ eſt imputandũ marito ꝙ facta ſua nõ pre
1 cipitauit ꝑ exigē. a ſe ꝛ hoc vult litera. ❡ † Et ſic no. qđ nemo
cogitur facta precipitare. ❡ In tex. ibi potuit. ſ. diu frã. ſupple
tũc tenet̃ actione nego. geſt. ſecus ſi breui tꝑe lapſus eſt faculta
tibus, non em̃ ꝛc. ❡ In tex. ibi, eueſtigio. j. ſubito. ❡ In textu
ibi deniqꝫ. i. certe. ❡ In tex. ibi videat̃, ad inducēdam ergo ta
citã morã per interpellationem legalem requirit̃ moderati tꝑis
intercapedo. ꝛ facit quod legit̃ ꝛ no. j. de min. l. emilius largia
nus. ꝛ. j. ſo. ma. l. ſi mora. de verbo. oblig. l. continuus. §. illud. de
fideicom. liber. l. thais. §. j. ❡ In tex. ibi amiſſa. ſ. incontinenti.
2 ❡ † In tex. ibi nunꝗ. ❡ No. modicũ tempus ꝑ nullo reputari.
❡ In tex. ibi. ſꝫ ꝛ ſi tacere poſſit. ſ. ſemꝑ ꝛ durãte geſtiõe ꝛ poſt
ea cum cõuenitur. ❡ In tex. ibi. diuerſum a ſyndici geſtore cu
ius bona non ſunt tacite obliga. ❡ In tex. ibi, interfuit pro
pter tacitam hypothecam. Bald.

1 ☞ Deuolutio moram exigit.
2 Mora quando dicatur committi.
3 Terminum competentem ad ſoluendum quis habere debet.
4 Nouatio per deuolutionem non fit.
5 Actio deuoluta non ſapit eandem naturam cum prima.

Diuortio. Actio de dote ex mora mariti gerētis negotia quondã vxoris
ſue deuoluit̃ i actiõe neg. geſt. q̃ erit ſolidi pſecutoria,
ſꝫ redhibitoria vel pignoraticia nõ deuoluit̃: niſi qđ
vice verſa geſtor recipe potuit ſibi cõmode ſoluere potuerit. at
ibi cauſa perpetue obligationis nõ deuoluit̃ niſi ꝓpter acceſſio
nē vſurarũ vel tacite hypothece. h. d. Et diuiditur in qnqꝫ par
tes. prĩo loquit̃ in actione de dote. ſecundo in pignoraticia. ter
tio in redhibitoria quarto gñalr̃ in qualibet actiõe ꝑpetua. qu
to in deuolutione actionis tutele. ſcđa ibi: illum antē. tertia ibi
ſed nec redhibitorie. quarta ibi ceterũ ſi. qnta ibi diuerſumqꝫ.
iterũ prima ſubdiuidit̃ in quatuor: quia primo ponit̃ dictũ. ſe
cundo effectus dicti. tertio quedam modificatio. quarto addu
cet̃ q̃dã ratio. ſcđa prime ibi. ſed ꝛ poſtea. tertia prĩe ibi, ſed ſic.
quarta prime ibi. ſꝫ ſi facere. ❡ In tex. ibi maritus durante ge
ſtiõe dotē a ſe non exigit. ❡ In text. ibi ſeruari. peti. frã. accur.
❡ In tex. ibi alias em̃. i. ꝓpter impotētiã i putari non põt cur a
ſe non exigit. ❡ In tex. ibi plena. i. ſolida perſecutoria. ❡ In
tex. ibi abſoluēdũ. ſ. ꝓmiſſiue nã cõdēnatio fiet in ſolidũ. ſꝫ per
mittit iudex marito vt ſoluat q̃tenus facere põt non vltra ꝛ ſic
lex conſiderat hic exactionem ſicut i alijs q ꝯueniunt̃ q̃tenus fa
cere pñt ptꝫ l. l. pe. qđ cũ eo. Cy. in addi. ꝛ ibi dixi adde. l. ex di
uerſo i pn. ſo. ma. ❡ In tex. ibi potuit. ſ. diu. ❡ In tex. ibi veſti
gio. i. exordio geſtiõis. ❡ In tex. ibi, interea. i. intra modicum
tꝑs. ❡ In tex. ibi. res. i. ſubſtãtia qꝛ fact⁹ eſt nõ ſoluēdo. ❡ In
tex. ibi pire nec fit deuolutio. No. qđ marit⁹ q poſt diuortiũ bo
na gr̃a fcã remãſit in amicitia vxoris, ꝛ iõ gerit negotia eius te
net̃ exigere dotē a ſe. ſ. lapſo termino dotis reddēde. nã interim
durãte dilatiõe nõ tenet̃ ſoluere vt. j. ſol. mat. l. ſi ꝯſtãte. §. quo
ties. ꝛ. l. ſi mãdauero tibi. in pri. j. mã. ❡ Scđo no. q̃tuor caſus.
nã aut marit⁹ fuit ſoluēdo in tota geſtione tũc debuit a ſe exi
gere. vt hac. l. j. rñſo. ꝛ in ✗. ſꝫ ſi facere. aut in ꝑte fuit ſoluēdo in
ꝑte tꝑis diu ꝛ tũc idē vt in ver. ſed hic ibi. ꝛ ſi illo ꝛc. ſi aũt nul
lo tꝑe geſtiõis fuit ſoluēdo vel quodam tꝑe paruo in principio
geſtionis. qꝛ illud tempus pro nullo reputatur quoad moram
inducendũ tunc non põt imputari ei quare a ſe non exigit vt in
verſi. quod ſi interea. ꝛ in verſic. non enim. Et per hoc apparet
1 tex. declaratus ꝛ gl. hoc dicit. ❡ † Item not. ꝙ deuolutio exi
2 git morã. ❡ † Item no. ꝙ mora non committitur in prin. nec
3 ſtatim. ſed in curſu tꝑis. ❡ † Et no. ꝙ ad rem ꝓpriam venden
dam ꝛ ad ſoluendum quis debet habere terminum competen
tem non aũt debet precipitari vl̃ proijcere res ſuas. ❡ Itē no.
4 ꝙ vbi non eſt mora non fit deuolutio. ❡ † Itē no. ꝙ per deuo
lutionē nõ fit nouatio, ſed cumulatio ptꝫ in tex. in ver, ſꝫ ꝛ poſt
5 ea. ❡ † Itē no. ꝙ actio deuoluta non ſapit eãdē naturã cũ pri
ma. ꝛ eſt ratio qꝛ non eſt ſurrogatio, ſed acceſſio ad augēdũ pro
pter morã. ❡ Itē no. ꝙ ille q̃ dꝫ recipe ſiue ſit qđ pncipale ſiue
ſit qđ acceſſoriũ nõ tenet̃ ſoluere niſi prius illud recipiat. facit. j.
de ac. emp. l. iulianus. §. offerri. de reſcindenda venditione. l. ſi.
§. fin. j. loca. quero. §. interlocatorem. ꝛ no. l. l. j. in ſi. de loco pub.
fru. ❡ Item no. iſpici qđ euenire põt etiã ſi ſit caſus de aduer
ſa fortuna ꝛ hoc operatur natura officij ꝛ pcedentis obligatio
nis. ❡ Itē no. ꝙ quatuor modis dicit̃ augeri effect⁹ qb⁹ mo
dis ꝛ cauſis fit deuolutio reſpectu q̃titatis: qꝛ actio prĩa non
erat ſolidi pſecutoria. Secũda fit reſpectu durationis, qꝛ actio
erat prĩa originalis temporalis actio ſecunda ꝑpetua reſpectu
acceſſionis, vt qꝛ prĩa non erat vſuraria cã ſecunda fit ꝓpter na
turaꝫ bone fidei ꝛ reſpectu ſecuritatis ſeu obligationis bonorũ
qꝛ prima cauſa erat nuda: ſecũda habet tacitã hypothecã hec
quatuor ꝑ ordinem hac. l. probãtur. primũ in prĩa parte. ſcđm
in ✗. ſꝫ nec redhibitoria. tertiũ in verſi. ceterũ. quartũ in verſic.
diuerſuꝫ. ❡ Ex his apparet ꝙ niſi augeatur effect⁹ nũꝗ fit de
uolutio actionũ quia non debet fieri fruſtra. Modo habes. l. ꝛ

ſuam materiam melius declaratā ꝙ aliquā aliā. ¶ In gl. tres ibi quatuoꝛ caſus ſi ſcḋm ſubdiſtinguas in duos ⁊ idem no. in gl. que incipit. ſ. inſolidū. ¶ In ea. gl. ibi eſſe diuoꝛtium ꝙ fuit primitus introductum a quodam ſpurco Curbino qui fecit diuoꝛtiū [a] cā ſterilitatis ⁊ fuit poſt. cl. annos ab vrbe cōdita vt refert Ualerius maxi. in lib. de inſtitutis antiquis. ⁊ Egidius de regimine pncipū. ¶ In ea. glo. ibi debitū. i. carnalem copulam Item tūc tenet reddere dotem. vt in. l. rei iudicate. §. j. ſ. ſo. mat. C. de adul. l. ſi. ¶ In gl. iſolidū, ibi. l. ſi vnꝰ. §. ſi. Itē hic non ſurrogat actio ſꝫ adijcit. Cy. ¶ In glo. j. ſtatim ibi pmiſſoꝛ extra op. dies dotis reſtituende ꝯſtituit maritū in moꝛa no. j. ſo. ma. l. ſi moꝛa. ergo nō deſiderat aliꝰ terminꝰ nec opꝫ trāſire aliō tps C. de ꝯſtē. ⁊ cōmit. ſtipu. l. magnā. ſed pcedit reſpectu actionis de dote iā nate. ſi vero reſpectu actiōis negotioꝝ geſtoꝝ naſcentis cū officio iudicis nō ſit commiſſa moꝛa. ſed extra officiū q̄ nō oꝫ purgari p actionē ex offō naſcētem ar. l. iij. §. q̄ri. de ſuſp. tu. Et ſic no. ꝙ ei q eſt in moꝛa inde dat alia dilatio ꝙ tene menti. ¶ In gl. reddit in ſi. no. ꝙ vbi culpa pcedit caſuꝫ ibi eſt habēda rō caſus foꝛtuiti ⁊ aduerſe foꝛtune alˀs nō ⁊ iſta gl. allegatur per Dy. in addi. Cy. C. de preci. impe. offe. l. vniuerſa. in fina. q. ⁊ qḋ no. in. l. ij. §. nec cogit. j. ſo. ma. ¶ In gl. vt. j. de peculio ibi ō contrahē. emp. l. fiſtulas. §. j. ¶ No. ꝙ vbicūqꝫ qs pōt ſibi ſoluere ⁊ etiā ſine mādato transfert dñium in ſeipſo alˀs nō paterētur liberationē dño neg. ge. s. e. l. ſi ego. i rōne ſui. ¶ In ea. gl. in ſi. ibi ſoluēdo ⁊c. Itē cū ſit in moꝛa reddēdi pignꝰ tenebit de interitu rei pignoꝛa. actiōe. ſ̄ rā. accur. ¶ In gl. ſ. ꝙ ibi. nō ne pōt. iſtud exēplū nō procedit: q2 nec in tpali tenet a ſe exigere. j. tam modicū tps vt. j. i ver. nō eñ. ⁊ iō pone exēplū in maioꝛi numero dierū. ¶ In ea. gl. ibi ſm Jo. ⁊ male. ¶ In ea. gl. ibi ſꝫ Azo. iſte vadit ad compendium acceſſionis queſtio aūt q̄rit de cōpēdio tpis ⁊ ideo dic ꝙ in actione tpali attendit cōmodū preſcriptionis ſed non in perpetua actiōe. l. pr̄. j. de caſtrē. pecu. facit. j. mādati. l. ſi. mādauero. §. interdū. ⁊ qḋ no. do. in. l. qui bis idem. de ver. obl. ⁊. l. ſi fundū de fundo dotali. ¶ In ea. gl. ibi in fine. alˀs eñ nō ſit deuolutio q2 non intereſt creditoꝛis: arg. in. l. lꝫ. §. ea obligatio. s. de pcurato. ¶ Extra no. ꝙ eſt q̄dā deuolutio ō actiōe ad actionē ⁊ iſta mutat naturā deuoluti vt i. l. nr̄a. Quedā eſt deuolutio de perſona ad pſonā vt qñ ius capituli deuoluitur. ad epm vel ius maioꝛis ptis ad minoꝛē ⁊ iſta non mutat naturā deuoluti q2 eſt idē ius nūero penes vtrūqꝫ iſta ē materia canoniſtarū. ¶ Ultio iſta. l. inducit in arg. ad. q ꝙ id ꝙ fuit pōt fieri ac ſi nūc eſſet vñ pōt dici vxoꝛi. titij q̄ iā diuerterat eodē modo dicit Cy. ſi tabellio moꝛtuo patre dicat ego filiꝰ talis tñ verificat inſtrm qñ intelligit quondā [b] rōne pcedētis pr̄ie ptātis facit de publi. l. quoties. §. dñs. Itē facit. s. eo. l. pculus. vbi ſinita cā peculij ō2 peculiū. Itē remanēt reliquie. j. de here. inſti. l. talē. §. ſi. ad idē facit. j. de acqui. re. do. l. inſulā. in. ſin. C. de ſeruis expoꝛ. l. ij. ſcḋm Cyn. de hoc no. j. ſi cert. pet. l. eius qui in glo. ſub his. ¶ Itē no. in. §. diuerſum. tñ in gl. qḋ pupillus nō hꝫ bona debitoꝛis obligata niſi alˀs gerat officiū publicū authoꝛitate. facit. C. de iudi. l. properandum. in ſi. Bal.

Additio Baldi.

[a] ¶ Diuoꝛtium. vide aul. gel. in libꝛ. xvj. c. vlt. ⁊. ii. iiij cap. iiij.

[b] ¶ Quōdā. adde. d. alegā. ō imo i. i. eiꝰ qui vbi p bar. in. j. col. in oppo. ⁊ p gl. i x. defuncti. j. ſi certū pe. ⁊ fran. are. i l. antoniꝰ. §. phered. ō acq. he.

Diuoꝛtio. Hanc. l. induco in ar. ad q̄ōnez. Pater moꝛtua vxoꝛe relicta filia cōi i infante dotem a ſe nō exegit nec hereditatē vxoꝛis adiuit noīe puelle ſicut poterat ⁊ ōbebat tāꝗ legitimas admiſtratoꝛ deinde moꝛtuꝰ eſt pr̄ ⁊ filia ſtetit tanto tpe qḋ eſt pſcriptū ius adeūdi mō q̄ritur nūqd filia iſta poſſit agere ꝯ heredes pr̄is actiōe neg. geſt. eo qḋ pr̄ vt debuit a ſe nō exegit. Et vr̄ ꝙ ſic p hāc. l. ſꝫ hāc. l. remoueo q2 hic ne. ge. erat debitoꝛ dñi negotioꝛum. at in ppoſita q̄ōne nō erat pr̄ debitoꝛ añ aditā hereditatē ſꝫ hereditas nūꝗ fuit adita. vñ ñ potuit deuolui in actiōe neg. ge. illud qḋ non erat debitum alˀs ad hoc qḋ no. ſo. ma. ſi cā do. m. §. trāſgrediamur. Sed adhuc eſt dubiū q2 filia vr̄ leſa culpa pr̄is ſꝫ rñdebitur ꝙ imo ſua in iure adeūdi ⁊ vr̄ ꝯitas. ¶ Querit ſi pr̄ nō reſtituat dotē filie infantiˡ an itelligat adire hereditatē noīe filie. ¶ Scḋo q̄ritur an filia excluſa ab aditione. xxx. annoꝛum lapſu poſſit ex ſucceſſoꝛio edicto ſibimet ſuccedere ⁊ venire vt legitia. ¶ Itē q̄rit vtrū filie in ptāte conſtitute currat tps adeundi. Et an currat pupillo ſup his cōſiliū eſt doctoꝛis mei in hac foꝛma. In xpi noīe amē. In q̄ōne pdicta ſine dubio dicēdū eſt ꝙ in viuo pr̄ currit pſcriptio filio in iure adeundi, q2 pōt adire ignoꝛāte pr̄e cū poſſit eo iuito vt no. l. j. C. qui admit. ad bo. poſ. poſſint. ⁊. ff. qs oꝛdo in boñ. poſ. ſue tur. l. ſi. in pn. Sꝫ i q̄ōne pdicta aduertenda ſunt multa p2io vt dicamus ꝙ filia nō adit modo de nouo: ſed pater retro adiuit ea volēte. Nā cū pr̄ ipſam dotē tenuerit tanto tpe ⁊ nō reſtituerit videtur retinuiſſe p ſe qḋ non pt facere niſi p ſe vt legitimo adminiſtratoꝛe filie ⁊ ex tāto curſu tpis cū filia paſſa fuerit preſumunt oīa ſolēniter acta vt expſſe dicit textus. ff. de acq. he. q in aliena in pn. in ver. ſed q non adierit vt. C. de pet. here. l. filius. ⁊ ſi dicat ꝙ hic pater nil tenuit de bonis matris quia erat debitoꝛ in gñe. Rñdet ꝙ eo ipo ꝙ debitū ceſſauit reſtituere ei cui debet vr̄ pro ſe retinere vt. ff. de peculio lega. l. ſi peculiū. §. ſicut autē qḋ roboꝛat rōne. Nā ſi nollet retinere pr̄ iure ſuo poſt annū eſſet in moꝛa reſtituendi vt. l. ſ. §. exactio de rei vxo. ac. moꝛa. aūt eſt ōlictū ergo in dubio pſumitur ꝙ retinuit eo modo quo pōt licite vti. l. merito. p ſocio. ¶ Quare eſt aduertendū ꝙ poſito qḋ dicta filia excludet pſcrip. xxx. annoꝝ. vt filia tñ ipſamet ſuccedit ſibi ipſi ⁊ admittet vt legitia lꝫ ſit excluſiua vt filia, cauſa eſt. ff. de ſucce. edicto. l. j. §. ſed videndū. Tertio conſiderandum eſt ꝙ pſcri. xxx. annoꝝ nō currit niſi poſt pupillarē etatē. l. ſicut. §. nō ſecꝰ de pſcri. xxx. annoꝝ. vnde eſt aduertendū an deducto tpe pupillaris etatis remaneāt. xxx. an. Et ita ꝯſulo ego bar. de ſaxo. ferrato ⁊c. ⁊ erat manu ſua ſcriptū plerīqꝫ doctores dixerūt ꝙ male ꝯſuluerat in p2io pūcto: q2 p nō facto non eſt adire hr̄ditatē: ſecꝰ ſi interueniat factū vt poſſidere bona ſic loquit. l. q aliena. p ⁊ cōtra pt allegari: q2 qs vr̄ vti retētiōe exc. pcedēte. ſed hic pcedit titulꝰ do. q durat ēt ſo. ma. vt. C. fa. erci. l. ij. Econtra pt allegari ꝙ pcedit titulꝰ ſucceſſionis: ergo ex eo pſumit per hoc. l. iij. §. q ſidē. de he. inſt. durū eſt dicere ꝙ debitoꝛ inſtitutꝰ a creditoꝛe intelligat adire non ſoluēdo debitum eo ipo ſunt. ll. l. de ꝯtrata. l. ſi pteritꝰ. ⁊ peius in ſcḋo: q2 vnum tm̄ tps eſt, adeundū tñ eſt iur lꝫ in bo. poſ. ſit tps diffoꝛme. Item in tertio pūcto. l. ſicut non loquit: q2 loquit in pſcriptione actionis nō aūt loquit i pſcriptiōe facultatis adeundi. vñ negligētia patris adminiſtratoꝛis nocet. ¶ In tex. pſen. l. diuoꝛtio. ibi abſoluēdus ⁊ ſic no. de do. Itē no. ꝙ in actione emergente. ſo. ma. maritꝰ non hꝫ pu̇ilegiū. In tex. ibi ptinus res ſuas nota difficultatē excuſari obligationē. ꝯ hēdi rōne culpe ⁊ moꝛe. dic ꝙ a tacita obligatione excuſat nō ab expreſſa de ver. ob. cōtinuꝰ. §. illud. ¶ No. pcepta legalia nō arctare ꝙ ad pcipitiū ſꝫ ab ignauia ſubmouere per. § illum. ¶ In. tex. no. ꝙ officiuꝫ geſtionis nō arctat, vbi nō arctat natura obligatiōis. ¶ In. tex. §. ceterū ibi ppetue natura ⁊ cōtigentia: ſecus ſi ſola natura ſꝫ facti cōtingentia erat ſtatim expiratura vt in ex. gl. ar. j. de cap. pater. §. vl. ¶ In, tex. ibi locuples. dic maritꝰ etiā locuples hꝫ p2iuilegiuꝫ habitu licet nō actu ⁊ ideo qñcūqꝫ ſupueniat iopia vtit hoc priuilegio. ¶ In tex. ibi in tutoꝛe ⁊ quolibet curatoꝛe vt. C. de iudi. properādū. §. vlt. ¶ In gl. q̄ incipit ibi inſolidū ibi alimentoꝛū vt, in rebꝰ ſi in rebꝰ impedit ⁊ eſt rō quia in rebus nō ꝯſat pietas. ¶ In gl. que incipit hic reddit rō ibi, expectant. dic tribus modis p2imo aut ſtatꝰ ē dubius ⁊ inſpicit qḋ euenire poteſt. j. de do. cauſa moꝛ. l. iij. aut certus tunc non inſpicit, vt in. § ſacra. fallit rōne culpe vel moꝛe vt hic vel dic aut pñs ſtatus ōclinat ad caſum ⁊ tūc debemus cōſiderare ⁊ premeditari futurum alˀs nō. Uel dic aut agimꝰ de re pñti ⁊ nō inſpicimus futurum vt in. §. ſacramenta. aut de re futura que eſt in pendenti ⁊ tunc futura cōſideranda ſunt vt ptꝫ in actione de dote que eſt in pendenti cōſtante matrimonio vt. l. ij. j. ſo. ma. ⁊. vide qḋ not. Cy. C. de pre. impe. of. l. vniuerſa. in vltima q̄ōne. Bal.

Si liber homo. Etiā q nō hꝫ animū repetendi rōne erroꝛis in conditiōe pſone repetit expeñ. p actionē negotioꝝ geſtorum ⁊ ſoluēs creditoꝛi creditoꝛis liberat ſe ⁊ ſuū creditoꝛē per eādē ſolutionē. h. d. ¶ In tex. ibi ōbeam. ſ. huic libero hoī bona fide poſ. ¶ In tex. ibi non eñ rō dubitatiōis. ¶ In tex. ibi geſſit. i. auget dubitatio: q2 nō aīo repetendi. ¶ In tex. ibi ſꝫ neg. geſt. hic rñdet. ¶ In tex. ibi, q̄ ſꝫ actio ne. ge. ¶ In tex. ibi creditoꝛi ſcꝫ mutuanti ¶ In tex. ibi ſoluta. ſcꝫ a dño putatiuo. ¶ Not. ꝙ nō habēs aīm repetendi tñ repetit ſꝫ ꝯ. s. e. l. neſcennius ⁊. j. e. l. is q amicitia. So. aut iſte q nō hꝫ aīm repetēdi pcedit ex neceſſaria ſciētia ⁊ tūc nō pōt repetere aut p erroꝛē ⁊ tūc pōt q erroꝛ pſumptionē donationis excludit: nā in actiōe neg. ge. ſi eſt indebite ſolutū pōt repetere vt. j. de reg. iur. l. cuius per erroꝛē. ¶ Scḋo no. ꝙ ſi dñs ne. ſoluit ei q̄ mutuauit geſtoꝛi tollitur ope exceptionis. j. de exce. doli. l. ſi opa idē ſi offert. l. j. C. de excep. ⁊ ibi, no. ſo. aut iſte ſoluēs tenebatur ex eadē cauſa pncipaliter vel acceſſoꝛie ⁊ tūc liberat ipſo iure, vt hic aut tenebat ex diuerſa cā nō autē cōtēplatione eiuſdē cauſe: ⁊ tūc liberatur ope exceptionis vt. d. l. ⁊ ſi opa. ſm. H. qui ita no. j. de pig. ac. l. ſolutam. §. domū. loquoꝛ de liberatiōe ſoluētis a ſuo creditoꝛe: ſed ille p quo ſoluit nō eſt dubiū quod liberatur ipſo iure. j. eo. l. ſoluendo. dic vt ibi ſicut ergo nomina iſta primus ⁊ ſecundus ⁊ tertius ſoluit: tertius p2imo pro obligatione ſecūdi certū eſt qḋ liberatur ſecundus a p2imo iure: aut ſe tertius liberat a ſecundo ipſo iure tunc refert aut ſecūdꝰ ⁊ tertius tenētur ex eadē cauſa ſeu occaſione ⁊ tūc ipſo iure vt hic: aut ex cauſis ſeparatis nō cōtingentibus ſe adinuicē tunc ope exceptiōis vt dicta l. ⁊ ſi opa. Et facit ad queſtio. maritus accepit nomē debitoꝛis i dotē qui promiſit vſuras ⁊ illas vſuras maritus exegit: tandē maritus conſciētia ductus illas vſuras reſtituit queritur vtrū ſoluto matrimonio poſſit conueniri actiōe ō dote ad vſuras, p ſuppoſito ſtatuto quod contra executionem inſtrumenti reſti-

tutionis

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

tutionis non poſſit opponi aliqua exceptio. ⁊ videtur determi nari ꝑ hãc legẽ: qꝛ ipſo iure liberatur ſoluẽdo. vñ non ꝑ modũ exceptiõis ⁊ ſic nõ obſtat ſtatutũ. ¶ Quid aũt ſi marit⁹ nõdũ reſtituit ſoluenti vtrũ poſſit conueniri ad heredibus mulieris ad illas vſuras extortas ab illo noĩe debitoris nũc eſt de facto in ciuitate aſſiſiꝫ facit qd dixi in. l. at qui natura. §. nõ tñ. ſ. eo. per Inn. in. c. qꝛ fur. ⁊ i. c. qꝛ fruſtra extra de vſuris. Bal.

Litis conteſtate. Quñ aliquem eſſe locupletem eſt cã ſoluẽde actionis inſpicit tps li. cõte. h. d. Quñ eſt et cauſa moderãde actiõis inſpicit tẽp⁹ ſnie vt. l. queſitum. ſ. de peculio. Quñ ergo appoſita impedit proceſſum inſpicit tẽpus lit. cõte. Quñ impedit cõdẽnationem ⁊ nõ proceſſum ĩſpicit tps ſnie ⁊ iſte eſt alius modus: ſed primus eſt melior ⁊ erãt verba Bar. in. l. in pupillo. ſ. de ſolu. ⁊ videt tex. in. l. põpo. in nego tijs. ſ. eodem. ¶ In tex. ibi patitur actionem. idest conuenitur.

1 ☞ Peculiũ nomen ad culpam adaptatur.

2 Culpa eſt cum non idoneo debitore contrahere.

Si pecunie. Qui pro alio feneratur tenetur de peculio contingente per culpam eo quod non idoneis pecuniam collocauit. hoc dicit. ¶ In text. ibi periculum iſtud verbum ponitur hic pro culpa non ꝓ caſu. Et ideo inducitur ad. q. ꝙ ille q ſuſcepit periculũ nõ videat ꝓmiſiſſe d caſu fortuito vt no. i. l. ſꝫ ⁊ ſi qs. §. qñtum. ſ. ſi qs cau.

1 ¶ † No. ꝙ nomẽ periculi adaptat ad culpã ⁊ nõ ad caſum tñ iſtõ nomẽ ꝓferebat hic a lege ⁊ ideo intelligit ſm noĩe actio-

2 nis. ¶ † Scdo no. ꝙ ꝯhere cũ nõ idoneo debitore eſt culpa ſe⁹ ſi a pncipio erat idone⁹: ſed ꝯria fortuna ſit de pauperat⁹ qꝛ caſus ⁊ aduerſa fortuna nõ dꝫ iputari geſtori. ⁊ adde hic ꝙ no. ſ. d pri. cre. l. ſi creditores. ¶ In tex. ibi pecunie. i. fenerãde. Bal.

Pater. Pater q rẽ donatã filio emãcipato admiſtrat tenet eidẽ actiõe neg. geſt. h. d. ¶ Et not. hũc caſum ꝙ ſi pr donauit filio fundũ in pmiũ emãcipatiõis ⁊ poſtea poſſideat ⁊ fruct⁹ ꝑcipiat qd tenet reſtituere fructus, ⁊ id multoties apponit in inſtris ꝙ pr reſeruat ſibi vſumfructũ ad hoc vt nõ veniat reſtitutio fructuũ. ¶ In glo. venia in fi. vel ꝓpter obligationem ad antidora vt. ſ. de fideiuſ. l. ſi teſtamẽto. §. ſed nõ ob. qd obligatio ibi nihil operat niſi in eo q ſponte eã agnoſcit vt. ſ. de peti. here. l. ſi lege. §. conſuluit. Bal.

1 ☞ Qualibet adminiſtrator integram fidem preſtare debet.

2 Uſura qualiter dicatur pena.

3 Debitum non ſoluere ⁊ pecuniam dñi contractare differunt.

4 Pena minor pro minori debito eſt infligenda.

Qui ſine. Geſtor negotiorũ tenetur a ſe exigere debitũ purũ vel in diem vł poſt die lapſum alioqn tenet ad vſuras nõ cẽteſimas: qꝛ pecuniã dñi in ꝓpria cõmoda nõ cõuertit ſed ſuã ꝓpriam non exigit ſed ad vſuras cões tenebit. h. d. ¶ Diuidit in duas ptes qꝛ prĩo examinat an veniãt vſure ſcdo quãte ⁊ q̃ ſunt iſte vſure. ſcda ibi ſed q̃s vſuras. ¶ In tex. ibi non debitũ. ſ. an diẽ. ¶ In tex. qñ rõ ad ꝓbandũ ꝙ ad cẽteſimas teneat. ¶ In tex ibi ſꝫ iſti⁹ nũc rñdet qõni ⁊ obiectiõi ⁊ dic iſti⁹. l. geſtoris. ¶ In tex. ibi accepit. ſ. mutuo. vñ hꝫ cauſam recte a dño ⁊ eſt cã licita. ¶ In tex. ibi nã ꝓbat hic aperte rõnẽ dicti. ¶ In tex. ibi cõſtitutum eſt vt. ſ. in ꝟ. qñ. ¶ In tex. ibi hic. ſ. geſtor. ¶ In text. ibi qꝛ ꝯcludendo loqt. ¶ No. ꝙ debitor in diem adueniẽte die tenet a ſe exigere: qꝛ ſtatim eſt i mora ⁊ ita itelligit gl. ¶ Extra gl. op. qꝛ vr ꝙ ibi et q̃dã alia dilatio det a iure. vñ videtur obſtare. ſ. e. l. diuortio ver. ſed hic q̃dam in ſcdo reſpõſo. So. qdã dñt ꝙ ibi loquit in die tacita appoſita cã miſeratiõis a lege: hic loquit in die expſſa appoſita ab hoĩe: nã dum⁹ agit cũ hoĩe ꝙ cũ lege ꝑ oẽs. Guil. de cu. dicit ꝙ vbicũqꝫ apponitur dies certa ſiue ab hoĩe ſiue a lege ſemper dies iterpellat ꝓ hoĩe [a] nec recordat⁹ fuit de gl. ordinaria q̃ hoc dt. ſ. ſol. mat. l. ſi mora. quo ergo rñdet ad ꝯrũ dicit ipſe qd hoc eſt verũ regułr ⁊ q̃tũ ad curſũ vſurarum ⁊ ad acceſſiones vt hic ſed q̃tũ ad expiratiõnẽ bñficij a lege cõceſſi ſecus vt. l. ꝯria. nã ibi agit de expiratiõe bñficij qd hꝫ marit⁹ nec cõueniat niſi in quãtũ facere pt vbi vertit magnũ preiudiciũ: nã ibi auget obligatio pncipalis h ꝟo reſpectu acceſſorij ꝑ Guil. Idẽ tãgit hic Cy. recitãdo. Mihi vr ꝙ bart. ponat in. l. ſtipula. la grãde. ſ. de ꝟ. ob. ego tetigi in. l. diuortio. ⁊ ſolu. alr tñ monet animũ authoritas Gui. ⁊ tenẽdũ eſt qd ipſe

1 dicit ⁊ ibi adde hoc. ¶ † Scdo no ꝙ adminiſtrator publicus vel priuat⁹ dꝫ pſtare integrã fidẽ ⁊ abſtinere ab oĩ lucro nec dꝫ pecuniã dñi ad ꝓprios vſus ꝯuertere ⁊ ſi conuertit loco cuinſ-

2 dã pene tenet ad vſuras cẽteſimas. ¶ † Ex hoc et habes qño vſura dr pena. Item habes ꝙ ille qui officio ſuo praue vtit ⁊ li-

3 cẽtia adminiſtratorꝫ abutit, dꝫ puniri ita dicit tex. ⁊ gl. ¶ † Itẽ no. ꝙ aliud eſt debitũ non ſoluere aliud pecuniã dñi ꝯtare. qꝛ ille q nõ ſoluit habuit a pncipio cãm a dño ſed nõ ille q ꝯctat.

4 vt lr a iſta oĩa dicit. ¶ † Itẽ no. ꝙ pro minori debito debet minor pena. ¶ In gl. ſ. ꝑ qd conditione ibi erit verum. ⁊ ſic intelligit ꝙ ille q a ſe nõ exigit tenet ad vſuras ſm morem regionis. ⁊ iſte intellectus probat. ſ. man. l. idẽqꝫ. §. ſi pecunia. Cyn. non ob. hec lra qꝛ querẽdo nõ decidẽdo loqt. ¶ In glo. i. centeſimas in fi. ſed hec ſo. eſt directe contra hãc literã ⁊ id Iaco. de ra. tenet prĩa ſo. vt no. in. l. non exiſtimo. d admi. tut. Cy. ⁊ hoc patet eſſe verũ qꝛ hic non diſtinguit ĩter officia publica vel priuata ſꝫ diſtinguit inter delictũ ⁊ ſimplicẽ moram. ¶ In gl. argu. in fin. pone enĩ ꝙ tutor a marito vł a patre mariti cui nuptui tradidit habuit cẽtũ ꝓ eo qd eã ſibi maritauit poſtea mulier vult repetere iſta cẽtũ a tutore, an poſſit: iſta queſtio format i qõnib⁹ Pylei. ⁊ facit hec lex in rõne ſui qd nõ repetat: qꝛ nõ ex adminiſtratione, ſꝫ ab amico ſuo recipit. Itẽ qꝛ ſua induſtria. ſ. de heredi. vẽ. l. vẽditor ex hereditate. ⁊ ad. l. fal. l. iij. eꝯ debeat reſtituere: qꝛ nullũ lucrũ dt apud eũ remanere. vt. ſ. e. l. ſiue. §. ſed ita. ⁊ d pc. l. q ꝓprio. §. ꝓcurator ⁊. ſ. ſo. ma. l. ſi ꝟo ⁊ d vul. ſubſti. l. ſed ſi plures. §. in arrogato ſoluit duob⁹ modis vno mõ qd dꝫ reſtituere p. l. qcqd arbi. tu. alio modo ⁊ diſtinguatur an maritauit eaꝫ idoneo marito an min⁹ idoneo. prĩo caſu non reperit argumẽto. ſ. de rei. vẽd. l. in fundo. ſcdo caſu ſic de admini. tut. l. cũ plures ⁊. l. ſeq. de tute. ⁊ ra. di. l. j. §. j. ſecundum Odo. Moderniores tenẽt indiſtincte primã ſolutionẽ. ſ. vt teneat reſtituere ꝑ ꝓ allegatã qcqd ꝯrium no. ſ. ad munici. l. titio in princip. glo. ſed rñdet vt ibi no. in fi. ꝓſaluando gl. l. qcqd ⁊. ſ. de leg. ij. l. lucius. §. ſempronio. ꝓ hoc facit qꝛ puella non põt ſponſa fieri ſine tutoris authoritate. ſ. de ſponſa. l. ſi pupill⁹. ergo ex negotio ipſi⁹ pupilli accipitur ⁊ ſic tenet reſtituere per. l. noſtrã que facit pro hac parte ſic inducendo. Preterea ſi tenetur authorizari gratiſ vt. l. a tutoribus de admi. tut. turpiter facit accipiendo pecuniã vt l. ij. in fi. de cõdi. ob tur. cauſam. Sꝫ tu dices qd hoc ar. cõcludit qd applicet fiſco. ſ. de iure fiſ. lucius ſed certe imo debet ipſi mulieri. ſ. ti. j. l. gñałr. ⁊. ſ. de litigio. l. fi. ⁊. l. poſt legatum. §. amittere. ſ. de his q vt indig. C. de leg. l. penul. Cy. in addi. ipſe ergo q tranſduxit puellaꝫ faciat qd puella repetat ab ipſo tutore. ⁊ ſic erit tutor digne excluſus: qꝛ non debuit lucrũ ꝓcurare ex officio qd dꝫ gratis facere. Extra facit iſta lex in ar. ꝙ ſi premium eſt ꝓpoſitũ in gñe capientib⁹ exbãnitũ quod publicus officialis hoc faciẽs non mereat hoc premiũ qꝛ nõ ſponte, ſꝫ ex neceſſitate officij. hoc facit qꝛ dꝫ hoc gratis reipublice impendere. argumento iſtius litere quidã dicũt cõtrarium: illud pmium eſt licitum ex quo eſt poſitũ cuilibet capienti per legem. Bal.

Additio Baldi.

Qui. ¶ In tex. ibi, ⁊ abſtinẽte ar. qd ſtatutum dicit ꝙ ſi quis cepit malefactorẽ habeat. cẽtũ ⁊ poteſtas cepit, qd non debet habere, quia ad hoc tenetur ex officij debito ⁊ ſi non faceret, turpiter faceret ergo accipiẽdo vt faciat turpiter accipit. ff. de ꝯdi. ob cauſam. l. iiij. Preterea lex iubet eos eſſe contentos ſuo ſalario eis deputato. vñ non debet vltra ſalarium aliquid querere vel hñre vt in aut. ſcriptũ eſt exẽplar. ⁊ in autẽ iuſiurand. qd preſtat ab his. ¶ Itez pro hoc quia generalis prouiſio non intelligit relata ad eos quibus eſt ſpecialiter prouiſum vt l. heres meus. §. due ſtatue. ⁊. l. coheredi. §. cum filie. ⁊. l. ſed ſi plures. §. in arrogato. cũ ſimilib⁹. ar. contra. ff. de ann. leg. qui mãda. Nã cuꝫ due cauſe cõcurrũt in vna pſona poteſt quis recipere premia duorum. ſed reſpondeo hoc non eſſe modo vnaꝫ cauſam. ſ. officij. ⁊ ꝓ hoc. ſ. qui mili. non poſſunt. l. is qb⁹. ⁊ qd no Iac. de belui. in conſtitutio prima codicis.

[a] ¶ Pro homine. ꝑ q̊ vio tu frã. are i. l. quẽ admodũ. in fi. de ac. poſſ. ⁊ ibi dixi i apo.

1 ☞ Liberatio queritur ignoranti.

2 Debitũ alienũ quis ſine creditoris voluntate exigere non põt

Soluendo. Poteſt qs ſoluere quod ab alio debet: ſed non exigere qd alij debetur niſi ex voluntate creditoris hoc dicit ratio differentie redditur in tex. ¶ In tex. ibi naturalis enim ratio diuerſitetas. ¶ In text. ibi meliorem. vt in primo dicto. ¶ In text.

1 ibi, deteriorẽ vt in ſecundo dicto. ¶ † Not. qd liberatio queritur

2 ignorãti ⁊ merito. ¶ † Scdo not. quod alienum debitum quis non põt exigere licet poſſet agere vt dixi. ſ. eod. l. ſi aũt facit. C. de ſolu. l. cum maritus. Item no. quod melior conditio alteri⁹ fieri põt deterior non põt quia non eſt eadem ratio contrariorum vt no. ſ. e. l. ſi qs negotia. ¶ In glo. vñ reperit hoc referas ad ignorantẽ. idẽ dicit Bar. in inuito in hoc genere negotiorũ quod eſt noſtrum ipſo geſtu ſecus in alijs generibus ⁊ ita intelligas. l. fin. ſ. eo. qꝛ iſtud eſt negotium neceſſarium. Gui. dicit ꝙ quedam ſunt negotia q̃ poſſunt prohiberi tũc prohibitio impedit actionem nego. geſt. d. l. fin. Quedã ſunt negotia que poſſunt fieri cõtra ꝓhibitionem tunc ꝓhibitio non impedit actionẽ nego. geſt. allegat glo. tamen in contrarium. ſ. de noua. l. ſi ſtichum. §. fin. vnde caſus eſt pro illa glo. ſ. mandati. l. ſi pro te. q̃ loquit no ſolum in eo qui ſtetit in terminis fideiubẽdo: ſed etiã in ſoluente dꝫ intelligi niſi dicas quod ibi fideiuſſit animo donandi quaſi cõtra ꝓhibitionẽ ⁊ ideo non repetit vel diſtingue-

aut qui ꝓhibet hꝫ iuſ ã cãꝫ ꝓhibendi, puta: qꝛ ſoluẽs eſt rixoſus ⁊ expedit ſibi nõ hr̃e cõicare qcꝙ cũ eo. ⁊ tũc ſi repetat aut nõ hꝫ cauſam ꝓhibẽdi ⁊ tũc repetat p.l.ſi.C.e.fingitur donare qd in maleficiis ſi aliquis ſoluat ꝑ futura ꝯdẽnatiõe, alteri⁹ an repetat dic vt no.in.l.apud antiquos in vl.gl.C.de furtis. Extra q̃rit̃ vtrũ ſi quis põt ſoluere ꝓ inuito ⁊ ignorãte ⁊ ita poſſit offerre gl.ſentit quod nõ in.l.obligatione.C.de ſol. In contrariũ videt̃ caſus .ĩ.de ſol.l.q.x.§.ſ.⁊.C.de cap.l.cũ poſtliminiũ ſcõm Guil.⁊ no.ꝙ hec lex hꝫ locum in iudicio ſiue in ſolutione.nã in vno articulo põt quis cõparere pro inuito nedum ad totã cauſam ar.l.liberto.§.ſi.primo reſponſo.s̃.eo.l.ij.C.eo. In gl.no.inuito in fine cõtraria ſoluunt̃ in cõtractu vel quaſi: hic in diſtractu q non fit per modũ conſenſus ſed re ipſa ꝑ ſolutionẽ facit.ĩ.de iureiur.l.labeo ⁊ ibi per Gui. Bal.

Additio Baldi.

Soluendo. An ſicut qs ſine mãdato põt ſuſcipere iudicium totum ita poſſit probatiões iducere ſup vno capitulo no.C.e.l.ij.Guil.reprobat hic gl.que eſt.C.d ſo.obſignatione. ſꝫ male qꝛ illũ gl.negat liberari ſed ipſo iure nõ autẽ negat ope excep.at ſi debitor obſignaret, tunc ipſo iure.

Si cõmunes. Expenſa que potuit pro parte fieri inſolidum facta pro parte parit actionem nego.geſt.contra conſortem h.d. ¶ No.ꝙ nemo cogit̃ dfendere niſi partẽ ſuam ⁊ hoc verum qñ commode recipit diuiſionẽ ⁊ qñ plures ſunt dñi: nã in eadẽ pſona defenſio eſt indiuidua ⁊ ita loquit̃.l.ſtipula.allegata in glo.ſuper hac lege.

a ¶ Repetũt addo paul. de caſt.in ꝯſ.clxxxij.

Si ſerui mei. Admonitio ſeu ꝯſiliũ non excludit actionem ne.ge.ſꝫ mãdatũ ſic qꝛ tũc dꝫ agi mãdati, hoc dicit hec lex notabilis. ¶ Not.ꝙ aliud eſt ĩſtituere aliõ mãdare addo qd dixi s̃.de offi.pñ.l.ſepe. ¶ In.glo.ibi, inſolidũ non de peculio qꝛ nõ geſſit negotia peculiaria ſꝫ dñi. ¶ In ead.ibi, iul.dicit hec vera. Et iſta gl.arguit ꝙ qñ notarius dicit ego notari⁹ rogatus, nõ tm̃ eſt dicere quãtũ ſi ex mandato ꝑtinet vt.l.ſi quis ex argẽtariis.§.pertinere.ſupra de edendo. Bal.

Cum pecuniã. Soluens debitum repetit, niſi debitoris interfuerit illud nõ eſſe ſolutũ.h.d.pone exẽpliũ p.l.iſcui.§.flauius.ĩ.de ſo. ¶ No.quod põt eẽ alicuius negotium ipſo geſtu qd eſt inutiliter inchoatũ ⁊ iſta lex eſt limitatio.l.ſoluendo.s̃.eo. Bal

Additio Baldi.

Cum. An ille q fideiubet ꝑ naturalr̃ tm̃ obligato ſoluens ab eo repetat dicit accu.ꝙ non.ĩ.de fideiuſſo.l.marcellus.

Is qui amicitia. Amicitia impedit actionẽ negotiorũ geſtorum ſed nõ leuis amicitia.h.d. Bal.

1 ☞ Utiliter dicitur geri quod fit cauſa honoris alterius.
2 Honores gradatim ſunt adipiſcendi.
3 Expenſe facte per ſcholares an ſint computande.

1 **Que vtiliter.** †Sumptus factus ꝓ honore alterius intelligitur vtiliter fieri ⁊ ꝑ actionẽ neg.geſt.reperit̃.h.d. ¶ No.ꝙ illud qd cauſa honoris alterius fit dicit̃ vtiliter fieri.
2 ¶ †Scdo no.ꝙ honores ſunt adipiſcendi gradatiꝫ. Et eſt ar. cõtra nouitios doc.q ꝓcurãt ſedẽ ordinariã, quia primo debẽt legere volumen, ⁊ gradatim aſcendere. ¶ Item no.ſcdm gloſſ. quod caſum appetit q poſtpoſitis gradibus per abrupta petit
3 aſcenſum. ¶ †Et no.hãc legẽ precipue ꝑ expen.que fiũt in militia ⁊ doctoratu alterius qd ſepe cõtingit in fratribus ⁊ ꝯiũct⁹
a tamen illi nõ ſemper repetunt,[a] qꝛ ſi ꝑ honore ꝓprio faciunt nõ repetũt vt.ĩ.mãdati.l.creditor.§.ĩ. ¶ In.gl.ĩ.obueniẽtes ibi l.ĩ.§.i.hoc dic vt no.do.in.l.barbarius. ¶ In.ea.gl.ibi.expẽſe. incidentes equorũ vel etiã indumẽtorum vel ſimiliũ que tantã maioritatẽ exigunt quãto qs eſt in maiori honore facit.l.filia. §.honoris.ĩ.fami.erci.⁊.l.publi⁹ de cõdi.⁊ dmõ. ¶ In gl.e.gl. ibi actionẽ ad repetendũ ab eo qd dedit. ¶ In.ea.gl.reſpõdeo non qꝛ ſicut nõ tenet mandatũ rei turpis ita nec tenet ratihabitio rei turpis quantum ad actionem naſcendam inter ipſos ad hoc facit litera noſtra dum dicit honeſte per gradus.i.non ꝑpoſtere vt per ſymoniã. Et eſt arg.ꝙ ille q ſoluit pro indigno debet amittere illd ꝙ ſoluit. ¶ In gl.pe.ibi, ex falſo.qꝛ ibi liber tas debet̃ ſeruo diſpẽſatiue ⁊ ita ſicut diſpenſat̃ pro ita contra.

Titius pecuniam. Gerens negotia tertij credens eſſe ſororis dꝫ agere ꝯ illũ tertiũ ne ille locupletet̃ idebite cũ alteri⁹ dtrimento hoc dicit.§.no. In tex.ibi, feciſſet non facturus alr̃ non facit dubium, ¶ In gloſ.verſari alr̃ nõ. ¶ Ibi noĩe proprio ⁊ in hoc diſtinguitur an noĩe tertũ, an noĩe ſuo ꝓprio, ſed non hoc diſtinguitur qñ noĩe appellatiuo. Quidam poſſidebat quandam reꝫ emphiteuticã que non pertinebat ad eũ ſed ad alium iſte poſſeſſor ſoluit canonẽ verus emphyteuta nõ ſoluit ꝑ multos annos quero vtrũ inciderit in cõmiſſum ⁊ videtur ꝙ ſic qꝛ ille qui non ſoluit ſuo noĩe, ergo alij non prodeſt vt hac.l.contrarium determinat. Guil.qꝛ iſte ſoluit noĩe rei poſſeſſe non nomine proprio.s̃.e.l.qui aliena.§.ſi.vñ qꝛ ſolutio eſt realis oibus ꝓdeſt.ĩ.queadmodum ſerui.amit.l.vſu retinetur.cũ.l.ſe.ſꝫ Gui. ⁊ probat ex theorica noſtre gl.

Mandaſti. Pater exequẽs mãdatũ collatum in filiũ tenetur ex perſona filij actione mandati de peculio ſed ſi nõ geſſit vt executor mãdati, ſed mera contemplatione mãdantis tenet̃ actione neg.geſt.ex ſua perſona h.d. Eadẽ diſtictio inter extraneos locũ habet: nã ſi mãdatũ Titij exequit̃ Sei⁹ facit actionẽ mãdati verſari inter mandantẽ ⁊ mandatariũ. Si aũt contemplatiõe mandãtis facit actionẽ verſari inter ſe ⁊ dñm negotiorum. Et predicta vera in mandato cuiuſlibet gñis ⁊ forme ſiue ſit mãdatũ de emẽdo ſiue de fideiubendo, hꝫ locũ hec lex. Ualde facit pro opinio. Io.que ponitur.s̃.eo.l.pupilli.§.ſi tibi. Premittatis ꝙ ſicut ꝓcurator ad negotia põt aliũ ſubſtituere ita poteſt ſuo noĩe factũ ratificare ⁊ tũc vr̃ executũ mandatũ per illũ ſiue bñ ſiue male ille terti⁹ geſſerit. Iſta lex ponit octo caſus: quatuor i mãdato de emẽdo ⁊ quatuor in madato ſiue de fideiubẽdo. In mandato de emẽdo ponit p̃io in p̃re cuius filius mãdatũ ſuſcepit, ſed pater geſſerat mera ꝯtẽplatiõe mandãtis. Ibi ſi ꝓpterea ⁊c. Scdo qñ pater gerit cõtẽplatione filij qui mandatum ſuſceperat In verſiculo ſi vero. Tertio quãdo mandatum de emendo ſuſcepit extraneus ⁊ mera cõtẽplatiõe mandantis tertius emit. Quarto qñ mandatũ ſuſceptũ ab extraneo alius eſt execut⁹ cõtemplatione mandatarij. In vſiculo qꝛ ⁊ ſi in verſiculo idem eſt tacite repetit eadẽ quatuor membra in mandato fideiubẽdi ⁊ ſic ſunt octo caſus. ¶ Deinde no. diſtinctionẽ de cõtemplatione ⁊ mente gerentis. ¶ Itẽ hec lex preſupponit duo ꝙ ꝓcurator ad emendũ poſſit per alium ſiue coniunctam perſonã vt eſt pater, ſiue per extraneũ, ⁊ idẽ pſupponit in eo cui eſt mandatũ de fideiubendo facit.ĩ.mandati.l. fin.⁊.l.apud celſum.§.nam diu.de doli excep. ¶ Item not.qd hec lex id qd dicit in patre probat per id quod dicit i extraneo. ⁊ ſic eos pariſicat quoad quid. ¶ In gl.ibi ſi filius ſol ibi in publico officio ⁊ fauorabili vbi tenetur ex diſpoſitiõe legali in officio priuato facit quod no.in.l.ĩ.C.de decurio.lib.x. ¶ In ead. gl.ibi, cautius no.quod emẽs in caute eſt in culpa ſꝫ in mãdato de fideiubẽdo que culpa põt eſſe, aut qs exceſſus modi. Rñdet qꝛ forte creditor erat cõtẽtus ſine fideiuſſione, ⁊ ideo nõ debuit fruſtra fideiuberi.

Actio.nego. Actio vtilis ⁊ directa ſũt eadẽ in ſubſtãtia.h.d.vel ſic eiuſdẽ effectus ẽ actio q̃ ꝓponit̃ cũ ſolẽnitate antiq̃ ⁊ illa q̃ ſimplr̃ ſine ſolennitate ꝓcedit.h.d. ¶ In tex.ibi in extraordinariis hodie oĩa. Frãc.accur. ¶ Not.ꝙ non refert ſi agatur vtili vel directa ⁊ vtrũ agat̃ ſolẽniter vel ſimplr̃ ſcdm primũ intellectũ vel.i.vtrum agat̃ directa q̃ cõpetit ex verbis vel etiã ex mente an vtili q̃ ꝯpetit ad exemplũ directe, vt in gl.vel ibi, vtrũ agat ille in cuius pſona eſt orta actio an ille cui eſt facta ceſſio q̃ dr̃ vtilis. Et iſta.l.ſm diuerſos intellectus allegatur vtrũ actio vtilis ⁊ directa ſint eedẽ in ſubſtãtia tãgit Cy. de act.⁊ obli.l.ĩ.⁊ Bar.in.l.ĩ.ff.de act.⁊ obli.⁊ eſt quedã vtilis q̃ naſcit̃ ex eadẽ cã cũ directa ſicut eſt vtilis q̃ datur ceſſionario.⁊ tũc eſt eadẽ actio in ſubſtãtia inſpecta cã pncipali.C.de ꝓcu.l. q ſtipẽdia.nõ inſpecta ꝯcluſione. Item qñq̃ obſtat exceptio in vna nõ in altera vt no.in.l.quoties in prin.ĩ.de admi.tu.⁊ vtilis de qua dixi deſcendit a directa. Querit Spe.vtrũ ceſſionarius debet exprimere vtrũ agat vtili ex perſona ſua an directa ex perſona cedẽtis in Spe.d ac.⁊ peti.§.ſequit̃.ver.qd ſi poſuit Dy.ĩ.de ſo.l.ſi duo. Quedam eſt vtilis q̃ ꝯtrahit̃ directe iſta non eſt eadem in ſubſtãtia qꝛ rõ contrariorum nõ patit̃ vt ſint ideꝫ. C.de pſcrip.xxx.anno.l.ſi quis emptionis. Quedaꝫ eſt vtilis q̃ datur in ſubſidiũ qñ deficit directa nec eſt in reruꝫ natura ⁊ ibi nõ põt dici eadẽ in ſubſtãtia cũ directa que nõ eſt ſed eſt quaſi eadẽ cũ directa ad cuius exemplũ ⁊ ſimilitudinẽ inuenta eſt. vt in.l.noſtra.ſecundum vnum intellectum. Bal.

Additio Baldi.

Actio. Uide omnino in Spe.de actio.ſeu petitio. §.ſequitur.verſi.ſed quid ſi ꝓpoſuit vulem. duobus.verſi.ſequen.

Ignorante. Frater qui ſtipulat̃ dotem noĩe ſororis tenet̃ d ipſa ſtipulatione facere id quod plꝫ ſorori.h.d.adde qd no. ĩ.ſo.ma.l.ij.§.nec cogitur. Bal.

Si rem

SI rem quam. Reperẽpta vel preſcripta hꝫ locũ ratihabitio in ſubſidium. hoc primo. Qui ſoluit ad vtilitatem tertũ repetit. hoc ſcđo. in ſcđa pte principali q̃ incipit: ſicut ſcđm Azo. ❡ In tex. ibi geſſiſſe. vendendo rem meam q̃tũ eſt preſcripta ꝫ Azo. ❡ In text. ibi ſicut. Supra dixit de obligatione geſtoris. hic ď obligatione dñi negocioꝝ. ❡ No. ꝙ repempta vt in. j. rñ. vel ſcripta vt in ſcđo p̃t dñs rei hr̃e ratũ in ſubſidiũ lꝫ nõ fuerit ſuo noĩe geſtũ eſt ergo in iſto caſu actio neg. geſ. ſubſidiaria. ⁊ iõ nõ cõpetit niſi q̃n nõ eſt recurſus a d rẽ ipſam. ❡ Item vt cõpetat opꝫ ꝙ ille q vendidit nõ habuit in re cãm vel habuit lucratiuam. l. ſi eũ ſeruũ. ĵ. ſi cer. pet. ſecus ſi oneroſam. q: tũc geſſit negociũ ꝓpriũ ꝙ non põt ſingi alterius. vñ q: tractat de ďãno vitãdo ſic agẽs eſt melior cõditio rei. l. ſi ſeruũ. §. ſequit̃. ĵ. de ver. ob. ꝙ dic vt plene no. C. de rei vẽd l. ſi mĩ. ❡ Querit Gui. qđ ſi res nõ eſt pempta nec p̃ſcripta. tñ eſt irrecuperabiliter in aliũ trãſlata puta in hoĩem potẽtẽ a quo non poſſet euinci ſaltẽ de facto. Guil. dicit ꝙ hꝫ locũ ratihabitio ac ſi eſſet perẽpta vl' p̃ſcripta q: eadẽ eſt ratio ꝫ Guil ❡ In tex. ibi: ſicut ex ꝯtrario. dic vt no. ſ̃. eo. l. que vtiliter. §. ſi. Bald.

❡ De calumniatoribus. ad Rubricam.

Super. Hoc titulo vide formas libellorum in Specu. de accu. ⁊ in Spec. de calũnia. vide Archi. ⁊ j. q. j. c. ſi.

1 ☞ Judicem vel aduocatum corrumpens perdit cauſam.
2 Tranſactiones ſunt permiſſe.
3 Pecunie appellatione omnis vtilitas cõtinetur.

IN eũ qui. ❡ Primo dicit in quem detur actio ⁊ in quantuꝫ: ſecũdo in quib⁹ iudicũs locũ habet. tertio q̃n locũ hꝫ: quarto dicit quod nõ ſolum hoc edictũ imo ſpeciales conſtitutiones ꝓuiderunt. quinto iuxta p̃dicta mouet caſum dubium. ſexto q̃n dicatur accepiſſe pecuniam. ſcđa ibi. hoc aũt. tertia ibi: qui aũt quarta ibi: ſed et conſtitutio. q̃nta ibi' nam tractat. ſexta ibi pecuniã. ❡ No. qđ ille qui accepit pecuniã vt comittat calumniam vel vt deſiſtat a calũnia vel a principio tenetur in quadrupluꝫ poſt annũ vtiliter in ſimplũ. ⁊ hoc verũ ſiue occaſione litis pecuniarie ſiue crĩalis ſiue lite mota ſiue nõ mota.
1 ❡ † Scđo no. ꝙ corrũpẽs iudicẽ p̃dit cauſam.
a [a] idẽ ſi corrũpat procuratorem vel aduocatũ.
2 ❡ † Tertio no. qđ trãſactiões ſunt licite ⁊ de genere permiſſorum: ſed concuſſiones ⁊ intimorationes ſunt lordide ⁊ de g̃ne p̃hibitoꝝ.
3 ❡ † Quarto no. qđ appellatione pecunie oĩs vtilitas cõtinet̃ ⁊ ſpãliter no. cõtra mutuantẽ pecuniã officiali q: iſta eſt corruptela quedã. ❡ In gl. ſup xͦ. in eũ. ibi actione in factũ g̃nali nõ ſpãli. q: ĩfamaret. ſed Cy. hic dicit ꝙ nulla actio originaliter p̃toria infamat. vt. ĵ. de vi ⁊ vi ar. l. neqꝫ. vnde vi. nã hoc nõ eſt iure cautũ ergo ⁊c. in aut. de trien. ⁊ ſemiſ. §. cõſideremus. tñ q: cõtenti eſſe debemus penis legalibus de xͦb. ob. l. ſtipulatus. Itẽ q: pene ſunt molliẽde. vt. l. interpretatione. ĵ. de pe. ꝫm Cy. in addi. ergo quare non dat̃ ſpãlis que infamat Rñ. q: in ea cõcludit̃ alr̃. vt ĵ. de dolo. l. eũ. ꝫm Guil. ex ꝟ appet qđ eſt magis põderãda ꝯcluſio q̃ narratio. ❡ In gl. eũ facere. No. ꝙ pene ſtatute cõtra aliq̃d accipiẽtes p barratariã videntur inſtitute cõtra dantes. facit. l. i. C de cupreſ. lib. x. ❡ In gloſ. criminali. ibi ſimplici. vt. ĵ. ad. l. corne. de ſicl. j. §. j. ❡ In ea. glo, ibi ꝙ accepiſti no. qđ eſt multũ cauendũ teſtibus ne accipiãt pecuniã p teſtimonio ſiue xͦo ſiue falſo. ❡ In e. gl. ibi proſequamur. lex remia punit calũniã cõmiſſam accuſando ⁊ inſtẽdo: nõ calũniã cõmiſſã pecuniã accipiẽdo ⁊ ideo diuerſe calũnie ⁊ diuerſe cãe ſunt. ❡ In ea gl. ibi: ſed illud cõclude ꝙ ciuile iudicium non tollit crĩale q̃n eſt de re familiari: ſed vnũ criminale tollit aliud criminale q̃n ex eadem cã deſcendunt. ſecus ſi ex diuerſa. ❡ Et no. ex iſta glo. qđ non oĩs cõdẽnatus de barrataria intelligitur cõdẽnatus de falſo: niſi ſit ꝯdẽnat⁹. l. corne. ❡ In glo. niſi ille. in fi. no. q̃tũ ad trãſactio. qđ tranſactio regulariter eſt ꝓmiſſa ⁊ licita in cã ciuili. ſed in criminali q̃nqꝫ non licet actori: nec reo. ⁊ tunc reus hr̃ p cõfeſſo. quandoqꝫ licet reo nõ actori: tunc reo ꝓdeſt: ſed actor punitur tanq̃ deſiſtens. ❡ Et not. quod quedaꝫ ſunt delicta in quibus cõcordia põt fieri per pecuniam. quedã ĩ quibus nõ põt fieri, vt hac gl. ⁊ C. de trãſac. l. trãſigere. Et hoc verum q̃n accuſatio eſt inſtituta bona fide. ſed ſi per calumniam tunc habet locum ti. iſte. vt in ver. qui autem ❡ In gl. l. ſeq. nã in fine mutuãtes ſcholaribus vt intrent ſub ei s ſic vſurarĳ dici debẽt ſicut illi q emunt frumentum vel vinũ ante tempus forte q̃n eſt in herba vel vinũ garbum. hoc dic vt extra de vſu. c. nauiganti. Bal.

❡ Additio Baldi.

IN eum. ❡ In tex. ibi: accepit. Iteꝫ ille qui dat tenetur crimine falſi q: hic agit vt veritas non appareat.

QUinctiã. ❡ No. ꝙ ille qui liberat aliquem gratis vĩ donare. ⁊ ſic debeat fieri inſinuatio. hec eſt veritas ar. huius. l. fecit. ĵ. de reg. iur. l. ſi quis obligatus. ⁊ hoc tenet Dy. per. l. cum querebatur ad. l. falc. ⁊ videtur. ĵ qui. mo. pig. vel. hypo. ſo. l. j. in prin Cy. in addi. ❡ Not. hoc edictum q: loquitur multum preciſe ⁊ tãgitur per Jac. but. in. l. tale pactum in prin. ſ̃. de pac.

ET generaliter. §. ſi igitur. ❡ No. ꝙ non hꝫ locum pena in eo qui ꝑpetrauit barratariã ẽt re integra. ❡ Secũdo no. ꝙ nõ ſolũ q accipit ſꝫ q recipit ꝓmiſſionem tenet̃ ex hoc edicto. ❡ Itẽ no. qđ offenſo datur actio ex hoc edicto nõ aũt cõmittẽti barratariã. ❡ Itẽ no. qđ circa eandẽ pſonã pñt cõmitti plures barratarie. ❡ Et per tex. huius verſi. ſi igitur. ⁊ p. l. j. §. beſtias. ſ̃. de poſthu, fuit determinatum floẽtie cõtra quendam qui in officio cõmiſerat barratariam ⁊ re integra penituerat, ⁊ hec penitentia ſibi non profuit.

HEc actio. Heredi eius qui miſericordia ductus dedit pecuniã ne alius calũniã pateret̃ nõ in quadruplũ ſed in ſimplum ex ꝟ edicto competit actio. h. d. Allegat̃ iſte tex. cũ gl. iunctus qđ in legibus ſequentia reſtringunt p̃cedẽtia et ꝙ ratio legis arctat dictũ g̃nale legis ſiue affirmatiuũ ſiue negatiuuꝫ. dic vt no. Jac. ⁊ Cy. in l. j. ĵ ſol. ma. Et apparatũ huius. l. recitabo ꝑ tres opi. Nã primo ĩ nube qđ hec actio nõ dat̃ heredi rõ reddit̃ in lr̃a q: ſufficit ꝙ põt repetere datũ a defuncto. ❡ Op. ꝙ iſta rõ ꝯtrarietur dicto: q: ratio cõcludit ꝙ in aliquo det̃ actio: dict⁹ vero negat ex toto ergo lr̃a cõtrariat̃ ſibĳpſi. Soluunt quidam ꝙ ratio p̃ſupponit de vna actione dictum negat de alia ꝟ eſt nulla actio competet heredi ex hoc edicto ſꝫ bñ cõpetit condictio ob turpem cauſam. Sed cõtra hanc ſol opp Iſta actio cõpetit danti. ĵ. eo. l. ſi qs ab alio. §. j. ergo trãſmittit̃ ad heredẽ. Soluunt quidam qđ hoc erat verum ſi eſſet de re familiari. ſed iſta actio eſt aduẽdicatiua. Iſta ſol. reprobat̃ in glo. q: vbi habet̃ reſpectus mere ad rem talis actio nõ põt dici aduendicatiua ſi [a] mere ad perſonã. vt. l. cum emancipati. §. emãcipatus. de col. bo. ⁊ no. Dy. de iniurĳs. l. ſenatus. Preterea quomodo eſt aduendicatiua vbi venit ſola perſecutio. vt hic. Preterea ſi eſſet aduẽdicatiua iudicium hoc ciuile tolleret crĩale. ꝙ eſt ꝯ no. ſ̃. e. l. j. §. j. ⁊ iõ nõ placet iſta rõ. vñ adducunt aliã rõneꝫ ex hoc edicto et non debẽt due actiões p̃ſecutorie naſci: vt. l ũ. §. de. ĵ. vi bo. rapt. p̃ſertim ĩ extraordinarĳs actiõib⁹: vt no. ĵ. l. pxi. §. ſꝫ etiã. Sꝫ hec rõ nõ ꝓcedit q: cõdictio ob turpẽ cãm eſt g̃nalis. Unde cõcurrit cũ iſta ſpãli actione. vt ibi patet reprobat ergo gl. hanc primam lec. ſ̃ rñdet ad cõtrariũ dicẽs ꝙ hec actio non datur heredi. ſ. in quadruplũ: vt ĩ. d. §. ſꝫ etiã In ſimplũ ſic: vt in rõne ⁊ expone literam ibi nõ ꝯpetit: ſcꝫ in quadruplũ. ❡ In tex. ibi q: ſufficeret. reſtringit qđ cõpetat in ſimplum. ⁊ hoc tenet Franciſ. Accur. ⁊ Cy. ⁊ ſic ptꝫ quod ratio includẽs affirmationẽ reſtringit dictũ vniuerſale negatiuum. ⁊ ad hoc alleg. l. iſta ⁊. l. ſi is qui animo ĵ. de acq. poſ. Sed cõtra hãc lec. op. ⁊ videtur qđ nõ detur repetitio. ſol. ſ̃. l. pxi. §. illud erit. ſol. ibi turpiter dedit ex odio hic nõ fuit turpitudo quoad dantẽ motus charitate. ⁊ ſic nõ obſ. Sed op. qđ habẽs hãc actionẽ quadrupli ſicut heres eius ob cuius bonũ vl' malũ datur. gl. concedit. in illo herede. ſed hic loquitur de herede dãtis. vñ nõ ob. ❡ Ultio querit̃ vtrũ heredi ꝯpetat cõdictio ob tur. cãm. Rñdet gl. ꝙ no. ꝙ verũ eſt: q: nõ eius nomine datur. vnde nullum negotium geritur ⁊ oẽs conditiones ex negocio geſto oriunt̃: vt. l. ſi in area. ĵ. de condit. indeb. Bal.

❡ Cauſa adde pari. de puteo ĩ tracta. ſyndi. in ver. anni ⁊ ꝙ ibi dixi in apoſt. vbi ꝙ nõ ipſo iure: ſed ꝑ ſententiã.

IN heredem. Ex turpitudine defuncti heres lucrari non dꝫ. h. d. dictũ ẽ. ſ̃. de hr̃de dãtis. ꝟ dr̃ de hr̃de recipientis. ❡ In tex. ibi extinguãt̃. facit. ĵ. ad ſyl. l. caius. ❡ In glo. vt hic ibi. l. ſi. que l. eſt multuꝫ no. ꝑ hoc q: iſta actio eſt repetitoria ergo applicat̃ agenti ex natura repetitionis non ob. l. lucius q: ibi rõne turpitudinis nõ oriebatur actio priuato: ſed ſiſco facit. l. ei qui. de his quib. vt indig. ⁊ ꝙ no. ĵ. fa. her. l. his ꝯñr. §. j. ⁊ iſta. l. eſt argu. q̃ heredes vſurarĳ non teneãtur ad reſtitutionem vſurarum niſi quatenus ad eos peruenit. facit. ĵ. fam. her. cetere. §. j. ⁊ q̃ no. de dolo. l. heredibus. ⁊. ĵ. de rei ven. l. cum aũt. ſed tu dic ꝙ inſolidũ: q: agitur ex quaſi cõtractu. nã p cõdi. inde. repetuntur: vt extra de iurein. c. ďbitores. ⁊ decretalis determinat qđ teneantur vſqꝫ ad vires totius hereditatis. extra de ſepul. c. parochianos. non ob. l. q: hic agebatur ex delicto non ex quaſi contractu. Specul. hanc. l. de iudi. deleg. §. reſtat. ver. quid ſi impetrauit.

Sed etiam. Actiões p̃ſecutorie ſe tollunt̃ ad inuicẽ: penalis autẽ nõ tollitur per rei perſecutoriã ſed minuitur vt nõ cõtineat ſimplũ qđ ei inhereat tã q̃ rei p̃ſecutio. h. d. ſcđm verũ intellectũ. ❡ No. q̃ interdum condictio ob turpem cauſam competit cum actione in factum ex hoc edicto. Sed tunc queritur vtrum per condictionem ob cauſam tollatur actio in factum. et eſt hec queſtio trimembris